

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ XXI століття

Хмельницький, 2018

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ
імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України
Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ XXI СТОЛІТТЯ

Випуск 3

Хмельницький - 2018

УДК 381
ББК 74.04
З 74

З 74 Інноваційні технології XXI століття: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. –
Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2018. – Вип. 3. – 118 с.

У збірнику наукових праць «Інноваційні технології XXI століття» представлено узагальнені тези доповідей та виступів учасників засідання круглого столу «Інноваційні технології як основа професійного становлення особистості». Авторами статей розкрито широке коло актуальних проблем: майбутнє України в інформаційному просторі; комп'ютерні науки в контексті інноваційного розвитку українського суспільства; історичні, правові, економічні, філологічні, педагогічні науки в контексті інноваційного розвитку України; інноваційні технології у ході розвитку освітньої галузі: проблеми та перспективи.

Адресовано широкому колу читачів: учням, студентам, аспірантам, викладачам, науковцям.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Білий Л.Г., директор Хмельницького інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП», к.пед.н., доцент (*головний редактор*); **Парандій В.О.**, к.і.н., доцент (Хмельницький економіко-правовий коледж ПрАТ «ВНЗ «МАУП»); **Савчук Л.О.**, к.пед.н., доцент (Хмельницький інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»); **Драч І.В.**, доцент кафедри прикладної математики та соціальної інформатики к.т.н., доцент (Хмельницький національний університет); **Синюк О.М.**, к.т.н., доцент (Хмельницький національний університет); **Кисіль Т.М.**, к.ф-м.н., доцент (Хмельницький національний університет); **Драпак Л.С.**, к.ф-м.н., доцент (Хмельницький економічний університет); **Олійник В.В.**, к.пед.н., доцент (Хмельницький інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»).

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Григорук П. М., доктор економічних наук, професор.
Кулинич Р.О., доктор економічних наук, професор.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Хмельницького інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
(протокол № 5 від 29 травня 2018 р.)

© Хмельницький інститут
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
© автори статей,
2018

ЗМІСТ

Білий Л. Г. ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ.....	6
Ведерніков М. Д., Волянська-Савчук Л. В., Клімас В. А. ЕТАПИ ЕВОЛЮЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО ДІЛОВОДСТВА.....	7
Ведерніков М. Д., Волянська-Савчук Л. В., Модіна Д. В. ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ МОДЕРНІЗОВАНОГО ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ.....	11
Гаврилюк Ю. І., Никитюк С. І. PECULIAR FEATURES OF BRITISH PUBS AND SPIRIT NAMES	14
Ганушкевич Є. В., Юхимович О. А. SHARING ECONOMY ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	17
Глуховський М. Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	31
Годованюк П. В., Никитюк С. І. LEXICAL ENRICHMENT MEANS OF THE MODERN NEOLOGISMS DENOTING A PERSON.....	36
Гуменюк А. Ф., Оліх Г. І. СТАН АВТОМАТИЗАЦІЇ ДОСТУПУ ДО БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ КЛІЄНТАМИ В УКРАЇНІ.....	39
Драпак Л. С. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	46

Козуляк О. М., Никитюк С. І.

W. SHAKESPEARE'S SONNETS: PECULIARITIES OF
THE UKRAINIAN TRANSLATIONS..... 53

Костенко Д. В.

INFORMATION TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE
TEACHING AND PODCASTING..... 56

Костенко Д. В., Костенко І. М.

INTERACTIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH..... 59

Никитюк С. І.

СУЧАСНА РОК-ПІСНЯ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ... 67

Овчиннікова О. Р.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОСЛІДЖЕННІ
ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ
ПРО МІГРАЦІЙНІ ПЕРЕМІЩЕННЯ..... 69

Олійник В. В.

НАЦІОНАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ КОНЦЕПЦІЇ
«НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»..... 76

Рудик А. Р., Юхимович О. А.

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ ЯК ПРОЯВ
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН..... 78

Савчук Л. О.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ..... 94

Шутенко В. М., Юхимович О. А.

ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
KNOWLEDGEBASED ECONOMY В УКРАЇНІ..... 96

Яровий А. В.

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ
СТВОРЕННЯ РЕСУРСІВ ПАРАЛЕЛІЗМУ В ПРОЦЕСАХ
РОЗВ’ЯЗАННЯ ЗАДАЧ КОМБІНАТОРНОГО ТИПУ..... 110**

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ..... 116

Л. Г. Білий,
кандидат педагогічних наук, доцент
(м. Хмельницький)

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ

Нині термін «інновація» є поширеним у різних сферах діяльності. У широкому значенні поняття «інновації» тлумачиться як процес створення, розповсюдження і використання нового практичного нововведення в сфері техніки, технології, освіти і наукових досліджень. Іншими словами можна сказати, що інновація – це зміна всередині самої системи.

Е. Роджерс інтерпретував поняття «нововведення» як ідею, «яка є новою для певної людини. І не має значення чи є ця ідея об'єктивно новою чи ні, ми визначаємо її в часі, що минув з моменту її відкриття чи першого використання» [1].

Інноваційна діяльність в Україні передбачена Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (2011), Державною програмою прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку.

Зазначимо, що даним терміном ми активно керуємося і в освітній сфері. Під інноваціями розуміється економність і раціоналізація навчання, навчальна техніка і технологія, економіка освіти, комп'ютеризація навчання і т. д.

Підкреслимо, що нововведення в освіті спрямовані на покращення і розвиток виховання й освіти. До інновацій в освіті відносять такі процеси: практична технологія оптимізації освітнього процесу; гуманістичний принцип в освітньому процесі; нові ідеї щодо організації й управління педагогічними процесами; технології, засновані на використанні нових ідей і засобів інформатизації, масової комунікації.

В освітній сфері актуальним є принцип гуманізації освітнього процесу. Суть його полягає в тому, щоб забезпечити атмосферу комфорту й психологічної безпеки дитини. Здійснюється перехід до особистісно-орієнтованої педагогіки, що надає абсолютного значення особистій свободі і діяльності особистості.

Отже, інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, педагогічних та

управлінських технологій, у результаті яких відбувається перехід системи до якісно іншого стану.

Список використаних джерел та літератури:

1. Поняття інновації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/11640913/pedagogika/innovatsiyi_pedagogitsi. – Назва з титул. екрану.

М. Д. Ведерніков,
доктор економічних наук, професор
Л. В. Волянська-Савчук,
кандидат економічних наук
В. А. Клімас,
студент
(м. Хмельницький)

ЕТАПИ ЕВОЛЮЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО ДІЛОВОДСТВА

На сьогоднішній день проблематику класифікації систем автоматизації діловодства та електронного документообігу на основі їх поетапної еволюції досліджували Г. Асеев, С. Асеев, С. Сельченкова, Є. Злобин, М. Острогорський та ін.

Перехід до електронного діловодства привів до розширення його термінологічного апарату і зажадав уточнення змісту нових понять, що одержали поширення як в нормативних документах, так і в управлінській практиці: електронний документ, електронне діловодство.

Електронний документ – документована інформація, представлена в електронній формі, тобто у вигляді, придатному для сприйняття людиною з використанням електронних обчислювальних машин, а також для передачі по інформаційно-телекомунікаційним мережам або обробки в інформаційних системах.

Таким чином, основу поняття «електронний документ» складають три основні компоненти: інформація, матеріальний носій інформації і фіксація інформації з можливістю її ідентифікації через реквізити.

Електронне діловодство – діловодство, де основним носієм інформації виступає електронний документ, допоміжним – паперовий документ, а виконавцями запропонованих інструкцій є людина, комп'ютер і комп'ютерна мережа.

Таке визначення електронного діловодства дозволяє виокремити в ньому дві найважливіші складові – створення електронного документа в процесі його документування з використанням інформаційних технологій (електронне документування) і організацію роботи з електронним документом у процесі електронного документообігу та електронного архівування [1, с. 179-181].

Створення електронних документів програмно-технічними засобами системи електронного діловодства федеральних органів виконавчої влади забезпечує такі важливі їх якості, як автентичність (справжність), достовірність, цілісність, придатність для використання.

Електронне документування здійснюється на базі комплексу програмних засобів електронного офісу Microsoft Office, що включає:

1. Універсальний редактор текстів і засіб підготовки оригінал-макетів – Microsoft Word.
2. Електронну таблицю з аналітичними функціями і засобами побудови діаграм – Microsoft Excel.
3. Програму презентаційної графіки для створення слайдів і мультимедіа презентацій – Microsoft PowerPoint.
4. Систему управління змінними базами даних для створення звітів, запитів, списків поштової розсилки – Microsoft Access.
5. Інформаційну систему для роботи з електронною поштою і документами – Microsoft Outlook.
6. Інші продукти і можливості (One Note, Publisher, Lync, Project, Visio, Info Path), а також допоміжні засоби (графічний редактор, підтримка, помічник) та ін.

У додатках Office містяться стандартні команди, основні операції для спільної роботи, шаблони документів, які можна використовувати при створенні юридичних документів, службових записок, листів, факсимільних повідомлень, звітів, довідників, бюлетенів, розкладів, повісток дня і т.п. [1, с. 185-189].

Щоб краще зрозуміти необхідність електронного діловодства розглянемо модель еволюції діловодства як стратегію впровадження

електронних документів у повсякденну практику роботи держави, бізнесу та громадян. Еволюційний процес розділимо на 4 етапи, кожний наступний етап доповнює попередній своїми вимогами.

0 етап – «Файли». Паперові документи створюються засобами офісних пакетів і роздруковуються, а в подальшому їх електронне подання жодним чином не використовується у правомочних взаємовідносинах, а лише для неофіційного обміну засобами електронної.

Особливістю цього етапу є:

- відсутність гарантій щодо цілісності документа, тобто неможливо однозначно ідентифікувати зміни в документі після визначеного моменту часу;

- електронний цифровий підпис (ЕЦП) не використовується або використовується обмежено тільки для визначених цілей, наприклад для подання податкової звітності;

- відсутній єдиний формат електронних документів (ЕД).

1 етап – «Електронні документи та обмін ними». Основна вимога переходу на цей етап – унормування та впровадження єдиного формату ЕД у вузькому сенсі. Під вузьким сенсом розуміються жорсткі вимоги лише до візуального подання ЕД і формату базових метаданих, інкапсульованих у нього, а не до всіх наявних у ЕД даних. Враховуючи сучасні тенденції розвитку архівної справи в світі, вирішення задачі унормування формату ЕД в Україні можливо через гармонізацію міжнародного стандарту ISO 32000 (PDF) як національного. Однак, чинна редакція PDF не оперує форматами ЕЦП, які придатні для довічного гарантування юридичної правомочності ЕД, тому тут доцільно окремо унормувати формат архівного ЕЦП, базованого на стандарті ETSITS 102 778-4, який застосовується для захисту PDF. Характерною рисою цього етапу є можливість використовувати виключно ЕД для виконання юридично правомочних транзакцій.

2 етап – «Електронний документообіг». Цей етап характеризується оперуванням ЕД за допомогою формалізованих бізнес-процесів. Відповідно до Закону України: «електронний документообіг (обіг електронних документів) – сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які

виконуються з застосуванням перевірки цілісності та в разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів».

3 етап – «Електронне діловодство». Передбачає формалізацію вимог до повного життєвого циклу ЕД, тобто до вимог з попередніх етапів додається формалізація й імплементація довічного архівного зберігання [2, с. 20-22].

Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» досить чітко визначає об'єкт електронного документообігу – електронний документ. І щоб електронний документ міг виконувати всі свої функції і належним чином бути в системі обігу, потрібно розуміти всю необхідність вивчення етапів еволюції.

Отже, всі вищезазначені етапи еволюції допомагають і показують правильне впровадження юридично-правомочних електронних документів та обґрунтовано необхідні кроки для публічного використання юридично-правомочних електронних документів і впровадження правил технічного регулювання сфери електронного діловодства.

Список використаних джерел та літератури:

1. Основы делопроизводства. Язык служебного документа : учебник и практикум для академического бакалавриата / Н. Н. Шувалова, А. Ю. Иванова ; [под об. ред. Н. Н. Шуваловой]. – М. : Изд. Юрайт, 2017 – 375 с. – Серия : Бакалавр. Академический курс.
2. Мелашенко А. О. Модель еволюції діловодства / А. О. Мелашенко, О. С. Скарлат // Комп'ютерна математика. – 2013. – Вип. 1. – С. 20-27.

М. Д. Ведерніков,
доктор економічних наук, професор
Л.В. Волянська-Савчук,
кандидат економічних наук
Д.В. Модіна,
студентка
(м. Хмельницький)

ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ МОДЕРНІЗОВАНОГО ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

На сьогоднішній день проблеми нормативно-правового регулювання електронних документів досліджуються у працях таких науковців, як: О. Охотень, М. Кисельов, А. Чучковська та ін.

І. Солодченко у своїх працях важливе місце відводить особливостям відображення електронних документів у податковому та бухгалтерському обліку, визначає загальне місце електронного документа у господарському житті підприємства.

Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначив основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів. Порядок електронного документообігу визначається державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності згідно з законодавством. Одиницею електронного документообігу є електронний документ [1].

Електронний документообіг – сукупність процесів створення, оброблення, правлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів [1].

Основою електронного документообігу є електронний документ, під яким розуміють «документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа» [2]. Документообіг є дуже важливою складовою частиною процесів управління і прийняття управлінських рішень.

Обмін інформацією є дуже важливим фактором людського суспільства. Обмін інформацією збагачує знання людини, а знання, наразі, роблять людину саме розумною. Засобом фіксації інформації, для її зберігання чи передачі є фіксація її на носії: чи то глиняна табличка, чи то папір, чи то сучасний дата-центр.

Стрімке зростання обсягів інформації, яка використовується в управлінській діяльності установи, її структурна складність та швидка оновленість робить необхідним використання інтегрованих систем електронного документообігу (СЕД).

Електронний документ може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму. Згідно зі ст. 5 Закону України «Про електронні документи й електронний документообіг», візуальною формою подання електронного документа є відображення даних, які він містить, електронними засобами або на папері у формі, придатній для приймання його змісту людиною [3]. Тобто даний вид документа може буди перетворений за необхідності і в паперову форму.

Обов'язковим реквізитом електронного документа є електронний підпис, який використовується для ідентифікації автора та підписувача електронного документа іншими суб'єктами електронного документообігу.

Електронний цифровий підпис – вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача [4].

Електронний цифровий підпис за правовим статусом прирівнюється до власноручного підпису (печатки) у разі, якщо:

- 1) його підтверджено з використанням посиленого сертифіката ключа за допомогою надійних засобів цифрового підпису;
- 2) під час перевірки використовувався посилений сертифікат ключа, чинний на момент накладення електронного цифрового підпису;
- 3) особистий ключ підписувача, який відповідає відкритому ключу, зазначеному в сертифікаті [5] (рис. 1).

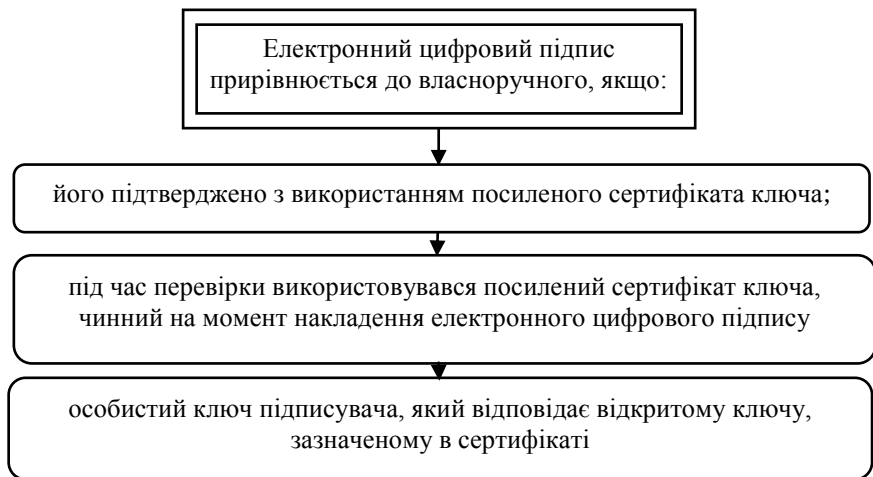

Рис. 1. Вимоги для прирівнювання електронного підпису до власноручного

Досить важливим питанням у застосуванні електронного документообігу є проблема узгодження форматів представлення даних, а відтак, пошук прийнятного формату є принциповим для побудови сучасних інформаційних систем [6].

Розвиток електронних систем документообігу стримується не стільки технічними можливостями сучасних засобів автоматизованої обробки інформації, як відсутністю відповідних нормативно-правових актів, що забезпечують захист авторських прав у сфері інформаційних технологій та унормовують правовий статус електронних документів.

Сьогодні без електронного документа вже неможливо уявити ні одне підприємство, а особливо топові підприємства та корпорації. Електронний документообіг є технологічною відповіддю на сучасні вимоги, які висуваються існуючою політично-економічною ситуацією до ефективної діяльності будь якого підприємства.

Світові економічні стандарти вимагають впровадженням у життя системи електронного документообігу та подальшого розвитку цієї системи. Розвиток систем електронного документообігу має великі перспективи та подальше розвинення в Україні та світі. Він спроможний змінити та вдосконалити суспільний процес комунікації, тим самим сприяти розвитку людського суспільства та

його інтелектуального потенціалу, який так необхідний у сучасному світі будь-якій державі, яка хоче вийти на найвищий рівень життя суспільства (країни) загалом.

Список використаних джерел та літератури:

1. Електронний документообіг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Електронний_документообіг.
2. Про електронні документи та електронний документообіг. Закон України від 22 травня 2003р. № 851-IV // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 119.
3. Закон України Про електронні документи та електронний документообіг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
4. Закон України Про електронний цифровий підпис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.
5. Про електронний цифровий підпис: Закон від 22 травня 2003 року № 852-IV України (зі змінами та доповненнями) // Вісник Державного комітету архівів України. – 2003. – Вип. 2(14). – С. 23-32.
6. Величkevич М.Б. Електронний документообіг, тенденції та перспективи / М.Б. Величkevич, Н.В. Мітрофан, Н.Е. Кунанець // Вісник Нац. ун-ту Львівська політехніка. – 2014. – № 689. – С. 76-83.

Ю. І. Гаврилюк,
студент 3 курсу

Науковий керівник: С. І. Никитюк,
*викладач англійської мови
(м. Кам'янець-Подільський)*

PECULIAR FEATURES OF BRITISH PUBS AND SPIRIT NAMES

The UK is noted for its pubs (an abbreviation of public houses), which are a British tradition going back to Roman and Saxon times (drunkenness isn't a new phenomenon – the British have been sots for millennia), when inns were established to meet the needs of travellers. A pub is one of the most welcoming places in the UK (particularly on a

freezing winter's night when many have inviting open log fires) and represents the heart of local communities [5].

The Pub is a traditional part of English life, and even though in recent years, the steady increase in the price of a «pint» (just over half a litre of draught beer) has led to a drop in the number of visits people make to their «local» and the closure of a large number of pubs across the country, surveys show that two thirds of adults in Britain visit a pub from time to time, and half of the adult population go to the pub on a regular basis [4].

There's a unique heritage to the pub names and signs in Britain, which depict everything from historic events, local folklore and occupations to royalty, notable characters, ancient associations and heraldry – a simple pub sign can hold the key to a town or village's past [2].

The origin pub names is said to stem from Roman times, when *Tabernae* would hang vine leaves outside as a trading sign, in order to alert passers-by that wine was sold within. However, it has been suggested that when the Romans invaded Britain, vine leaves were in short supply, so they hung bushes up outside instead in order to mark out the inns. It is said that this gave rise to the many pubs which are now called the Bush, the Hollybush or the Bull & Bush [2].

In the Middle Ages the first proper public houses did not appear until centuries later, when medieval publicans would hang distinctive objects outside their inn in order to distinguish them from the surrounding properties. Names such as the Plough, the Copper Kettle, the Boot or objects which were coloured, such as the Blue Door, were commonplace. Other inns took a different approach. Religious houses during the time of Richard the Lionheart ran the earliest inns catering for pilgrims and knights on their way to the Crusades in the Holy Land. Numerous inns acted as stopover points for the Crusades forces and pub names which can be derived from this time include the Turk's Head, the Saracen's Head and the Lamb and Flag (the lamb representing Christ and the flag the sign of the crusaders) [2].

In the Tudor times, before the Reformation during King Henry VIII's rule, many pub names took a religious theme and the religious influence on British pub names would have continued indefinitely had it not been for the Dissolution of the Monasteries. At this point, many pubs were quick to eradicate any Catholic link; the Ark became the Ship and

St Peter (the guardian of the gates of heaven) became the Crossed Keys. Other publicans played it even safer by hastily adopting loyal names such as the Kings Head or Kings Arms. Names with a religious slant which survived and are still in use today often indicate that the inn is located in close proximity to a church, or was at some point in their history – examples include the Angel and the Bell [2].

From the Roman, Cornelius Tacitus, born c. AD 56, we learn that the alcoholic drink of the Germanic folk was a liquor made from barley, or other grain, fermented to produce a certain resemblance to wine (Germania: 23). It is interesting that Tacitus does not mention mead or cider. The drink of the Germanic folk, or at least their main drink, was, it seems, the drink that today we call beer or ale. We know from the Old English medicinal recipes that beor was much stronger than ealu and it would seem natural to assume that beor was the drink of the warriors in the Hall and ealu was the drink of the members of the family [1].

Combination names seem to be popular (though the trend is comparatively recent, beginning in the mid-1600s), even to the point of ridiculousness (The Slug and Lettuce is taking things too far). The list of the top 10 best British pub names, in no particular order: Dinneywicks – *The Chipping, Kingswood, Wotton Under Edge, Gloucestershire*; the Jolly Taxpayer – *Plymouth, Devon*; the Bucket of Blood – *Phillack, Cornwall*; the Old Thirteenth Cheshire Astley Volunteer Rifleman Corps Inn – *Stalybridge, Greater Manchester*; Spinner and Bergamot Inn – *Comberbach, Northwich*; Moon Under Water – *Deansgate, Manchester*; Leg of Mutton and Cauliflower – *Ashted, Surrey*; Bull and Spectacles – *Blithbury, Staffordshire*; Goat and Compasses – *London, now closed*; the Office – *Sheffield, South Yorkshire*. This name fully shows the creativity of landlords [3].

Most names for bars are predictable, the same on every corner, as if the owners were trying to give their patrons a comforting sense of the ordinary. British pubs, however, totally break all of the rules. Named for objects, people, body parts, food, fantasies, and natural phenomena, these places force themselves onto the imagination, and have the added bonus of being extremely memorable. It looks like British pubs owners were trying to create a feeling of being in totally another world. A world or even another dimension far away from everyday problems, away from bad people like your boss or neighbor and just aside from everyday routine.

References:

1. The alcoholic drinks of the anglo-saxons. By Peter C Horn [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tha-engliscan-gesithas.org.uk/archives/the-alcoholic-drinks-of-the-anglo-saxons>.
2. The history press. The destination for history. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.thehistorypress.co.uk/articles/a-history-of-british-pub-names>.
3. Top 10 best British pubs names [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.picturebritain.com/2012/06/top-10-best-british-pub-names.html>.
4. The English pub. Avisi tor'sguide [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://about-britain.com/tourism/english-pubs.htm>.
5. United Kindom: pubs. How to keep up with British drinking habits [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.justlanded.com/english/United-Kingdom/Articles/Travel-Leisure/Pubs>.

С. В. Ганушкевич,
учень НВК №10

Науковий керівник: О. А. Юхимович,
учитель-методист
(м. Хмельницький)

SHARING ECONOMY ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Інтернет є невидимою, але досить відчутною рушійною силою глобальних трансформацій сучасного світу. Одним із найяскравіше виражених сучасних економічних трендів, породжених Інтернетом, є sharing economy – економіка спільної участі.

Sharing economy – це нова модель економічних відносин, що активно розвивається у світі та поступово знаходить своє місце в інноваційній економіці України. Цей напрям ділової активності швидко зростає та розвивається, чим викликає інтерес до економіки спільної участі як урядовців, так і великого бізнесу в різних країнах. Ця модель економічних відносин є надзвичайно актуальною для

України, оскільки в умовах економічної кризи та нестабільності може допомогти в певній мірі боротися з проблемами бідності та зубожіння українського населення.

Модель спільного використання будується на довірі, доброті та людських відносинах. Все частіше люди надають перевагу фінансовій і географічній незалежності, а не матеріальним цінностям. Тому економіка спільної участі може стати чинником соціальних змін, адже впливає на взаємодію агентів та робить її швидшою, ефективнішою та раціональнішою.

Сучасний соціально-економічний розвиток як окремих територій, так і країни в цілому напряму залежить від можливостей залучення та ефективного використання різних видів економічних та соціальних ресурсів. Завдяки глобалізації й розвитку інформаційних технологій виникли соціальні мережі та нові форми економічних ресурсів, що базуються не на державних гарантіях, а на громадській участі. В якості моделі для вирішення будь-якого виду проблем і завдань, що стоять як перед бізнесом, так і перед державою і суспільством в цілому останнім часом бурхливо розвивається економіка спільної участі.

Спільне користування ресурсами відоме людству з давніх часів, але було прийнятим, як правило, серед членів родини або друзів. Однак поява Інтернету і нових технологій дозволили розширити подібну практику в принципово нових масштабах, залучивши до обміну незнайомих людей. Проте як явище економіка спільного споживання стала можливою в епоху бурхливого розвитку Інтернету, віртуалізації економіки, створення соціальних мереж та появи онлайн співтовариств за інтересами.

Sharingeconomy – інноваційна технологія соціальної взаємодії, основний принцип якої полягає у тому, що власник будь-якого активу дозволяє користуватися ним іншим людям, безкоштовно або стягуючи за це договірну плату [2]. Отже, каталізатором розвитку нової форми економічних відносин стали бажання людей заощаджувати та технологічний розвиток, що відкрили для підприємців нові обрії для розвитку бізнесу, заснованому на максимальному спрощенні процесу обміну між людьми нерухомістю, автомобілями, особистими речами і навіть домашніми улюбленцями.

Вивченню особливостей економіки спільної участі та її впливу на ринок та суспільство присвячені дослідження науковців Ванг Рей,

Томіо Герон, Дін Бейкер (США), Ліза Гански (Великобританія), Сара Болкато (Італія), тощо.

Однозначного визначення поняття sharing economy не існує, оскільки поняття розглядають з точки зору економіки, соціології, управління бізнесом та юриспруденції. З точки зору макроекономіки, економіка спільної участі є змішаною ринковою моделлю, в якій обмін товарів і послуг базується на передачі прав власності на економічні ресурси між двома сторонами за гроші або безкоштовно. Більш академічне визначення sharing economy можна сформулювати як «інформаційна економічна модель, спрямована на трансформацію характеру капіталу з пасиву в актив шляхом використання механізмів співвласності, оренди, лізингу» [5, 186]. Sharing economy є трансформацію класичної економіки XX століття – економіки індивідуального споживання і володіння в економіку спільного користування, але не володіння.

Сама концепція вторинного використання та спільного використання не нова. Тривалий час громадські та приватні організації використовували варіант спільної участі: бібліотеки, магазини second hand, karshering, veloshering. Останнім часом одержала розвиток ідея оренди товарів у інших людей, а замість оренди в організацій з'являються майданчики для обміну між людьми безпосередньо.

Перші компанії sharing economy з'явилися в 1995р. зі створенням торгових майданчиків для повторного використання товарів eBay і Craigslist. До 2010 р. запустилося велике число таких сайтів, які охопили ринки одягу, книг і іграшок, спортивного обладнання, меблів та товарів для дому, тощо. Пізніше були створені платформи, які спрощують використання товарів в довгостроковій перспективі та використовують їх більш інтенсивно. Наприклад, компанія Zipcar розміщувала транспортні засоби чи обладнання в зручних міських районах і пропонувала погодинну оренду. Ще більшого поширення набули такі платформи після економічного спаду в 2009 р. Це сайти, які надають послуги з прокату транспорту – Relay Rides, спільного використання поїздок – Zimride, BlaBlaCar, транспортного сервісу – Uber, Lyft, спільного використання велосипедів – Boston's Hubway, нічлігу – Couchsurfing, можливість купити чи продати надлишок домашньої їжі – Shareyourmeal, надання приватних побутових позик – Fixura. У 1980-х

роках у США для реалізації можливостей безробітних почали створювати спільноту-орієнтовані банки, некомерційні бартерні сайти та монетизовані біржі.

Економіка спільної участі почала набирати обертів в 2000 рр. як відповідь на фінансову кризу та надмірне споживання. Основною ідеєю sharing есоному є бажання більш раціонально та ефективно використовувати наявні ресурси, та отримати доступ до таких товарів та послуг, індивідуально отримати які неможливо, або дуже дорого.

Sharing есоному є сталою екосистемою, що складається з наступних складових: люди, виробництво, система обміну, цінність, розподіл, природа, взаємозв'язки, законотворчість, комунікація, культура, перспективність [11, 95].

Нова економічна модель виникає на перетині онлайн-соціальних мереж, мобільних технологій та громадського руху, що відбувається у відповідь на глобальну економічну кризу та скорочення купівельної спроможності людей. Вимірювання економічної діяльності в рамках sharing есоному породжує ряд питань. Історично економіка була зосереджена на виробництві, а з появою економіки спільної участі великий акцент робиться на повторному використанні ресурсів для забезпечення економічних вигод. Оскільки безпосередньо між людьми укладається дедалі більше угод, буде важко оцінити їхній масштаб задля отримання економічної інформації.

Розглянемо зміст sharing есоному в системі координат категорій економічної теорії. Згідно з ідеями економіки Адама Сміта, добровільний обмін є взаємовигідним, оскільки якщо дві людини мають те, чим вони хотіли би обмінятися, то після обміну в умовах вільного ринку обоє стануть щасливими [13, 74]. Але в такій теорії, заснованій на бартері та обміні і представленій тепер неокласичною теорією, економіка-це машина, яка створює економічну гармонію, поки її лишать саму собі. Тому слід звернути увагу на фінансову та монетарну змінні. Згідно з цією теорією, фактори, які ведуть до економічного розвитку (нові знання, технології, людську взаємодію і синергію, інфраструктуру) або виводять за рамки теорії, або вони зникають в абстрактних пошуках середніх величин, скажімо, «репрезентативної фірми». У теорії, що опирається на виробництво, відбувається протилежне, там фінансова та монетарна змінні стають каркасом, необхідним для побудови продуктивної здатності країни.

Якраз унаслідок нехтування зазначених вище факторів стандартна теорія доходить висновку, що глобалізація однаковою мірою принесе користь кожному. Розвиток у цьому випадку розглядають як нагромадження капіталу, а не як прагнення дорівнятися і засвоєння знань.

Оскільки рівноцінного обміну між учасниками угод бути не може через асиметрію інформації та інші негативні чинники, то sharing economy може стати гідною альтернативою стандартній економічній теорії, бо ґрунтується на соціальній складовій (співучасть, довіра). Економіка спільної участі може мати переваги над традиційною економікою, якщо буде надавати учасникам економічні переваги і вигоди, даючи суспільству більш здорове навколишнє середовище, вибудовуючи сильні спільноти людей, які здатні активно взаємодіяти, враховуючи інтереси кожного члена громади, і при цьому надаючи довірі важливого значення.

Вся економіка побудована на обміні товарами та послугами між бізнесом і споживачами, тоді як sharing economy пропагує інтеракції між фізичними особами. Це переосмислення ринкових відносин між традиційними продавцями й покупцями, розширення моделей транзакцій і споживання, що впливає на існуючі бізнес-моделі і екосистеми, бо порушує глибоко вкорінені моделі індустріальної економіки, заснованої на принципові «ти купив, ти й користуєшся». Окрім грошової винагороди, участь в sharing economy дає можливість знайти тимчасову роботу, генерувати частковий додатковий дохід, отримати на користування речі, які були недосяжними в індивідуальному плані, підвищити соціальну взаємодію, взаємовигоду.

Виглядаючи як руйнівна модель для традиційної економіки, економіка спільної участі скоріш за все буде змішана з уже існуючими моделями.

Отже, sharing economy може стати чинником не лише економічних, але й соціальних змін, адже передбачає зміни у взаємодії між людьми, де значно більше значення мають довіра один до одного, доброта та чесність, на відміну від принципів традиційної економіки, де кожен окремий підприємець чи власник бізнесу шукає вигоди тільки для себе.

Система спільного споживання заснована на використанні товарів, що вже були у вжитку і які передаються від однієї людини,

якій вони більше не потрібні, до іншої, якій потрібні, тимчасово або назавжди. Ідея спільного споживання отримує розвиток в багатьох секторах економіки: транспорт (машини, велосипеди), одяг, харчування, житло, аксесуари для дому, гроші (соціальні кредити, віртуальні валюти, тимчасові банки), подорожі, приміщення (зберігання, паркінг), тощо.

Одним із найуспішніших піонерів на цьому ринку став сервіс AirBnB, запущений у 2007 р. [4]. Ця мережа дозволяє орендувати помешкання від господарів на будь-який смак та гаманець у 192 країнах та 30 тис. міст світу. Як все починалося? Два юнаки з Сан-Франциско Джо Гебб і Брайан Ческі вирішили підзаробити трохи грошей, здаючи туристам місце для ночівлі у своїй квартирі. Хлопці створили невеликий сайт і розмістили пропозицію. Так народився найбільший міжнародний сайт Airbnb, де можна здати або орендувати житло, а разом з ним абсолютно нова модель споживання – спільне споживання. Протягом тижня з ними зв'язалися кілька людей. Зваживши результат, амбітні дизайнери вирішили розвивати ресурс і взяли кредит. Уже в 2009 р. розробники Airbnb отримали першу інвестицію в розмірі \$ 600 тис. Кількість замовлень щорічно збільшувалася в кілька разів, прибутки – в 5-7 разів. Суспільство сприйняло нову модель, оскільки зникла необхідність переплачувати великим корпораціям.

У 2009 р. ідея спільного і взаємовигідного користування благами поширилась на автомобілі з появою сервісу Getaround. Його засновники ставлять на меті розв'язати проблему надлишку автомобілів: сьогодні у світі близько мільярда авто, а через 10 років їх буде вдвічі більше. Згідно з підрахунками, одна машина, що здається напрокат, функціонально заміщує 15 машин в особистій власності.

З початку нового століття спростилося фінансування різних проєктів: численні Інтернет кампанії (Kickstarter), спільний збір коштів (crowdfunding), допомога заможних приватних осіб – бізнес ангелів. Animal-fute або Dog Vacaу допоможуть знайти людей, які доглядатимуть за хатніми тваринами.

Останнім часом стали популярними креативні простори (coworking), де платять за час, а не споживання. Сайти Bird office або WeWork допомагають зняти приміщення на будь-який смак для офісу, семінару чи конференції, а сайти Zenpark або Parking panda пропонують спільні місця для паркування автомобілів. Є сайти, які

дозволять використати пральну машину ваших сусідів, скористатися їх ремонтними послугами чи прибиранням (homejoy) або відкрити їхні кулінарні таланти, замовляючи у них домашню їжу (VizEat, eatsurfing, voulezvousdiner). Завдяки новим тенденціям (rentoid), нині можна взяти напрокат багаж, меблі, ремонтні та музичні інструменти, сумки, одяг, аксесуари, біжутерію, парфуми, тобто – все.

Створюються так звані депо одягу та брендових речей минулих сезонів. Все стає доступнішим, а рекламодавці навіть платять за споглядання реклами завдяки програмам APM Agentuur або Mobeye. Сайт Trip on Demand пропонує жителям міста стати екскурсводами, а завдяки сайту Trustify кожен може спробувати себе в ролі приватного детектива, щоби слідкувати за подружніми парами чи няньками. Сайти Tandem чи Language exchange дозволяють знайти собі партнера – справжнього носія іноземної мови, щоби практикувати її. Юридичними послугами користувачів Інтернету можна скористатися завдяки платформі WeClaim, а якщо необхідно щось терміново перекласти – це зроблять зареєстровані учасники сайту TextMaster.

Отже, усі вищеназвані сайти допомагають зекономити кошти завдяки знижкам, дешевшим послугам і без посередників. Науковцями виділяються 4 основні аспекти економіки спільної участі: онлайн співробітництво, соціальна комерція, колективна участь, а також антиспоживацька ідеологія.

Принципи нової економічної моделі органічно поширилися і на нематеріальні блага – знання, навички, досвід, час. Вікіпедія або MOOCs – Massive Open Online Courses – допомагають зробити доступ до знань по всьому світу простішим, забезпечуючи можливість слухати найкращих викладачів нашого часу в режимі онлайн у будь-якому місці і в будь-який час. Контент створюється спільно, а доступ до освіти стає універсальним.

Sharing economy має ряд унікальних плюсів порівняно з традиційною економікою [21]: більш ефективне використання ресурсів, спрощення для споживачів можливості ділитися товарами і послугами, значно нижча вартість товарів і послуг в кілька разів, ніж у компаній, можливість людям стати мікропідприємцями, що дозволяє їм ефективніше контролювати свій час і доходи, нові цікаві знайомства, довіра між постачальниками та споживачами, більш зручне та ефективне життя.

У той же час sharing economy може мати ряд недоліків: відсутність нормативної бази, уникнення відповідальності за діяльність та несплата податків, дискримінація за гендерною ознакою, віком, національністю, збільшення амортизаційних витрат, ймовірність виникнення конфліктних ситуацій, не завжди висока якість послуг, які здебільшого надаються дилетантами, знецінення послуг професіоналів за рахунок нижчої ціни sharing economy.

Людська довіра, поняття про репутацію сприяють запобіганню ризикам, отже люди будуть схильними до подальшої участі в комерційній моделі обміну. Багато платформ здійснюють перевірку користувачів, дивлячись на кредитні історії, історії штрафів за водіння, наявність судимості. Крім того, сервіси часто є інтегрованими з соціальними мережами, щоб власники та орендарі мали змогу перевірити, чи є у них спільні друзі в реальному житті, цей фактор збільшує рівень довіри між людьми.

Sharing economy є потужною новою економічною моделлю, яка змінює формат взаємодії між надавачем та отримувачем послуги. Діяльність відбувається без посередництва держави та є чинником і наслідком цілого комплексу ґрунтовних соціальних змін, які включають в себе економічні, культурні, політичні, психологічні зміни.

Важливою соціальною причиною появи sharing economy є зміна поколінь. Люди, які народилися між 1980 та 2000 рр., вже рідко купують будинки, а ще рідше – автомобілі. Їм властиві такі особистісні якості, як комунікабельність, обізнаність в комп'ютерних мережах, відповідальність, командний дух (в тому числі колективізм віртуальний, в соціальних мережах), різноманітність інтересів та вибір цікавої роботи. Адже це покоління зростало в еру технологічних відкриттів, мобільного зв'язку, комп'ютеризації, тому, цінними для них є бажання втілювати задумане. Ці люди чітко розуміють, що успіх залежить від них самих, важливо бути частиною справи, відчувати, що робота важлива для досягнення спільної мети та інше. Простежується модна тенденція не робити занадто дорогих покупок взагалі. Людей у віці до 35 років часто взагалі називають «поколінням орендарів». Сучасна молодь переглядає поняття успіху. Якщо раніше успішними людьми вважалися володарі власного житла й авто, то зараз в особливій пошані ті, хто вкладав гроші в досвід та враження – мандрівники, екстремали, стартапери.

Отже, основною ідеєю економіки спільної участі є бажання більш раціонально та ефективно використовувати наявні ресурси та отримати доступ до таких товарів та послуг, індивідуально отримати які неможливо або дуже дорого. Sharing economy є стимулом раціонального свідомого споживання, дозволяє заощадити час, гроші та інші ресурси, генерувати додатковий дохід для власника і зменшити вплив на навколишнє середовище.

В Україні sharing economy вже не сприймають як новоприбуле явище, але суто вітчизняних сервісів поки з'явилося небагато. Найактивніше вони почали розвиватись у 2015 р.

Напевне, найвпізнаванішими sharing economy сервісами сьогодні є Couchsurfing та Airbnb [4], які функціонують і в Україні. В обох проектах схожа ідеологія: ти ділиш своє житло (всю квартиру або ж лише кімнату) з незнайомими людьми, частіше за все – з іноземцями, що відвідують твоє місто. Ключова різниця між Couchsurfing та Airbnb полягає у винагороді, яку отримують господарі від гостей: так, користувачі Airbnb розраховуються з хазяїном грошима, в той час як від каучсерферів очікують лише культурний обмін та хорошу компанію. Таким чином, Airbnb – це більш бюджетна альтернатива класичним готелям, можливість пожити у квартирі місцевого жителя, відчувати, якщо пощастить, її колорит і водночас насолодитись приватністю. Couchsurfing же пропонує менший рівень приватності або ж взагалі її відсутність. Господарі зазвичай не лише пропонують гостям своє житло, але й показують їм місто, знайомлять зі своїми друзями і разом відвідують події.

BlaBlaCar – це найбільша спільнота попутників у світі, яка нараховує більше 30 мільйонів користувачів в 22 країнах та об'єднує водіїв і пасажирів, яким по дорозі [3]. Щомісяця понад 700 000 пасажирів знаходять своїх водіїв через BlaBlaCar, формуючи новий вид по-справжньому соціального та ефективного транспорту, що дозволяє суттєво економити на поїздках і знижувати негативний вплив на навколишнє середовище. Використовуючи досвід Франції, Італії, Іспанії, Польщі та інших країн, запущено систему онлайн-бронювання BlaBlaCar в Україні, яка зробить поїздки з попутниками ще простішими, зручнішими і надійнішими. Лише за 2016 р. до української платформи приєдналося понад 1 млн. осіб, і ця цифра стрімко зростає.

Не меншою популярністю користуються додатки по обміну речами та працею. Так, на StreetBank сусіди позичають одне одному необхідні речі і пропонують допомогу, а Splinster показує, у кого можна орендувати ліжко, сноуборд чи велосипед. З DogVasa можна залишити свого чотирилапого друга у надійних руках, а на LeftoverSwap – поділитися з незнайомцем залишками пишного обіду. Вебсайт TaskRabbit з'єднує у межах однієї спільноти працівників та господарів, яким необхідна допомога з прибиранням чи переїздом.

Міжнародна платформа OLX, що представлена у понад 40 країнах світу, в Україну прийшла в 2014 р. Сьогодні сервіс представляє собою зручний в користуванні майданчик, за допомогою якого можна вигідно продати чи купити товари й послуги. Зовсім непоодинокі випадки, коли користувачі OLX пропонують безоплатно вживаний одяг, взуття, книги.

Серед подібних сервісів, які працюють в Україні, – міжнародна спільнота Дарудар, де люди дарують речі, у яких втратили потребу.

Одним із перших в 2013 р. в Києві з'явився креативний коворкінг-простір «Часопис». Його автор Максим Яковер каже, що його створення – результат незадоволення особистої потреби: для написання диплома потрібно місце, куди можна було прийти і попрацювати. Найбільш активними відвідувачами є підприємці, люди, старші 25-ти років, які втілюють власні проекти або хочуть стати підприємцями. Орендувати робоче місце можна на годину, а можна забронювати на місяць. Крім робочого місця з доступом до Інтернету, відвідувачі можуть скористатися кімнатою для зустрічей, провести скайп-конференцію, роздрукувати документ і випити кави.

Крім «Часопису» в столиці працює з десяток схожих проєктів: антикафе «Часу вагон», «Циферблат», коворкінг-центр «Голосіївський», Startup Ukraine, Freud House, коворкінг в університетах КПІ і КНУ.

Прикладом освітнього sharing-проєкту є «Prometheus» – безкоштовні онлайн курси від викладачів КНУ, КПІ та Києво-Могилянської академії. Платформа пропонує не просто окремі курси, а взаємопов'язані цикли занять з найбільш актуальних для країни тем (бізнес, ІТ, іноземні мови, право, історія).

Один із новостворених проєктів – вебсайт «Соседи» – дозволяє користувачам Facebook та V Kontakte знайти житло у колі

друзів та друзів своїх друзів. Проект пропонує створити оголошення про пошук квартири чи кімнати, розповісти про себе у найпривабливішому стилі, помістити інфографіку на стіну профайлу. Головна перевага цього методу пошуку житла – вузька вибірка оголошень, яка охоплює лише тих людей, яким ти чи твої друзі можуть довіритись. Оголошення поширюються не лише в соцмережах, але й зберігаються на сайті, де вони є доступними для будь-якого зацікавленого орендатора. За 10 місяців існування проекту українці створили майже 17 тис. оголошень.

З'являються сайти, які допомагають отримати гранти, або позичити гроші напряму у інших користувачів, через що відпадає необхідність у кредиті в банку. Американська ідея «краудфандингу» (Crowdfunding, crowd – «натовп», funding – «фінансування») в Україні отримала назву «спільнокошт»[20]. Найбільш відомим сьогодні сайтом з цього напрямку є «Народний проект», що збирає кошти на конкретні проекти допомоги українській армії та приймає речову допомогу, фактично поєднуючи в собі ідеї краудфандингу та економіки дарування. Станом на 24 жовтня 2016р. на сайті реалізується 98 програм сумарним бюджетом 90,11 млн гривень. Кошти на 87 із них уже зібрано і 59 проектів уже завершено.

Наприкінці 2015 р. у Києві почав роботу новий стартап Yesmates, що пропонує зв'язок користувачів з кур'єрами-фрілансерами, здатними купити і доставити будь-які товари в межах української столиці за 1,5 години. У перші тижні роботи проект позиціонується як сервіс для людей з щільним графіком, не встигають знайти або зробити що-небудь. Сайт і мобільний додаток дозволяють швидко знайти кур'єра від Yesmates для вирішення побутових питань: привезти ліки або забуту парасольку, доставити готову їжу або продукти з супермаркету, забрати речі з хімічистки, вручити подарунок або букет.

Економічна криза 2014–2015 рр. сприяє поширенню економіки спільного споживання в Україні, оскільки через економічну нестабільність, девальвацію гривні, війну на Сході України відбулося суттєве падіння доходів більшості громадян України. Зважаючи на погані економічні показники та низьку купівельну спроможність населення, а також відповідно до соціально-політичної ситуації (адже лише за останні роки в країні виникла соціальна верства «вимушених переселенців» і їм необхідно вирішувати житлове питання, оренда на

принципах економіки спільної участі здається хорошою альтернативою) ідея sharing economy в Україні має хороші перспективи. Але ці сприятливі фактори стикаються зі стіною низької довіри населення як інституційної, так і міжособистісної.

Останнім часом широкої популярності та поваги українців набуло таке соціальне явище, як волонтерство. Це означає, що люди готові допомагати іншим, взаємодіяти, спільними зусиллями робити соціальні зміни на краще.

Важливим фактором є також те, що під час кризи тамасових скорочень нерідко звільняються талановиті фахівці на ринку праці. Тому в підсумку ми очікуємо стрімке зростання Інтернет-проектів, заснованих на економіці спільного споживання в Україні.

Отже, економіка спільної участі виникла як наслідок цілого комплексу соціальних змін і ще до більших змін у структурі суспільства вона може призвести. Максимального суспільного результату можна досягнути тільки за наявності в соціумі високого ступеня довіри, а саме формування та ріст довіри й солідарності людей один до одного є результатом функціонування економіки спільної участі.

Отже, sharing economy – інноваційна технологія соціальної взаємодії, основний принцип якої полягає у тому, що власник будь-якого активу дозволяє користуватися ним іншим людям, безкоштовно або стягуючи за це договірну плату. Процес втілення шеринг-проектів є багатоаспектним і може поширюватися на всі види діяльності та послуги та дає можливість реалізувати практично будь-яку ідею.

Економіка спільної участі виникла як наслідок цілого комплексу соціальних змін і може призвести ще до більших змін у структурі суспільства. Sharing economy як інноваційна технологія реалізації проектів знайшла свою нішу і своє місце у новій інформаційно-інноваційній, креативній економіці та продовжує набирати оберти. В Україні з'явилися лише перші паростки такого виду послуг, але їх розвиток буде залежати в майбутньому від багатьох суб'єктивних та об'єктивних чинників.

Список використаних джерел та літератури:

1. Айзексон У. Інноваторы. Как несколько гениев, хакеров и гиков совершили цифровую революцию / Уолтер Айзексон; пер.

с англ. И. Каганова, О. Храмова, Т. Лисовская. – М. : Изд-во ЛитРес, 2015. – 830 с.

2. Андерсон Б. Уявлені спільноти: міркування щодо походження та поширення націоналізму [Електронний ресурс] / Бенедикт Андерсон. – Київ : Критика, – 2010. – Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Anderson_Benedict/Uiavleni_spilnoty.pdf.

3. Бондар Ю. Розумно разом: як економіка спільної участі вчить нас дружити і економити [Електронний ресурс] / Юлія Бондар. – 2015. Онлайн-журнал Platfor.ma. – Режим доступу: <http://zeitgeist.platfor.ma/sharing-economy-in-ukraine>.

4. Бродецкий А. Жить и умереть с Airbnb: почему сервис не контролирует безопасность пользователя [Електронний ресурс] / Андрей Бродецкий. – 2015. – Режим доступа: <https://vc.ru/p/airbnb-death>.

5. Геращенко А. Экономика XXI / Алексей Геращенко. – Киев : Изд-во Фолио, 2015. – 286 с.

6. Гальчинський А. С. Економічна методологія. Логіка оновлення [Текст] : курс лекцій / А. С. Гальчинський. – Київ : АДЕФ-Україна, 2010. – 572 с.

7. Гончарова М.А. Инновационная технология управления социально-экономическим развитием региона: краудсорсинг [Текст]: М.А. Гончарова // Регион:системы, экономика, управление. – 2012. – № 4. – С. 102-104.

8. Жарінова А. Г. Економіка знань: зміст та роль інтелекту людини в її формуванні [Електронний ресурс] / А. Г. Жарінова. – 2010. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_28/Jarinova.pdf.

9. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура [Текст]: М. Кастельс : [пер. с англ.; под ред. О. И. Шкаратана]. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.

10. Кастельс М. Становление общества сетевых структур [Текст]: М. Кастельс // Новая постиндустриальная волна на Западе: [антология / под ред. В.Л. Иноземцева]. – М. : Academia, 1999. – С. 492-505.

11. Куриляк В. Нова економіка у світовому та українському вимірах / В. Куриляк // Вісник Академії економ. наук України. Науковий щорічник. – Донецьк : Ін-т екон.-прав. дослідж. НАН України, 2002. – С. 95-116.

12. Марглін С. А. Економіка: гнітюча наука. Як економічний спосіб мислення руйнує засади спільноти / Стівен А. Марглін. – Київ : Темпора, 2012. – 520 с.

13. Мочерний С.В. Основи економічних знань [Текст]: навч. посіб. / С.В. Мочерний; Київ : Академія, 2000. – 303 с.

14. Остром Е. Керування спільним. Еволюція інституцій колективної дії [Електронний ресурс] / Еліно́р Остро́м. – 2012. – Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Ostrom_Elinor.

15. Прахалад К.К. Будущее конкуренции. Создание уникальной ценности вместе с потребителями [Текст]: К.К.Прахалад, В.Рамасвами ; [пер. с англ.]. – М. : АО «Олимп-Бизнес», 2006. – 352 с.

16. Смирнова В.Г. Сетевые коммуникации в управлении знаниями: направления и перспективы использования [Текст]: В.Г.Смирнова. – Управление. – 2013. – № 2. – С. 87-92.

17. Фукуяма Ф. Великий разрыв [Текст]: Ф. Фукуяма ; [пер. с англ. ; под общ. ред. А. В. Александровой]. – М. : ООО «Изд. АСТ», 2003. – 474 с.

18. Хау Дж. Краудсорсинг. Коллективный разум как инструмент развития бизнеса [Текст]: Джефф Хау ; пер. с англ. – М. : Альпина Паблишер, 2012. – 288 с.

19. The Sharing Economy: Accessibility Based Business Models for Peer-to-Peer Markets [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/business-innovation-observatory/files/case-tudies/accessibility-based-business-models-for-peer-to-peer-markets_en.pdf.

20. Шевчук О.Ю. Вплив сучасних маркетингових Інтернет-технологій (краудсорсинг) на розвиток бізнесу [Текст]: О.Я. Шевчук // Зб. наук. пр. Таврійського держ. агротехнологічного ун-ту (економічні науки). – 2013. – № 2(5). – С. 282-287.

21. Як спільне проживання змінить світ: Airbnb, Uber, хто наступний? [Електронний ресурс] // Inspired. – 2015. – Режим доступу: <http://inspired.com.ua/sites/sharing-economy>.

М. Б. Глуховський,
студент 4 курсу
(м. Хмельницький)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Інформація є одним із найцінніших ресурсів суспільства поруч із традиційними матеріальними цінностями, такими як нафта, метал, корисні копалини тощо. Тому процес переробки інформації, подібно до процесів переробки матеріальних ресурсів, можна сприймати як технологію [1].

Спілкування – складний, багатоплановий процес встановлення і розвитку контактів між людьми, породжуваний потребами в спільній діяльності і включає в себе обмін інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття і розуміння людьми один одного [2].

Підкреслимо, що найбільш цікавими засобами спілкування в молодіжному середовищі є мобільне спілкування, взаємодія у мережі інтернет, зокрема соціальні мережі, вайбер, телеграм та інші популярні месенджери.

Розглянемо основні особливості телефонної комунікації:

1. Можливість розірвати контакт. На відміну від традиційного спілкування, розмову по телефону можна призупинити у будь-який момент. Особистий контакт з друзями, лікарями, педагогами, батьками закінчити значно важче.

2. Необмежені просторові можливості. Мобільний зв'язок надає можливість спілкування людям, які знаходяться на значній відстані одна від одної. Отже, сфера впливу людини, яка телефонує, виходить далеко за рамки звичного простору, що значно знижує її моральну відповідальність, і в той же час, психологічне навантаження.

3. Оперативність у доступі до спілкування. Можливість негайного зв'язку в будь-який час особливо важлива для осіб з підвищеною чутливістю до негативних емоцій, до афектної напруги.

4. Імітування. Користуючись телефоном, людина позбавляється від необхідності долати психологічні бар'єри, що виникають при безпосередньому зверненні. До даної особливості

можна віднести також бажану зміну власного голосу (жарту, бажання видати себе хворим та ін.). Зауважимо, що ця характеристика має реверсивне значення, адже по телефону важко дати повну оцінку стану іншої людини;

5. Обмеженість комунікації. Телефонна комунікація має повністю вербальний характер, що детермінує певну переорганізацію процесу спілкування. Тобто, посилюється вербалізація ситуації, емоційного стану, планів і намірів того, хто телефонує. Однак зазначена проблема поступово вирішується за допомогою нових технологій (відео-дзвінки, Skype тощо) [2].

Можна також виділити суто психологічні ознаки мобільної телефонії, в яких реалізується мотиваційна, пізнавальна та інші особливості особистості:

1. Швидкість передачі інформації. Можливість швидкого налагодження контакту, з одного боку, суттєво оптимізує функції психіки, мобілізуючи їх на дану мету, з іншого – вимагає досить високої комунікативної орієнтації, що позначається на стилі мислення.

2. Спілкування, опосередковане мобільним телефоном – це процес, що вимагає меншої психічної роботи, емоційно і фізично є не настільки напруженим і ризикованим, як особистісне безпосереднє спілкування.

3. Специфічний мобільний етикет. Закладається певна культура мобільного спілкування, правила та норми (не заважати іншим власними розмовами в громадських місцях, не розмовляти голосно в транспорті, контролювати власні емоції та лексику та ін.)

4. Ускладненість емоційного наповнення спілкування, опосередкованого мобільним телефоном, але водночас і стійке прагнення до цього, що прослідковується у передачі емоційних станів та почуттів за допомогою специфічних значків або малюнків у переписці (наприклад, значок «смайл»), в описі емоцій словами у дужках або знаками пунктуації після основного тексту послання тощо.

5. Фізична непередставленість – усувається цілий ряд існуючих у спілкуванні бар'єрів, обумовлених, наприклад, віком, соціальним статусом, фізичною привабливістю або непривабливістю учасників спілкування, а також мірою комунікативної компетентності людини.

6. Психологічна розкутість – проявляється у вигляді афектної розкутості, ненормативності та деякої безвідповідальності учасників спілкування. Людина в процесі спілкування за допомогою мобільного телефону може проявляти більшу свободу висловлювань.

7. Обмежена самопрезентація [3].

Досить цікавою є специфіка спілкування за допомогою мережі Інтернет, тому, що воно може відбуватись не тільки в рамках однієї країни. Оскільки, Інтернет – це всесвітня павутина, отже, спілкуватися можуть люди різних країн. Всесвітня мережа Інтернет, охоплюючи майже всі цивілізовані куточки нашої планети, є потужним засобом міжкультурної комунікації, яка сприяє зближенню народів і зростання їх як національної, так і міжнаціональної самосвідомості.

У цілому, можна сказати, що спілкування у мережі Інтернет має як позитивні, так і негативні риси. Розглянемо основні з них:

1. Анонімність.
2. Відсутність невербальної інформації.
3. Добровільність контактів.
4. Прагнення до нетипової, ненормативної поведінки.
5. Залежність від співрозмовника у спілкуванні.
6. Відсутність єдності простору і часу.
7. Характер спілкування – майже завжди письмовий [3].

Зазначимо, що спілкування в Інтернет-мережі надає людям більш широкого простору можливостей, які не можна реалізувати у реальних контактах. Це:

1. Недостатнє насичення спілкуванням з іншими людьми у реальному середовищі.
2. Можливість реалізації якостей особистості, програвання ролей, переживання емоцій, які з тих чи інших причин неможливі у реальному житті.
3. До можливості взаємодії «людина – комп'ютер» додається можливість комунікації «людина – комп'ютер – людина».

Спілкування за допомогою Інтернету важливе для тих людей, кому не вистачає спілкування у реальному житті. Такі особи використовують мережу Інтернет, як альтернативу своєму безпосередньому (реальному) оточенню [4].

Ще одним цікавим засобом спілкування у молодіжному середовищі є взаємодія та обмін інформацією за допомогою

месенджерів. Саме молодь перетворила текстові повідомлення на свій улюблений спосіб комунікації.

Смс-комунікація слугує в першу чергу приватній комунікації з партнером, друзями, знайомими, коханими та членами сім'ї. У формальних контекстах робочих відносин та всередині робочих команд, у межах організаційної комунікації та суспільної роботи, смс використовуються рідше. На рівні масової комунікації короткі повідомлення представлені і у формі смс-реклами, смс-ігор та смс-інформаційних служб – новин, результатів футбольних матчів, гороскопів і т. д.

Ситуації, в яких відбувається смс-спілкування мають елементи як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру. Елемент суб'єктивного впливає із таких категорій, як бажання реципієнта до здійснення певних дій в смс-спілкуванні, можливості для здійснення операції передачі інформації та фактичні активні дії для досягнення мети. Суб'єктивною метою реципієнта є передача інформації у вигляді смс-повідомлення до іншого суб'єкта спілкування.

Елемент об'єктивного визначається наявністю ситуацій, що не залежать від волі реципієнта та його неможливості вплинути на них. Такими ситуаціями можуть бути пошкодження технологічних каналів зв'язку в момент передачі інформації, відсутність технічних можливостей оператора зв'язку передати інформацію в повному обсязі або небажання чи неможливість іншого суб'єкта отримувати або реагувати на передану інформацію [5].

Смс у сучасному світі стали нерозривними елементами спілкування та категоріями об'єктивного мовного середовища. У світі молоді комунікативні засоби займають чільне місце. Мобільний телефон і смс суттєво впливають на мову і спосіб життя молоді.

Електронні листи, смс та ммс є асинхронними засобами, в яких прямий обмін інформацією (безпосередній взаємозв'язок) є неможливим, хоча вони наближаються до синхронізації та дозволяють спілкуватися у майже реальному часі.

Окремим і важливим аспектом розвитку смс-повідомлень є їх вплив на мову особистості. Активність, орієнтованість на живе, невимушене спілкування сприяють змінам у нормах літературної мови. Деякі мовознавці у своїх працях розкривають про негативний вплив смс-повідомлень.

Висвітливо позитивні і негативні аспекти впливу смс-повідомлень на загальну культуру мовлення:

- негативний вплив полягає в обмеженості мови смс та пристосування цієї мови до повсякденного життя індивіда;

- позитивний вплив визначається появою нових лінгвістичних форм, що представляють взаємозв'язок мови та сучасних технологій;

- соціальний аспект, в якому відображаються особливості смс-комунікації різних суспільних верств населення за гендерною, професійною та суспільною ознакою [5].

Отже, ми прийшли таких висновків: сучасні технології зумовили розвиток смс-комунікації серед всіх верств населення; смс-комунікація стала загальною формою спілкування між людьми на одному рівні з листуванням, електронним листуванням та безпосередньою комунікацією; смс-комунікація також суттєво впливає на розвиток мови.

Сучасні методи комунікації у молодіжному середовищі мають позитивні сторони, але іноді позбавляють можливості безпосереднього живого спілкування, що є негативним аспектом.

Список використаних джерел та літератури:

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pdpu.edu.ua/images/vchena_rada_d41.053.03/Kabesheva/disKabesheva.pdf. – Назва з титул екрану.

2. Особливості спілкування з різними за характером співрозмовниками [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://stud.com.ua/25111/psihologiya/osoblivosti_spilkuvannya_riznimi_harakterom_spirvromovnikami. – Назва з титул екрану.

3. Спілкування в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pyrchyana.blogspot.com>. – Назва з титул екрану.

4. Габрись Г. Особливості спілкування в інтернеті / Г. Габрись [Електронний ресурс]. – Режим доступу: informatika-ikt.at.ua/stud_conf2012/1/Gabris.pdf. – Назва з титул екрану.

5. Беззубова О. Смс-повідомлення як новий тип комунікації / Олена Беззубова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe? – Назва з титул екрану.

П. В. Годованюк,
студент 3 курсу

Науковий керівник: С. І. Никитюк,
викладач англійської мови
(м. Кам'янець-Подільський)

LEXICAL ENRICHMENT MEANS OF THE MODERN NEOLOGISMS DENOTING A PERSON

The increased interest to the innovations was caused by a great layer of new words and phrases formed under the influence of various social factors. All these changes require complex analysis, based on the substantial research and new methods of investigation. A lot of attention was paid by the researchers to the problem of neology in recent decades (V. L. Zabolotnaya, U. A. Zatsnyy, O. S. Kubryakova, L. V. Cherepanov, R. Bamhard, A. Blank).

Neologisms often become accepted parts of the language. Other times, however, they disappear from common usage. Whether or not a neologism continues as part of the language depends on many factors, probably the most important of which is acceptance by the public. The cause of the appearance of the neologisms is in the social, scientific and technological progress.

Neologisms can be subdivided into: lexical (new words), phraseological (new fixed phrase) semantic (new lexical-semantic variants of the new words) [1, p.19].

Among the concepts around which synonyms are concentrated, the following can be noted: the big amateur of the computer technology – chip-head, computer junkie, cyberaddict, cyberhead, cyberbuff, cyberjunkie, data-junkie, digit-head, gearhead, nethead, technofreak, technophile, tekky, telephile; the expert in the field of modern technology – computer nerd, cyberguru, cybernerd, geek, supernerd, techguru, technogeek, technoguru, techopundit, technonerd, technosavant, ubernerd; someone, who knows computers – computer hip, computerate, computent, computer-savvy, cybersavvy, it-savvy, technoliterate, techsavvy; someone who actively uses the Internet – cyber-citizen, cyber-surfer, e-surfer, netter, internaut, nethead, netizen, netsurfer [3, p. 15].

These examples show that with the information revolution the phenomenon of polinomination becomes quite widespread.

Considering sociolinguistic options of the English innovations in the XXI century we paid particular attention to the ways, methods and means of their creation. But it's important to reveal the main trends of enrichment of the English dictionary. First of all, enrichment of the dictionary of English in the early years of the new century and in the past decades, were performed almost exclusively by the own language resources by means of lexical derivation, i.e. by creating new and changing the existing units.

Affixation is one of the most productive ways of word-building throughout the history of English. It consists in adding an affix to the stem of a definite part of speech. Affixation is divided into suffixation and prefixation.

In our research we came across a great variety of different suffixes. Some of them are highly productive and others are less productive. In general at the beginning of new century such suffixes took place in the formation of the new words denoting a person: -er, -ist, -arian, -erati, -ar, -ster, -dan, -ista, -een, -eer, -holic, -ress, -crat, -or, -ian, -iat, -ette, -vore, -phile, -nik, -ial, -ic, -ie, -razzi, -ite, -eur, -ess [2, p. 24].

The most widespread model of creation neologisms is $v+er \rightarrow N$: audioblogger (audioblog + -er) – a person, who creates internet journal with audio material; blogger (blog + -er) – a person who is interested in internet journals and complements them: «Three years ago, Adam Kalsey set up a web log to share his thoughts about online business and the digital revolution. Like countless «bloggers», he lets his readers post comments on his entries». (Houston Chronicle, Nov. 16, 2003) [3, p. 96]; bluejacker (bluejack + -er) – a person who sends anonymous information on mobile phones of others: «She was turned her into a regular bluejacker, ...to be bluejacked you must make sure your phone can be discovered by other Bluetooth devices». (BBC News, Nov. 4, 2003) [3, p.97]; boomeranger (bomerange + -er) – an adult child who returns home after graduating from the university; capitulator (capitulate + -or) – a military man who surrenders or escapes from the army: «It also is hoped that many will become «capitulators», a newly coined category for troops and units who surrender before any confrontation with U.S. forces». (The Associated Press, March 17, 2003) [3, p.104]; downshifter (downshift + -er) – a person who leaves a stressful job to live a calm life: «This is the view taken by the downshifters, growing bands who give up high pressure, high-pay jobs in search of quality of life». (The Times, May 3, 2003) [3, p. 145].

The other highly productive suffix is -ist: barbitologist (barbitology + -ist) – a person who creates new Barbie dolls; declinist (decline + -ist) – a person who doesn't appreciate the condition of the economy; depletist (deplete + -ist) – a person who doesn't care about the environment; fashionist (fashion + -ist) – a person who pays too much attention to his or her appearance.

Word building with prefixes is less spread. The most widely used prefixes are as follows: alpha-, anti-, cyber-, de-, eco-, bio-, e-, bi-, globo-, mega-, meta-, mid-, mono-, multi-, par-, pro-, retro-, super-, uber-, uni-: alpha earner – a member of the family whose salary is a substantial part of the family budget: «They call them the new alpha earners. They are women, they bring home America's bacon and they are set to take over». (The Observer, May 18, 2003) [3, p. 74]; biodetective (bio- + detective) – an inspector who investigates crimes connected with biological arm: «Biodetectives find a way to sniff out anthrax. A virus that naturally preys on spores may help with rapid detection of the bacteria». (The Christian Science Monitor, Aug. 22, 2004) [3, p. 90]; cyberfeminist (cyber- + feminist) – a member of feministic moves who uses modern technology widely: «Sadie Plant happens to be a cyberfeminist with a hip cultural studies background». (The New York Times Magazine, June 15, 2003) [3, p. 128]; uber-rich (uber- + rich) – a very rich person.

It is necessary to mark that creation of new words by analogy that according to the sample concrete existent word, is the most widespread way of forming of new affixes.

A new vocabulary and phraseology which arose up in connection with informative revolution pierces now almost all spheres of social life, it removes both the numerous blessings and benefits and new social problems, negative consequences of modern stage of scientific and technical progress.

References:

1. Жлуктенко Ю.А. Английские неологизмы / Жлуктенко Ю.А. – Киев : Наукова думка, 1983. – 154 с.
2. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка / Заботкина В.И. – М. : Высшая шк., 1989. – 126 с.
3. Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття / Зацний Ю.А. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 360 с.

А. Ф. Гуменюк,
кандидат економічних наук, доцент
Г. І. Оліх,
старший викладач
(м. Хмельницький)

СТАН АВТОМАТИЗАЦІЇ ДОСТУПУ ДО БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ КЛІЄНТАМИ В УКРАЇНІ

Не так давно банки України почали надавати свої послуги за допомогою мережі Інтернет, внаслідок чого останні стали більш швидкими та доступними. Бізнес переважно шукає простих шляхів, яким є, насамперед, «капіталізація на інтелекті та технологіях», саме це і можливо досягнути завдяки автоматизації банківських систем. Автоматизована банківська система – це система, яка функціонує на основі ЕОМ та інших технічних засобів, що забезпечують процеси збору, реєстрації, передачі, обробки, збереження та актуалізації даних для розв'язання завдань управління банківською діяльністю. Для клієнта автоматизація полягає в тому, що банки створюють програми, додатки та сайти, якими надають весь спектр банківських послуг. Сфера банківської діяльності, яка займається вказаним напрямком, називається онлайн-банкінг, що включає Інтернет-банкінг (Internet banking), мобільний банкінг (тобто banking, t-banking) і телебанкінг (telebanking).

Досліджуване середовище надання банківських послуг є актуальним, адже інформаційні технології розвиваються доволі таки стрімко і населення має бути готовим до змін та обізнаним у них. Саме тому важливо вивчати вказані процеси, і досліджувати шляхи завдяки яким різні верстви населення зможуть з легкістю пристосуватись до змін.

Вказану тематику досліджували такі вчені, як О. Буренін, Є. Жуков, Л. Ігоніна, О. Лаврушин, Б. Луців, А. Мертенс, Н. Сгорова, Я. Міркін, А. Мороз, А. Пересада. В основу їхніх праць закладений аналіз переваг та ризиків онлайн-банкінгу. В цій статті пропонується розглянути розвиток онлайн-банкінгу в Україні, його складові, зразки-лідери на ринку надання банківських послуг та шляхи вдосконалення онлайн-банкінгу в цілому.

Варто розглянути кожен з типів онлайн-банкінгу. Телебанкінг – це вид дистанційного банківського обслуговування за допомогою телефонного зв'язку, що працює у тоновому режимі, тобто, надання послуг по телефону. Така система управління банківським рахунком надає змогу клієнтам банківської установи по телефону отримувати відповідну інформацію про стан свого рахунку, рух коштів на вказаному рахунку, здійснювати переказ коштів із рахунку на рахунок, а також здійснювати у будь-який час комунальні платежі. Водночас, мобільний банкінг, як його ще називають GSM-банкінг, дає змогу управляти банківським рахунком, використовуючи мобільний телефонний зв'язок за допомогою як мобільного телефона, так і портативної комп'ютерної системи (Personal Digital Assistant) з використанням новітньої технології безпроводного доступу [1]. Зазначимо, що основними перевагами мобільного банкінгу є як здійснення відповідних банківських операцій, так і проведення контролю. Інтернет-банкінг – це якісно новий банкінг, що гарантує повну конфіденційність. Інтернет-банкінг (І-банкінг) економить час клієнта і є, як правило, зручним у користуванні. Часто депозити чи грошові перекази, здійснені через І-банкінг, є вигіднішими для користувача. Інтернет-банкінг – це сучасна багатофункціональна система дистанційного обслуговування клієнтів-фізичних осіб, яка дозволяє управляти банківськими рахунками 24/7 в режимі реального часу з будь-якої точки світу, використовуючи Інтернет. І-банкінг від дає клієнтові високий рівень зручності та вигідніші умови на банківські продукти. Дана система І-банкінгу дає змогу клієнтам дистанційно здійснювати операції з рахунками та картками, переказувати кошти по Україні, відкривати та поповнювати депозити, погашати кредити, оплачувати комунальні послуги та Інтернет-послуги, поповнювати мобільний телефон тощо.

Важливо вказати, що популярність Інтернет-банкінгу весь час зростала. Відповідно до статистичних даних компаній Datamonitor і Forrester [2], 2000 року Інтернет-банкінгом у Європі користувалось 23 млн осіб, до кінця 2003-го цей показник зріс уже до 60 млн, що становило 37% усіх користувачів Інтернету в Європі, а вже 2007 року майже 130 млн європейців користувалися послугами Інтернет-банкінгу. Також європейські банки постійно збільшують послуги в системі Інтернет-банкінгу і їх кількість сягає понад 1 200, у Латинській Америці – близько 260 таких банків, в Африці –

25, лідерство в цій сфері займають банки США, де майже 1 400 банківських установ забезпечують надання послуг за допомогою Інтернет-банкінгу. Найбільші банки світу, такі як «Doitsche Bank» та «Bank of New York» вже сьогодні забезпечують здійснення понад 80% банківських платежів за допомогою системи «Інтернет» [3].

В Україні з приводу банківських операцій за допомогою електронних пристроїв вже склалась відповідна законодавча база. Вказане питання врегульовано в ЗУ «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» та в Положенні про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 5 листопада 2014 року № 705 зі змінами і доповненнями. В останньому встановлено, що документи за операціями з використанням електронних платіжних засобів та інші документи, що застосовуються в платіжних системах для платіжних операцій з використанням електронних платіжних засобів, можуть бути в паперовій та/або електронній формі. Вимоги до засобів формування документів за операціями із застосуванням електронних платіжних засобів і їх оброблення визначаються платіжною системою з урахуванням вимог, установлених нормативно-правовими актами Національного банку [4]. Банківський сервіс «інтернет-банкінг» – це сучасний програмний комплекс, що дає змогу контролювати стан своїх рахунків та здійснювати банківські операції без відвідування установи банку в режимі 24 години на добу з будь-якої точки світу, де є доступ до мережі Інтернет. Проблемаю є те, що в державі досліджувана сфера лише регулюється, але немає жодного процесу стимулювання розвитку таких процесів.

Лідером наукаїнському ринку надання онлайн послуг є ПАТ «Приват Банк», який завдяки додатку «Приват 24» досяг значного визнання. Вказана програма вміщує в собі всі три типи онлайн-банкінгу. Адже наявний і сайт і мобільний додаток і гаряча лінія. Завдяки цій програмі вдалось автоматизувати досить таки велику кількість послуг це і оплата комунальних послуг, і купівля квитків на потяг/літак/автобус, і управління рахунками, і ще ціла низка послуг. Цікавим є те, щосамасистемаонлайн-банкінгу здійснюється через акаунт в Corezoid, – це хмарнаопераційнасистема, інструмент автоматизації бізнес-процесів і управління ними, а також технікою і

програмним забезпеченням будь-якої складності в режимі реального часу.

У високотехнологічних країнах розвиток технологій призводить до того, що з'являються установи, які повністю відмовляються від традиційного банкінгу. Наприклад, 2012 року в Польщі з'явився Mbank – онлайн-структура з високотехнологічною ІТ-платформою, що має понад 200 функцій. Розмір інвестицій у неї склав \$35 млн. У третьому кварталі 2015 року чистий дохід цієї установи досяг €70 млн [5].

І такі побоювання небезпідставні. У 2015 р. в країні зафіксували 20-відсоткове зростання числа несанкціонованих переказів, тобто шахрайства через онлайн-банкінг, розповідає Олександр Карпов, директор Української міжбанківської асоціації платіжних систем ЕМА.

Ситуація може змінитися з упровадженням принципу нульової відповідальності, анонсованого місяць тому міжнародною платіжною системою Visa. Компанія з 1 серпня 2016 року стала автоматично відшкодовувати клієнтам всі кошти, вкрадені шахраями з карткового рахунку.

Ключова перешкода на шляху глобальної інтернетизації банкінгу – законодавча вимога проводити очну ідентифікацію клієнта у відділенні. В Україні неможливо придбати валюту або відкрити рахунок у банку через інтернет – в обох випадках необхідно особисто звертатися до співробітника фінустанови. Для того щоб обійти цю вимогу, банки вигадали схему, за якою клієнт може зареєструватися, відкрити вклад або взяти кредит онлайн, а потім документи для підпису привозить кур'єр. Але це все одно гальмує процес, і одразу порушується основний принцип – швидкості.

Вказану вище проблему варто розглядати з різних підходів. Це дійсно гальмує і ускладнює процес, адже для авторизації в базі даних потрібно пройти процес ідентифікації, але, з іншого боку, це є своєрідним запобіжником для шахраїв. Тобто, така ідентифікація дає змогу в разі чого встановити особу і всі дані про неї. Хоча шахраї працюють по-різному, і можуть здійснювати незаконні операції через акаунт іншої особи.

Серед спрощення надання банківських послуг розглядають також таке нововведення як необанки. Необанк – це компанія, яка

забезпечує банківський і платіжний сервіс без традиційної інфраструктури банківських відділень.

Серед найвідоміших «необанків» у світі можна назвати наступні:

- **Atom Bank** – заснований в 2014 році у Великій Британії, де в 2015 році отримав повноцінну банківську ліцензію. Atom Bank був повністю запущений після того, як у квітні 2016 року були скасовані обмеження на регулювання. Atom Bank не має ні банківських відділень, ні традиційного веб-банкінгу, весь сервіс надається через мобільний додаток, пропонуючи вхід з допомогою розпізнавання обличчя і голосу. Банк дозволяє дистанційно відкривати депозити і оформляти кредити. Також за допомогою програми Atom можна отримати іпотеку.

- **WeBank** – філія інтернет-банкінгу китайського інтернет-гіганта Tencent Holdings Ltd., є першим в Китаї цифровим банком, що почав працювати на початку 2015 року. Його сервіс тісно пов'язаний з екосистемою соціальної мережі WeChat, надаючи широкий спектр послуг від платежів до мікрокредитування.

- **MYbank** – заснований в червні 2015 року, є сервісом дочірньої структури Alibaba (Китай) і відповіддю на продукт WeBank від Tencent. Аналогічним чином, MYbank забезпечує повний спектр цифрових банківських послуг.

- **Fidor Bank** – створений в Мюнхені в 2009 році, Fidor Bank є німецьким банком, що використовує виключно цифрові технології, банківські послуги якого спрямовані на рішення для цифрового покоління. Fidor Bank стартував у Великій Британії у вересні 2015 року, подавши заявку на банківську ліцензію Великої Британії в січні 2015 року. Під ліцензією Німеччини Fidor Bank обслуговує понад 120 000 власників рахунків і близько 350 000 зареєстрованих членів спільноти. У 2014 році Fidor став одним із перших банків, що використовують протокол платіжної системи Ripple.

- **Starling Bank** – необанк зі штаб-квартирою в Лондоні. Starling є ліцензованим мобільним банком, заснованим в 2014 році. Послуги Starling зосереджені на наданні поточних рахунків. Мобільний додаток надає інтелектуальні рішення для більш розумного управління грошима і моніторингу в реальному часі.

- **Monzo Bank** був створений в 2015 році і базується у Великій Британії. Monzo є цифровим банком, який працює через

мобільний додаток і надає послуги передплатеного дебетової карти і поточного рахунку.

- **Tandem Bank** - необанк, заснований в 2013 році у Великій Британії. Компанія пропонує цифрові послуги, включаючи поточні рахунки, кредитні картки та кредити через свій мобільний додаток і веб-сайт [6].

Світова практика показує, що діяльність необанків користується значним попитом. Але при створенні такого банку в Україні виникають певні труднощі.

Основними нормативними актами, що регулюють дану галузь, є закони України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Про фінансові послуги та регулювання ринків фінансових послуг», а також «Про банки і банківську діяльність». В першу чергу потрібно отримати відповідні ліцензії. При цьому їхній обсяг буде залежати безпосередньо від обсягу послуг, які передбачається надавати в рамках проекту. Однак повноцінний «необанкінг» це далеко не тільки кредитування.

Проблема полягає в тому, що відкриття та ведення поточних рахунків на сьогоднішній день є виключно банківською діяльністю, що передбачено статтею 47 закону України «Про банки і банківську діяльність». Ніяких «обмежених» ліцензій, як у Великій Британії, нашим законодавством не передбачено. Тому проект, що передбачає ведення клієнтських рахунків, можливий тільки на базі класичного банку [7].

Це ж стосується і випуску платіжної картки. Незважаючи на те, що картка може обслуговуватися цілком різноманітними платіжними системами, її емітентом може бути тільки банк, який уклав договір з відповідною платіжною організацією. Це передбачено статтею 14 Закону України «Про платіжні системи та переказ грошей» [8].

Таким чином, реалізація проекту у сфері необанкінга в Україні повинна передбачати співпрацю з будь-яким з діючих комерційних банків.

Причини успіху необанків в сучасному суспільстві полягають в тому, що подібний сервіс відповідає очікуванням споживачів. Сьогодні далеко не кожен може дозволити собі їхати в банк за рішенням будь-якого питання, що виникає. Велика кількість робочих завдань зосереджена якщо не в мобільному, то в браузерному

інтерфейсі. Глобалізація світової економіки неупинно зростає, незважаючи навіть на політичні конфлікти, що в свою чергу вимагає спрощення доступу до банківського сервісу з будь-якої точки землі.

Але основна проблема автоматизації банкінгу в цілому, це питання – чи готове суспільство до цього?! Так, молодь гарно співпрацює з технології, але люди більш старшого віку не сприймають цих нововведень. Насправді, автоматизація – це явище позитивне, але держава має робити певні кроки для сприйняття її населенням. Серед них можуть бути:

- навчання у відповідних центрах;

- реклами з відео-навчанням;

- центри з допомоги пенсіонерам (центр, який би налічував асистентів, які могли з відповідною технікою відвідувати пенсіонерів та допомагати їм у сплаті певних послуг) та інше.

Отже, на шляху до повної трансформатизації банківських послуг над національним законодавством має пройти неабияка робота. Маючи іноземний досвід, ми бачимо, чого варто боятись, а що можна сміливо дозволяти (створення необанків). Національним законодавством не враховано низку положень, які гальмують розвиток банківського сектору в цілому. Інвестори реагують на легкість отримання банківських послуг, і враховуючи те, що в Україні саме в цьому аспекті регулювання є ускладненим, вони можуть побоюватись залучати свої кошти. Населення необізнане в умовах користування такими послугами та в наявності низки з них. І державної політики у цій сфері не спостерігається. Не достатньо врегулювати процес, варто актуалізувати за допомогою державної політики його в суспільство.

Список використаних джерел та літератури:

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.

2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.datamonitor.com>.

3. Інтернет-банкінг. Опыт России. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.news.finance.com.ua>.

4. Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів [Електронний ресурс] Постанова Національного

банку України від 05.11.2014 № 705. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14>.

5. Рисін В. В. Перспективи розвитку цифрового анкінгу на фінансовому ринку України / В. В. Рисін, М. В. Рисін. // Фінанси та банківська справа. – 2017. – №2. – С. 125.

6. Сергій Паперник. Банк в кишені [Електронний ресурс] / Сергій Паперник // Новини Бізнесу. – 2018. – Режим доступу : <https://biz.nv.ua/ukr/experts/papernyk/bank-v-kisheni-2449639.html>.

7. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 груд. 2000 р. № 2121 (із змін. і доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>.

8. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.kiev.ua.

9. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.99 № 679 (зі змін. і доп.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.kiev.ua.

10. Банківське майбутнє в контексті стагнації економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/news/-/340320/bankivske-majbutnye-vs-stagnatsiya-ekonomiky>.

Л. С. Драпак,
кандидат фізико-математичних наук, доцент
(м. Хмельницький)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Основною метою освітньої галузі «Математика», як зазначено в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти [1], є формування в учнів (студентів) математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі та успішному оволодінню знаннями в інших освітніх галузях. Реалізація зазначеної мети обов'язково передбачає перехід від традиційної (знаннєвої) до компетентнісної моделі навчання. Аналіз досвіду освітніх систем

багатьох країн свідчить, що орієнтація освітнього процесу на компетентнісний підхід сприяє оновленню змісту навчання, узгодженню його з сучасними потребами суспільства та поступовому його входженню до європейського освітнього простору. В статті у відповідності до Закону про освіту[2] ставиться питання про переосмислення традиційного змісту математичної освіти та з'ясування тенденцій подальшого його розвитку.

Ключові слова: компетентнісний підхід, математична модель, прикладний, метод проектів.

Постановка проблеми. Математика – один із опорних предметів середньої школи, який забезпечує успішне вивчення інших дисциплін, насамперед предметів науково-природничого циклу. Найактуальнішою проблемою математичної освіти 12-ої школи є відбір її змісту. Адже зміни, що відбуваються в житті суспільства, спонукають до переосмислення традиційного її змісту. Не можна не враховувати, що дедалі зростає роль формально-логічного апарату математики, математичного моделювання, статистико-ймовірнісних методів в економіці, роль комп'ютерної техніки, ІТ-технологій. Тому відповідність змісту навчання суспільно-економічним запитам держави має бути основою нової філософії шкільної математичної освіти.

На сучасному етапі розвитку суспільства, на шляху інтеграції України до Європейського простору, при переході до ринкової економіки, що характеризується стрімким зростанням обсягу наукової інформації і високоінтелектуальними технологіями суспільного виробництва, демократичне суспільство вимагає від школи, вищих навчальних закладів значних змін. *Суспільству необхідна людина, яка здатна до активного творчого оволодіння знаннями; вміннями застосовувати ці знання на практиці. Знання повинні бути гнучкими і учень (студент) повинен вміти мобілізувати їх в реальній життєвій ситуації, швидко адаптуватися до нестандартних ситуацій.* Крім того, щоб знайти своє місце в житті, бути успішним, активно засвоїти свої життєві і соціальні ролі, сучасний випускник повинен вміти працювати в команді, бути налаштованим вчитися, тобто поповнювати свої знання упродовж свого життя, бути комунікабельним та вмотивованим на успіх.

Виклад основного матеріалу. Є багато досліджень та публікацій з даної проблеми [1], [3], [4], [5], [7]. Педагогами-практиками запропоновано формулу компетентності, що спрямована на досягнення конкретного результату під час компетентісно орієнтованого підходу до навчання: КОМПЕТЕНТНІСТЬ = МОБІЛЬНІСТЬ ЗНАНЬ + ГНУЧКІСТЬ МЕТОДУ + КРИТИЧНІСТЬ МИСЛЕННЯ.

Формула вказує, що шляхом до формування компетентності є:

1) озброєння учнів знаннями та вміннями їх знайти, вмінням відсіяти непотрібну інформацію від потрібної, перевести їх у досвід власної діяльності;

2) розуміння, яким чином можна здобути ці знання, в якому випадку який метод потрібний;

3) розвинене критичне мислення для адекватного оцінювання себе, світу, свого місця у світі.

Математична компетентність – це вміння бачити та застосовувати математику в реальному житті, розуміти зміст і методи математичного моделювання, вміння будувати математичну модель, досліджувати її методами математики, інтерпретувати отримані результати, оцінювати похибку обчислень. Сучасні погляди на природу математики вбачаються в таких *принципах відбору змісту математики, як: принцип соціальної ефективності, принцип науковості та прикладної реалізованості, принцип пріоритету розвивальної функції навчання, принцип диференційованої реалізованості, модульний принцип відбору знань, принцип фузіонізму* (від лат. фузіо-злиття), принцип концентризму [6].

Так, соціальну ефективність змісту математики забезпечує відповідність обсягу змісту навчальному часу, відведеному на його засвоєння. Передбачається зменшення обсягів курсів математики за рахунок якісної переробки змісту, наприклад, уникнення надмірної строгості викладу (дедукція і абстрактність мають спиратися на наочність і інтуїцію учнів), зменшення обсягу громіздких обчислень і перетворень, перегляд того матеріалу, який не має прикладного спрямування.

Щодо принципу науковості і прикладної реалізованості слід зазначити, що найважливіші розділи шкільної математики пов'язані з поняттям неперервності, стосуються неперервних функцій. Проте розвиток комп'ютеризації, інформаційних мереж,

автоматизованих інформаційних систем висуває специфічні вимоги до змісту шкільної математики, а саме – *включення до шкільного курсу елементів дискретної математики* (комбінаторики, елементів математичної логіки, систем числення, теорії графів тощо). Таке введення дасть змогу, з одного боку, більш результативно опановувати інформатику, а з другого – посилити прикладну спрямованість курсу математики шляхом розширення застосування математичних методів у природничих та гуманітарних дисциплінах. Таким чином, *вдале поєднання неперервної і дискретної математики – важлива риса сучасних її курсів.*

Зміст математики повинен розкривати гносеологічне її значення. Один із шляхів – ознайомлення учнів з методом математичного моделювання. Прикладна спрямованість курсу математики передбачає не лише розкриття змісту математичних понять, а й виділення конкретних ситуацій, явищ, для опису яких моделі використовуються.

Розвивальна функція навчання має забезпечувати *перенесення акцентів із збільшення обсягів інформації на вироблення вмінь її використовувати*, тобто на інтелектуальний розвиток учня, адже *знати математику – це вміти її використовувати.*

Одним із важливих принципів є принцип фузійонізму (злиття), який порушує питання щодо вивчення єдиного, інтегрованого курсу математики, без поділу його на алгебру з початками аналізу та геометрію, причому мається на увазі не механічне об'єднання алгебраїчного і геометричного матеріалу, а – якісне. *Інтеграція змісту має досягатися введенням узагальнюючих понять сучасної математики.* Це в першу чергу елементи теорії множин і математичної логіки, координатно-векторні поняття, бінарні відношення, що дають змогу з єдиних наукових позицій трактувати основні алгебраїчні і геометричні поняття. Доцільно привести твердження математиків, які працювали під псевдонімом Ніколо Бурбаки, які, даючи визначення множини, зазначили, що «Логічно кажучи, майже всю сучасну математику можна вивести з єдиного джерела: теорії множин». У змісті математики мають бути *посилені зв'язки між алгеброю і геометрією, планіметрією і стереометрією.* Йдеться про взаємопроникнення геометричних методів в алгебру і навпаки; про геометричну інтерпретацію алгебраїчних залежностей і аналітичне тлумачення геометричних фактів.

Зазначимо, що на сучасному етапі розвитку, коли кількість інформації збільшується надто швидкими темпами, *важко уявити формування математичної компетентності учнів без використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ)* [8]. Тому однією з основних задач освіти є введення людини в інформаційний простір та формування її інформаційної культури. Для розвитку та навчання сучасних дітей вже недостатньо традиційних методів навчання. Щоб зацікавити учнів, підвищити їх пізнавальну активність, зробити навчання наочним, диференційованим, забезпечити швидку та якісну перевірку знань, вмінь та навичок учнів, слід використовувати на уроках інформаційно-комунікаційні технології – сукупність методів, виробничих процесів та програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, опрацювання, зберігання, розповсюдження, показу і використання інформації в інтересах її користувачів. Тому у всіх розвинутих країнах світу зроблений поворот у розвитку педагогічних технологій на навчання умінню самостійно добувати потрібну інформацію, виділяти проблеми і шукати шляхи їх раціонального розв’язання. Використання комп’ютерних технологій у навчальному процесі – один із способів включення кожного учня (студента) в освітню систему в активній позиції, реалізація основного принципу особистісно-орієнтованого підходу в освіті – принципу діяльності. Слід зазначити, що сьогодні глобальна мережа Інтернет надає можливість користування різноманітними ресурсами для успішного освоєння математики. Це і Google-диски, це використання Кейс-технологій, це використання Microsoft-платформ. Можна «відкривати» математику з GeoGebra – вільно-поширюваним динамічним геометричним середовищем, яке дає можливість створювати «живі креслення» для використання в геометрії, алгебрі, розв’язувати рівняння, будувати графіки функцій, аналізувати дані, вивчати 3D-математику.

Великі можливості у формуванні математичної компетентності надає формулювання та розв’язування на уроках математики прикладних та практичних задач із застосуванням методів математичного моделювання [9]. Якісна підготовка учнів, студентів передбачає озброєння їх математичними методами пізнання реальної дійсності. Цьому сприяє зближення методів розв’язування задач, що розглядають у курсах математики, вищої математики з методами розв’язання задач, що виникають на практиці.

Слід зазначити, що в 2018 році Україна вперше долучиться до Програми міжнародного оцінювання учнів – PISA (Program for International Student Assessment). Програма має на меті порівняти освітні системи близько 80 країн світу через вимірювання компетентностей учнів із читання, математики та природничих дисциплін, прямо не пов'язаних з оволодінням шкільними програмами. Дослідження PISA проводиться кожні три роки, починаючи з 2000 року, шляхом тестування навичок і знань 15-річних учнів. Вважається, що в більшості країн саме в цьому віці учні закінчують основну школу, і постають перед вибором професії і загалом майбутнього життєвого шляху. Однак PISA не перевіряє рівня навчальних досягнень учнів, натомість оцінює наскільки учень зможе використовувати знання й уміння, отримані в школі, за можливих життєвих труднощів і викликів. Участь України в дослідженні PISA має кілька важливих аспектів. Зокрема, отримання об'єктивної інформації про готовність молодих громадян до повноцінного життя в сучасному суспільстві відповідно до міжнародних стандартів; розуміння чинників, які впливають на ефективність освіти в країні; можливість приймати рішення та формувати національну освітню політику на основі реальних даних про стан вітчизняної системи освіти. Крім того, завдання PISA та методологія оцінювання їхнього виконання слугуватимуть практичним орієнтиром для освітян у становленні компетентнісної парадигми освіти в Україні [10].

Великі можливості для формування математичної компетентності також відкриває проектна діяльність, використання учнями методу проектів. Цей метод дозволяє формувати проектні компетенції, тобто сукупність здатностей та настанов, які забезпечують можливість творчого вирішення особистістю життєвих проблем. Дуже важливо навчити дітей поставити проблему, сформулювати завдання і далі шукати шляхи для їх успішного вирішення. Працюючи над проектом, учень проходить стадії планування, аналізу, синтезу, активної діяльності, набираючись таким чином необхідного професійного досвіду.

Крім цього, велике значення мають і нестандартні уроки, які призначені для збудження інтересу школярів до навчання, серед яких можна зазначити такі як: урок-гру, урок-подорож, урок-казку, урок-аукціон, урок-КВК, урок-змагання, вікторини тощо.

Висновки. Підводячи підсумок, варто зазначити, що сьогодні освітній процес в Україні орієнтований на нове соціальне замовлення щодо завдань, змісту, якості і термінів шкільної освіти, де лейтмотивом стають: пріоритет загальнолюдських цінностей; методологічна переорієнтація змісту освіти на особистість; на формування всіх необхідних компетентностей; на забезпечення активної пізнавальної позиції суб'єкта навчання; спрямованість освіти на найповнішу реалізацію здібностей, інтелектуального, духовного і творчого потенціалу молодой людини; вироблення стійких механізмів самонавчання, самовиховання і саморозвитку. Формування математичної компетенції має неоціненне значення, адже якість математичної підготовки молодого покоління – це індикатор готовності суспільства до соціально-економічного розвитку, до освоєння і впровадження високих технологій.

Список використаних джерел та літератури:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. – Київ : Постанова кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392.
2. Закон України «Про освіту», від 05.09.2017р., Відомості Верховної Ради (ВВР), №38-39; 2017. – 380 с.
3. Іванов Д. А. Компетенції і компетентнісний підхід в сучасній освіті // Завуч. Управління сучасною школою. – 2008. – №1. – С. 4-24.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : навч. посіб. – [вид. 5-те доп.]. – Київ, 2007. – 656 с.
5. Макаренко В. М. Технологія формування та розвитку критичного мислення // Математика в школах України. – 2007. – № 26.
6. Драпак Л.С., Новосад О.П. Компетентнісний підхід до навчання на заняттях з математики / Історія, культура та освіта: християнський вимір / Зб. наук. пр. Хмельницького ін-ту МАУП. – Хмельницький, 2016. – Вип. 6. – С. 164-170.
7. Концепція математичної освіти 12-річної школи // Математика в школі. – 2002. – №2. – С. 12-17.
8. Драпак Л. С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при вивченні математики в середній школі / Інформаційно-комунікаційні технології як засіб підвищення

якості освіти / Зб. наук. пр. [ред. кол. В.Є. Берека (гол) та ін.]. – Хмельницький : Вид-во ХОІППО, 2015. – С. 52-55.

9. Блажук О.А., Драпак Л.С. Застосування методів математичного моделювання при розв'язуванні прикладних економічних задач // Наука й економіка. Науково-теоретичний журн. Хмельницького економ. ун-ту. – Хмельницький : Вид-во ХЕУ, 2015. – №4 (40). – С.159-163.

10. PISA-2018. Український центр оцінювання якості освіти 2007-2018.

О. М. Козуляк,
студентка 3 курсу
Науковий керівник: С. І. Никитюк,
викладач англійської мови
(м. Кам'янець-Подільський)

W. SHAKESPEARE'S SONNETS: PECULIARITIES OF THE UKRAINIAN TRANSLATIONS

The sonnets of the famous English artist William Shakespeare are one of achievements of world poetry. Each generation understands sonnets in their own way, and each of them has its own translation [1]. The history of translations of William Shakespeare's works into the Ukrainian language has dated back many decades. Among Ukrainian translators working with Shakespeare's sonnets we may name O. Tarnavskyj, D. Palamarchuk, I. Franko, P. Kulish, M. Lukash, G. Kochur, M. Rylskyj and others.

The use of figurative language is significant for poets and writers. One of the most frequently occurring figures of speech is simile. Simile derives from the Latin *similis*, meaning «like». Simile is a comparison made between two objects of different kinds which have one feature in common. They can be recognizable in the text by the presence of special markers. In English, the indicators include the following: like, as, as if, though, the same as, look like, act like, sound like. The most common connectors in the Ukrainian language are: як, ніби, немов, мов, наче, начебто, ніби то.

Among the Ukrainian publications, the bilingual (Ukrainian and Russian) translation by Heorhiy Pylypenko takes a special place. This is the first bilingual translation of sonnets in Ukraine. In 1966 in the publishing house «Dnipro» appeared the first complete Ukrainian translation of sonnets by W. Shakespeare, written by Dmytro Palamarchuk. His work is an important stage in the appropriate Ukrainian language translation of an outstanding English playwright.

In the article two different translations of William Shakespeare's sonnets 9, 130 and 140 are represented. We selected them because of a wide range of simile and tried to compare them in order to observe its reproduction there. That is the aim of the work.

Analyzing sonnet 9, we can see remarkable differences in interpretation of sonnet by different translators. The expression «makeless wife» Heorhiy Pylypenko translates as a «вдова», the lexical meaning of words in the source language and in the target language fully coincides. We may state that translator uses literal translation for the transmission of the simile [2].

Dmytro Palamarchuk does not account the part which contains a simile at all. He does not translate the expression «makeless wife». He decides to use the absolute omission of the simile [3].

Another vivid example of simile can be found in sonnet 130. The interpretation of Heorhiy Pylypenko is quite close to the original. Translating the poem, both translators retain a comparison through the use of negative particle «не». The noun in singular «the sun» is translated by Heorhiy Pylypenko as «сонця». Therefore, we can observe changes in the category of number.

We also can find some examples of simile in sonnet 147. Heorhiy Pylypenko presents the disease with the help of such word as a «жага», which in this case means the great obsessive desire. However, there is no comparison markers *as* or *like* in the translation. We may state that Heorhiy Pylypenko uses the noun marker as the simile one.

Dmytro Palamarchuk expresses comparison with the illness through the use of a lexeme «пропасниця», which in the Ukrainian language can be translated as a diseased condition, a fever. Therefore, the translator uses a replacement of the vehicle with different vehicle in the target language.

We may say that Heorhiy Pylypenko translates similes presented in the original text by means of nouns. However, we may observe some

changes in the category of number. We may claim that Pylypenko's translation is said to be closer to the original text.

Comparing the translation by D. Palamarchuk to the previous version of H. Pylypenko, we can notice that his work is more distant from the original. There are significant deviations from the original text. His translation is more artistic than scientifically accurate where he uses a replacement of the instrument with different aid in the target language or omission. The translator either does not translate a simile or transmit it by a noun. We can say that D. Palamarchuk pays a little attention to such a stylistic figure as simile in his work.

It is very hard to make a translation of the sonnets of the great William Shakespeare. Most readers can find out more about him and his talent only through the work of translators, so much depends on them, their skills and erudition. The task of translator is to transfer the characteristic features of Shakespeare's individual style, depth of thought and emotional charge. There are a number of difficulties for translation: the time of writing of sonnets, the sense the author wanted to convey, the choice of means that can be used in translation. That is why we may observe the contrast between the original text and its interpretation.

References:

1. Мітіна Л. С. 400-річчя Шекспірівського сонету: східнослов'янський вимір [Електронний ресурс] / Мітіна Л. С. // Філологічні науки. – 2008. – №6. – URL. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Philologia/33232.doc.htm (дата звернення 25.03.2018).
2. Шекспір В. Сонети / Пер. з англ. Г. Пилипенка / Вільям Шекспір. – Київ ; Ірпінь : «Перун», 2005. – 320 с.
3. Шекспір В. Сонети. Переклад Дмитра Паламарчука / Вільям Шекспір – Київ : «Дніпро», 1966. – 195 с.
4. Pierini P. Simile in English: from Description to Translation. Circulo de Linguistica Applicada a la Communication / Pierini P. – 2007. – №29. – P. 31.

D. V. Kostenko,
teacher, assistant, PhD
(Kyiv)

INFORMATION TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING AND PODCASTING

English language teaching has greatly changed over the centuries. Language learning and teaching are dynamic processes. Language teaching underwent changes and innovations. Approximately, every decade a new approach or methodology comes into practice. Many new approaches are rediscoveries of old methods neglected but reilluminated. Teachers around the globe have been practising different trends suitable to their context, needs and availability of resources. Teachers have had a large amount of methods offered at different times. Nonetheless, majority of the English language teachers practise different educational technologies to grow academically and professionally.

Educational technologies, especially computers and computer-related peripherals, have grown tremendously. The Internet in particular is becoming an increasingly vital tool in our information society. Each year, being digitally connected becomes ever more critical to educational advancement. From the beginning of the computer age, educational researchers and practitioners were sure for technology use to be widespread in schools and universities. We are living in an age of information overload with the expectation that students will learn high-level skills such as how to access, evaluate, analyze, and synthesize information. Teachers are expected to teach students to solve complex problems and they are expected to meet the needs of all students.

Information technologies in English language teaching can actually make teachers and their students be more successful. Educators must prepare for a technology-rich future and keep up with change by adopting effective strategies with appropriate technologies.

One key method linked to the growing interest in English teaching profession is podcasting (or podcasts). «Podcast» has been declared Word of the Year 2005 by editors of the New Oxford American Dictionary. The word was chosen for its rising phenomenon in 2005 because anyone with a digital recording device and an Internet connection could produce a podcast. Podcasting is web service belonging to the Web 2.0 which has

gained popularity with people all over the world the last years. The word «podcasting» is derived from a combination of «iPod» 6 and «broadcasting». It refers to the concept in which online audio programs (such as talk shows or hosted music programs) in digital format are downloaded for listening at the user's convenience. Modern rich resources can be used at times and in places defined by the student, and they can be used more than once. The terms «time shifting» and «space shifting» are often used to describe the behaviour of podcasters, and podcasting is regarded as a key technology amongst those interested in mobile gadgets [1, p. 3].

There are a variety of formats that can be used when producing a podcast. There is the simple talk/radio monologue, which requires variety in the pitch and inclination of the speaker. The listener should get the sense that they are being spoken to directly. The dialogue format can involve two or more presenters in a discussion which offers the listener variety compared to the single speaker. The interview takes the form of questions and answers and offers the opportunity to talk to an expert in the area of study or allow students to question each other on a particular issue. With any of these formats it is helpful to have an outline script to guide the participants, which may avoid large amounts of editing at the end. A good podcast has a clear structure with an introduction outlining the content, the presenters and the aims followed by the main section. The conclusion should highlight the key points and introduce the main aim of the next podcast in the series [3, p. 3].

McGarr in her article «A review of podcasting in higher education: its influence on the traditional lecture» discussed the relationship between traditional lectures and podcasting in case of passive receivers of information (i.e., consumer of information) and active creators of knowledge (i.e., producers of information). In addition, McGarr distinguished three strategies for podcasting: substitutional, supplementary, and creative. Teachers can give students audio podcasts and thereby provide substitutes for lectures; however, this approach ensures students are passive receivers of information. [2, p. 171]. The researchers who study the question of using podcasts seldom identify any desired student learning outcomes; however, they implicitly endeavor to develop the knowledge base for the discipline. The most common use of a podcast is as a direct substitute for a lecture or other source of information such as an article. The methodological question is whether the most appropriate comparison

is between the presence and absence of a podcast or between different formats for the presentation of the same information (i.e., reframed material).

Teachers who consider producing their own podcasts, using podcasts by others, or assigning podcasting projects to students should focus on student learning outcomes that they desire to promote. It is recommended to begin with reviewing the student learning outcomes pertinent to disciplinary knowledge, skills, and values. There can also be presented such ideas for student podcasts as summaries of course lectures (for distribution to the class), public service announcements, real world applications, movie reviews. The last step for teachers is to devise and systematically assess instructional use of podcasts in higher education. Podcasting remains a simple and inexpensive technology available to both teachers and students. One more benefit of podcasts includes the ability to develop social networking and collaborative learning. Students can choose where and when they want to learn and those whose first language is Ukrainian find podcasts particularly useful. However some researchers state that learning is unlikely to be improved by the mere application of a new technology. The others report that students need to know not only what they are supposed to do, but why they are expected to do it and how it will enhance their learning if they are to engage with new mobile technologies. It is thus crucial for practitioners who are preparing to include podcasts in their teaching to ensure that the learning outcome desired is best achieved by the use of a podcast [3, p. 4].

Nevertheless, a teacher can hardly find podcasts as a primary trend in English language teaching. The future of technologies being involved in the process of teaching is quite uncertain. It is true to say, there is no single most excellent way of teaching foreign languages. A method which is appropriate with one class on one occasion does not necessarily suit to the same class at another time. A large number of researches and conference talks are devoted today to exploring current trends in English language teaching. Nonetheless, English language teachers put into practice a great deal of diverse activities to keep themselves up-to-date and enhance their practices one of which has been shown above.

References:

1. Andrew Middleton. 100 great ideas for educational podcasting. – Sheffield Hallam University, 2008.

2. Blaine F. Peden, Benjamin Z. Domask. Do podcasts engage and educate college students? – University of Wisconsin-Eau Claire, 2010.

3. Tim Barry. Strategy for Using Podcasts for Teaching and Learning in the Biosciences. Retrieved from: <http://www.bioscience.heacademy.ac.uk/ftp/tdf/barrystrategy.pdf> .

D. V. Kostenko,
teacher, assistant, PhD

I. M. Kostenko,
university teacher,
(Kyiv)

INTERACTIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH

In the conditions of a competitive appearance of Ukraine on the international educational arena, it is becoming increasingly difficult to ensure a high level of education of students of higher educational institutions, using only traditional methods of teaching English. The introduction of new effective methods of teaching a foreign language for the preparation of students has become not only desirable, but also necessary.

Among the advanced methods in the modern educational process of learning English, a great deal of attention is paid on interactive methods based on a person-centered approach to the student, aimed at developing not only the creative potential of the learner, but also the ability to think and react quickly, improving communication skills.

The word «interactive» (translated from «inter» is interchangeable, «act» – act) means to interact. «Interactive learning» can be defined as the interaction of a teacher and a student in the process of communication and learning in order to solve linguistic and communicative tasks. Interactive activities include the organization and development of dialogical speech, aimed at interaction, understanding, solving problems important for each participant in the educational process.

In our opinion, interactive methods are working methods, both in the middle of the group and beyond. Although the role of a teacher during interactive lessons is secondary, one should pay attention to the process of

preparing and distributing roles for the audience. The most important for is a well-formed task. The task of the teacher is: to create favorable conditions in the group for expressing the opinion of each participant, to familiarize students with the well-established rules of the interactive game and direct students to the right side of the development of events. From the group of students who hold their own points of view, it is necessary to make a team, a part of which is a teacher, to divide the created team into groups, combining students by interests or from their own teacher's considerations.

As a rule, working in a group, students experience improvement of communicative skills, show themselves as a team, as well as characteristics of the leader of individual individuals. Thus, the conditions for individual self-expression within the group are created; the ability to work in a team develops a spirit of rivalry, which promotes the motivation of students to expand knowledge to improve communication and verbal consolidation of their positions. This method teaches the student an active independent search for an answer that is one of the main tasks of the Bologna process.

Technology of educational activity in pairs was first proposed by A. Rivin in 1911, however, only in the 90s gradually gained popularity. It has been proven that the activities of students become effective and at the same time frees the teacher time for supervisory and corrective actions.

Interactive interaction is characterized by a high rate of intensity of communication of participants, their direct communication, changing methods used and forms of communication, which helps to diversify the perception of information, thereby improving its learning [3].

The use of interactive teaching methods prompts not only the student but also the teacher to constant creativity, promotes the development of pedagogical abilities, orientates to the search for the unique qualities of students, the peculiarities of their thinking.

The structure of English classes with the use of interactive technologies takes place in four stages:

1. Preparation. This stage involves organizational moments such as handouts, location issues and the necessary hardware.

2. Introduction. At this stage, important explanations of the rules, goals, technically formed task, division into groups, distribution of roles and reminders to students about the amount of time allocated to the «game» are important.

3. Carrying out. It is obligatory to discuss the situation of the teacher, the independent or group search of solutions, the formation of answers.

4. Reflection and results. Elements of this stage are discussion of the results of the game, evaluation, feedback [1].

Interactive learning technologies can be used to conduct classes in or out of the classroom in the form of extracurricular activities. The method of conducting an occupation is active, that is, no student is left without attention and, in a favorable atmosphere and even passive students tend to be active participants.

Interactive teaching methods include presentation, heuristic conversations, role-playing games, discussions, brainstorming, contests with practical tasks and their further discussion, design business plans, projects, creative activities, the use of multimedia computer programs and the involvement of English-speaking professionals.

The game – is the most accessible type of activity for students, the way of processing received impressions from the outside world [2]. The game clearly manifests the features of thinking and imagination, emotionality, activity, developing the need for communication. An interesting game enhances the level of student activity, and it can solve a more difficult task than in an ordinary occupation. But this does not indicate that all classes should take place in the form of a game. The game is just one of the methods, and it gives good results only in combination with others: listening, conversations, reading, and others.

The game is important for the development of personality. The success of the learning game is determined by the opportunities of the participants, as well as age-specific features. The educational business game has the following functions:

1. Developing – provides during educational activities the development of creative potential of students, their autonomy in mastering the methods of obtaining the necessary knowledge.

2. Sociable – is realized through the organization of communication, regulation of interpersonal relations and the emergence of a mechanism of self-regulation behavior.

3. Activating – involves stimulating cognitive processes, interests, needs.

4. Informational - manifests itself in the direction of the content of the game on social, psychological and methodological problems.

5. Functions of integration of knowledge provide interdisciplinary connections between courses of general study objects [3].

Choosing a particular interactive method, namely «Interview», «Round Table», «Reflexive Circle», «Hot summary», «Project», «Expert Groups», «Dozens of questions», «Excursion», the teacher forms the students the appropriate skills. In addition to this, as a result of the interaction of communication is mutual learning of both parties.

Let's consider the following examples of the most interesting interactive games for students. The games proposed below include the acquisition of a vocabulary from a learned subject and commonly used words.

Grabaminute – is a game, in which the student is given 1 minute, to represent the term, written on the interactive map. The participant should provide the most information about this subject term, its meaning, use, etc. Wins a student who provided the most complete and consistent information on the subject or term indicated on the card.

Knowledge Check: A vocabulary from a specific topic in conjunction with grammar. A good way to fix the passed material.

Features of the game: the skills of rapid response, critical thinking are improved.

An item description – game, in which it is necessary to describe the word or phrase indicated on interactive cards, which do not call the root word and do not use gestures. In this case, the rest of the group plays the active role, which should guess the word.

Knowledge Check: A vocabulary from a specific topic in conjunction with grammar. Can be used as a Warm up activity.

Features of the game: the skills of rapid reaction are improved, the search for synonyms in English is activated. Direct communicative contact with the group positively affects the interrelations within the group.

Chain story – game on logic, manifestation of fantasy and individuality.

The essence of the game is to continue the history of the previous student.

Knowledge check: vocabulary from a specific topic and general vocabulary in combination with grammar.

Features of the game: the skills of rapid response, logical thinking, attention increases, the focus is no less on the plot of history, which helps to develop memory.

The above games may be conducted in the second part of the class, to increase the activity of students and improve the perception of information. They do not require significant training and depend on the theoretical level of student knowledge. Concerning the discussion group forms that will be given below, in addition to the theoretical basis, the reasonableness of the answers should be present.

The following topical discussion forms make students analyze their thoughts before they are voiced, because the obligatory element is not only a speech, but also an explanation of the course of their own thoughts:

1. «Roundtable» (A collective game to solve a common problem).
2. Scientific debate (Educational dispute-dialogue, in which students – representatives of different directions, defend their opinion, the opposite to others).
3. Competition in small groups (A motivational game that encourages students to engage in activities).
4. «Brainstorm» (a game developing critical thinking).
5. Situation (A game that develops the ability to respond quickly and fantasize).
6. Judicial sitting (Role-Play and Structured Responsive Search).
7. Training (a form of training using various forms of work with a small group to improve skills in the simulation of situations that are close to reality).
8. Debriefing (Analysis and discussion of the results of previous work; structuring the experience; Identifying and evaluating your own achievements and defeats by the teacher and students; planning for further activities).
9. Six Thinking Hats by the method of Edward de Bono (systematization of thinking).

Discussion forms of learning are a purposeful and orderly exchange of thoughts, statements in order to «find the truth» or to form participants in a particular point of view. The main conditions are the restriction of one issue or topic, the expressed opinion must be reasoned.

One of the most active discussion forms of the classroom is the Brainstorm, which contains a joint problem solving. The purpose of this game is to provide the generation of ideas for the extraordinary solution of a particular problem. Let's look at the list of necessary elements of «brainstorming».

1. It is necessary to express as many ideas as possible and fix them.

2. All expressed ideas, even at first glance, are written down, meaningless.

3. Absence of any criticism.

4. All participants have the same rights to express their opinion.

Also very interesting is the «Six Thinking Hats» method. It is a simple and effective system that greatly increases labor productivity. In the proposed system of thinking is divided into six categories, each with a metaphorical hat of a certain color correlated. When a question is discussed, each of the presenters applies a specific hat to him and everyone thinks in one direction. This hat provides more effective concentration and ease in managing your own thoughts. Each color has its own functions.

White Hat: Detailed and necessary information. What information is needed?

Yellow hat: Symbolic reflection of optimism. Possible successes and positive aspects of research. Advantages. Why does this work?

Black Hat: Cautions and makes you think critically. What can happen to a bad person or what's wrong? Caution. (Do not abuse it)

Red Hat: Feelings, ideas and intuitive insights. (And do not try to explain them.) What feelings do I have?

Green Hat: Focused on creativity, alternative solutions, new opportunities and ideas. It is an opportunity to express new concepts and concepts.

Blue Hat: Managing Mental Processes. Guarantee of observance of all six hats.

Using this technique can reduce the time of solving problems by more than 40% and improve the effectiveness of the results.

The method of Debriefing promotes not only the development of personal qualities of students, but also teaches the objective assessment of knowledge and skills acquired during the previous work, analysis of the level of application of personal qualities, level of activity and behavior patterns. The only limitation of this method is that it requires a longer term than other methods.

To exciting extracurricular interactive exercises, we took tours of English and shooting video reports. An important stage in out-of-class activities is preparation: distribution of roles between students, approval of the route sheet, independent search by students of information and approval by its teacher, who acts as an expert.

The main problem of engaging in interactive games is the fact that the student often has no idea of his own, and if he has, then he is afraid to express it openly, to the whole class. Permanent interactive exercises contribute to a significant improvement in students' communication skills, resulting in the disappearance of internal student constraints. In the course of communication, students learn: to communicate with different people, to express alternative thoughts, to make informed decisions, to participate in discussions.

From the examples below, we see that there are many forms of interactive exercises. The biggest misconception of the teacher is the use of one method of teaching or the choice of one form of interactive task.

It should be remembered that the channels of perception of information are not one-sided, so it is necessary to involve different forms.

With the development of the information revolution, the technological process is rapidly improving, students are accustomed to the constant updating of information, changes, integration of the Bologna process, and therefore it is necessary to involve new, diverse interactive teaching methods for the implementation of in-depth, quick assimilation of constantly updated knowledge by students. It is impossible to underestimate the role of multimedia in conducting an interactive lesson.

When oral presentation of the material per minute perceives and able to handle up to one thousand conventional units of information, and when «connecting» the organs of vision to 100 thousand such units. As you can see, the largest number of students better understand the information through the visual channel. During the material perception, it is possible to record, which includes the memory of the memory and improves the process of memorization. Therefore, the high efficiency of the use of multimedia learning, based on visual and auditory perception of the material, is evident. The use of multimedia enhances the perception of memories by 30-40% due to the simultaneous multi-channel interaction of the student with information.

Qualitative language training of students is not possible without the use of modern educational technologies. Modern technology in education is professionally oriented foreign language learning, the use of project methods, application of information and telecommunication technologies, work with educational computer programs, distance learning courses of foreign languages, creation of presentations in the Open Office Impress software environment, Microsoft PowerPoint, use of resources the World

Wide Web. Multimedia learning tools are a promising and highly effective mechanism that allows processing and representing more information than traditional sources of information.

It should also be remembered that the multimedia teaching materials used in the learning process must be consistent with the system of psychological, didactic and methodological requirements.

The presentation of the teaching material should correspond not only verbally logical, but also the sensory-perceptual level of the cognitive process. His statement should be oriented on vocabulary and linguistic composition of a specific age contingent and the specifics of student training.

For interactive games involving multimedia technologies, we can include the method of Presentations projects, demonstration of video projects Videoprojects, interactive games «First Million», «The brain of the class», «Blinking frames» and others. The use of multimedia technologies is possible to supplement trainings and lectures. The main advantage of interactive learning is the combination of traditional methods. The interactivity of the teaching methods of English is manifested in the synthesis of the above-mentioned technologies, in the diversity of forms of conducting of lessons.

Taking into account the above-mentioned material, we can conclude that the use of interactive forms and methods in the implementation of a person-oriented approach and teaching of English will enable practically to increase the number of conversational practices in the classroom, they are interesting for students, help to master the material and use it in further studies, perform didactic and various developmental functions. Thus, the teacher becomes a mentor for independent learning, cognitive and creative activities of students. With many benefits, one should also remember the drawbacks: with the frequent use of interactive gaming, it becomes mechanical, loses creative interest, so you need to diversify your games and combine interactive methods with traditional learning.

References:

1. Hin A. Bloodless attack: Technology of conducting a training brainstorming:[Interesting and simple form of educational activity] // Zavuch (First September). – 2000. – №8. – P. 7-11.

2. Kramarenko S. Interactive teaching techniques as a means of developing the creative potential of students / Open Lesson. – 2002. – №. 5-6. – Р. 7-10.

3. Pometun O., Pyrozhenko L. Modern lesson. Interactive Learning Technologies. – К., 2004. – 192 p.

С. І. Никитюк,
викладач англійської мови
(м. Кам'янець-Подільський)

СУЧАСНА РОК-ПІСНЯ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Пісенний матеріал є одним із напрямів підвищення інтересу учнів (студентів) до оволодіння іноземною мовою, розвитку їхніх творчих здібностей, мовної та мовленнєвої компетентностей. Він охоче використовується учителями та викладачами на заняттях, даючи можливість краще засвоїти лексико-граматичний матеріал мови. Часто пісні несуть певне, нетривіальне змістове навантаження, представляють інтерес з погляду вивчення англійської мови і особливо популярні серед молоді [3].

Постає питання: чому саме рок-поезія є не лише інструментом підвищення інтересу до вивчення англійської мови, а й навчальним матеріалом? З двох причин: сама пісня часто звучить та багато раз виконується; та самотня природа рок-поезії взагалі – природа, спрямована на редукцію медіальності, тиражування, вона неповторна, тому кожне виконання стає новим варіантом відносно оригіналу [5].

Традиційно пісні використовуються, головним чином, як засіб створення сприятливої атмосфери на занятті, формування позитивного ставлення до вивчення англійської мови, а також як можливість продемонструвати вживання нових лексичних одиниць і граматичних конструкцій та відпрацьовувати іншомовну вимову [4]. Пісні – елемент культури народу, чия мова вивчається, тому вони розучуються на уроках англійської мови як частина хрестоматійних знань про країну [2].

Сьогодні використання пісенного матеріалу з освітньою метою треба розглядати в ширшому плані – як засіб навчання

іноземної культури, в контексті міжкультурного аналізу на різних рівнях лінгвістичної компетенції. Сучасна тенденція передбачає вивчення пісні не як ізольованого культурного явища, а в соціально-історичному контексті, як явища, що тісно пов'язане з іншими аспектами культури нації [3].

Вдало підібрана сучасна пісня може не тільки містити в собі конкретну інформацію про життя народу, а й нести значний емоційний заряд, який істотно підвищує ефективність сприйняття нового матеріалу [4]. Проте добір сучасних пісень для навчання англійської мови та культури є складнішим завданням, ніж використання «старих добрих» хітів, популярність та культурна цінність яких уже перевірені часом і кількома поколіннями викладачів.

Для прикладу пропонуємо розглянути пісню «Eyeto Eye» популярного німецького рок-гурту «Scorpions». Після короткої інформації про автора, виконавців та попереднього прослуховування пісні, до уваги слухачів можна запропонувати завдання для розвитку лексико-граматичних компетентностей: пояснити окремі слова та фрази, знайти антоніми чи синоніми до ключових слів, заповнити пропуски у приспіві. Для розвитку навичок усного мовлення можна запропонувати уявити себе на місці героя та прокоментувати ситуацію із самої пісні (підтвердивши цитатами), сформулювати основну ідею пісні, її символічне значення, власне ставлення, написати листівку (листа) чи свою пісню за мотивами [1].

Бажано, щоб вивчення пісні мало продовження і логічно пов'язувалося із подальшими заняттями або самостійною роботою учнів (студентів). Можна запропонувати пошук в Інтернеті відомостей про виконавців, пошук подібних текстів, творів за темою пісні, тощо. При роботі із піснею можна використовувати відео кліпи, які часто є справжніми шедеврами, у яких майстерно передано звук, зображення, текст [2].

Пісня як естетичний та розважальний елемент мотивує слухачів, викликає бажання учитися та вивчати англійську мову, збагачує форми роботи.

Список використаних джерел та літератури:

1. Никитюк С. І. Music Around: навч. посіб. / Никитюк С. І. – Кам'янець-Подільський : Вид. ПП Зволейко Д.Г., 2014. – С. 45-46.

2. Ситдикова І. Знання, втілене у пісні (Використання сучасного пісенного матеріалу у процесі навчання французької мови) / Ірина Фоміна // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2005. – №1. – С. 54-55.

3. Фоміна А.С. Пісня як джерело взаєморозуміння / А.С. Фоміна // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2005. – №3. – С. 106-114.

4. Haarris R. Songasa Tool for Content Area Learning [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://songforteaching/homestead.com/index.htm>.

5. Рок-пісні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vysotskiy-lit.ru/vysotskiy/kritika/domanskij-variativnost/specifika-pesni-v-paradigme.htm>.

О. Р. Овчиннікова,
кандидат економічних наук
(м. Хмельницький)

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОСЛІДЖЕННІ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО МІГРАЦІЙНІ ПЕРЕМІЩЕННЯ

Сучасна демократизація життя населення України може неабияким чином відобразитись на стані міграційних переміщень населення країни.

Міграційні процеси пов'язані перш за все з пошуком кращих можливостей, як у вигляді більшої заробітної плати, що активізує саме трудову міграцію, так і кращих умов життя, що базується на економічних, соціальних, екологічних, політичних, релігійних, національних та інших мотивах міграцій. Уряд кожної країни має стежити за сучасним станом міграційних процесів населення, регулювати як обсяги міграційних потоків, так і їх структуру і напрямки, забезпечувати правовий захист емігрантів і іммігрантів, надавати соціальні гарантії мігрантам та їх сім'ям. Тому сьогодні є актуальним дослідження зв'язку між урядовими програмами у сфері соціального захисту населення та бажанням населення мігрувати.

Міграційні процеси, а саме структура міграційного потоку, впливають на статеві-віковий склад населення, демоекономічний потенціал суспільства, стан ринку праці та процеси відтворення населення. Особливо важливою в таких умовах є проблема дослідження міграції працездатного населення, яка торкається питання не тільки функціонування вітчизняного ринку праці в умовах зростаючого безробіття і нестачі кваліфікованих фахівців, але і виходу України на світову арену, інтеграцію до ЄвроСоюзу, що призводить до якісних змін соціальних, культурно-етнічних, економічних міждержавних відносин.

Взагалі, міграційний обмін між країнами має відбуватися на цивілізованих засадах – як похідна від інтеграції капіталу, технології, знань. А демократизація суспільства повинна виражатися в прозорості міграційних процесів, поінформованості населення, повній захищеності закордонного перебування громадян України, зокрема, працевлаштування.

Усе вищесказане свідчить про необхідність створення відповідної правової бази, налагодження широкої мережі контролю з боку держави. Уряд не має права обмежувати виїзд громадян за кордон, як з метою тимчасового працевлаштування, так і на постійне місце проживання, оскільки це суперечить правам людини на вільне пересування. Тому необхідна координація спільних зусиль всіх державних органів, які займаються міграційними питаннями (серед яких – Міністерство праці та соціальної політики, Міністерство внутрішніх справ, Державний центр зайнятості і т.д.), що можливе за умови правильно організованого міграційного дослідження, розробленої концепції міграційних переміщень населення та міграційної політики держави.

Вивчення руху населення і трудових ресурсів передбачає знаходження методів визначення величин міграції. Облік міграції населення завжди був більш складним у порівнянні з обліком природного руху населення, що обумовлено як специфікою організації самого обліку, так і недостатньо розробленою теорією загального міграційного переміщення населення, і, зокрема, міграційної готовності населення. Основними джерелами даних про обсяг, структуру і напрямки міграційних потоків є дані поточного обліку трудової міграції і дані вибіркового обстеження. Відповідно, за джерелами вихідних даних, виділяють: прямий метод обліку міграції

(поточна реєстрація міграційних процесів як у місці вибуття мігрантів, так і в місці їхнього прибуття. Вірогідність цього методу і його своєчасність не гарантована) і непрямі методи (які в більшості випадків носять розрахунковий характер і спираються на матеріали переписів населення і вибірових досліджень).

Як і при аналізі природного руху населення, для вивчення міграційних процесів виділяють дві групи показників: абсолютні й відносні. До абсолютних показників відносяться число прибулих і число вибулих. Різниця між ними складає сальдо міграції, або чисту міграцію. Сума прибулих і вибулих складає міграційний оборот або валову міграцію.

Поряд із цими показниками загального числа прибуття, вибуття і міграційного приросту використовують відносні показники, які характеризують інтенсивність і структуру міграції. Для визначення ролі окремих груп населення в загальній інтенсивності міграційних процесів використовується індекс відносної інтенсивності міграції, який показує відношення частки коефіцієнта інтенсивності для даної групи до загального коефіцієнта інтенсивності міграції [1].

Статистична звітність щодо міграції населення передбачає заповнення щоквартальних та річних форм. Однак вони неадекватно оцінюють процеси міграції, через те, що існують нелегальні шляхи міграції, які неможливо зареєструвати. При обліку міграційних процесів навіть паспортна реєстрація не відбиває реальної ситуації: дійсна кількість мігрантів явно більша кількості тих мігрантів, що прописалися.

У зв'язку з тим, що внутрішня і зовнішня міграції населення значно впливають на соціальну, економічну, етнічну, культурну однорідність суспільства, крім прогнозу чисельності населення необхідно адекватно оцінити втрати, якщо сальдо міграції негативне, і приріст, якщо воно позитивне. Тобто, для взаємовигідного розширення міграцій між країнами усе більшого значення набуває обґрунтування методики розрахунку її ефективності.

Відсутність адекватної офіційної статистики щодо міграційних переміщень та неможливість налагодження статистичного обліку трудових мігрантів актуалізували у найближчій перспективі проведенні вибірових обстежень та адаптацію отриманих матеріалів для характеристики цього надзвичайно

складного соціально-демографічного процесу. Отримати достовірні дані можна шляхом підвищення вимог до організації вибіркового обстеження (формування вибіркової сукупності, інструктування інтерв'юєрів, формування запитань анкети, ускладнення логіки їхнього викладу тощо).

За останнє десятиліття в Україні проводились достатньо цікавих соціологічних опитувань мігрантів [2, 3]. За стандартом, методика анкетування передбачає розрахунок репрезентативної вибірки. Для розповсюдження даних обстеження на все населення застосовується процедура статистичного зважування. Для правильної інтерпретації результатів обстеження вирішальне значення має інформація про величину похибки вибірки.

Однак, проведені по Україні, соціологічні обстеження мігрантів мали деякі недоліки: проходили в великому обсязі і не є порівняльними за регіонами і у часі. Також існує ряд наступних проблем: по-перше, це не підготовлена методологія дослідження саме міграційних переміщень (всі опитування проводились по загальним правилам вибірових досліджень, окрім опитування в м. Києві, Чернівцях та с. Прилбичи, де враховувалась методика, розроблена американським вченим Д. Масеем); по-друге, залучені до опитування інтерв'юєри не є спеціалістами в міграційних питаннях, тобто не знають специфіки міграційних переміщень; по-третє, побудова питань анкет, в загальному випадку, вимагала багато часу на їх заповнення; в четвертих, репрезентативність вибірки створювалась найчастіше за методом «снігового клубка», що може відобразитись на результатах досліджень.

Взагалі, великі обсяги обстежень дуже трудомісткі. Це говорить про складність організації таких обстежень, значні фінансові витрати, залучення великої кількості людей та багато часу на обробку результатів дослідження. Враховуючи, що на сьогодні аналіз проведених досліджень майже повністю проводиться вручну (тільки розрахункова частина вимагає використання ЕОМ, а обробка анкет, кодування та введення у комп'ютер, як правило, проводиться працівниками), то можна сказати про існування проблеми проведення постійного моніторингу міграційних процесів за допомогою трудомістких соціальних досліджень.

Виходом з такого положення, на наш погляд, може бути використання сучасних методів математичного забезпечення

соціологічних досліджень, які базуються на малих об'ємах вибірок, при цьому достовірність та репрезентативність опитування не змінюється (а в деяких випадках є більш точною), а витрати на організацію та проведення опитування зменшуються.

З іншого боку, недостатня увага приділяється проблемі побудови системи математичних моделей міграції. Разом із тим, на наш погляд, остання проблема є однією з найважливіших не тільки тому, що використання математичних моделей дозволить отримувати необхідну інформацію для управління міграційними процесами, але і тому, що обраний математичний апарат визначає (диктує) характер збору й обробки інформації.

Необхідність організації таких досліджень зв'язана не тільки з характером міграційних переміщень, але і, головним чином, зі зміною механізму управління і регулювання соціально-економічних процесів. Їхня визначальна роль пояснюється однією найважливішою специфічною особливістю: соціально-економічні процеси, що протікають на різних ієрархічних рівнях управління, не можуть бути вивчені без використання засобів математичного моделювання. Це твердження зв'язане з тим, що процеси міграції населення не можна вивчити шляхом фізичного експериментування, оскільки об'єктом дослідження є людина, а людський фактор, як відомо, мало формалізуючий.

Таким чином, процес обґрунтування структури управління міграційними процесами складається не тільки у виділенні рівнів ієрархії, але й у формулюванні цілей, а потім – побудові механізмів управління і регулювання.

Дана система основана на класичній кібернетичній схемі управління економічними об'єктами. Під управлінням міграцією розуміється підтримка її на рівні так званої міграційної норми, що представляє собою характеристику структури міграційного потоку. Складові міграційної норми – міграційні стандарти (або міри), яким також властиві розмаїтість і, в залежності від мети, переслідуваної на даному етапі дослідження, можуть бути проаналізовані в різних аспектах; ці дві обставини визначають багатокритеріальність задачі встановлення міри міграції. Міра є категорія диференційної міграції, тобто визначення тієї кількості складової міграційного потоку по тим якісним характеристикам (стать, вік, освіта тощо), що актуальні на

даному етапі (як відомо, мобільність різних груп населення – статевовікових, соціальних, професійних, етнічних, – не однакова).

Управляти міграцією – значить підтримувати на визначеному рівні міграційну норму. Наприклад, якщо серед мігрантів переважають чоловіки і спостерігається велика частина молодших груп працездатного віку (від 24 до 30 років), це приводить до фемінізації населення і його старіння в районах вибуття мігрантів і надзвичайно великої частки молодих чоловіків у районах вселення. Для нормалізації такого стану економічними або адміністративними методами можна стримувати міграцію саме цієї вікової групи або підсилити мобільність інших вікових груп.

Процеси управління на всіх рівнях ієрархії міграційної системи – від окремої людини, до рівня держави, – повинні підлягати єдиній меті – поліпшенню добробуту суспільства. Однак зрозуміло, що вектор цілей мігрантів має розмаїтість компонентів, що варіюють від прагнення заробити до бажання «подивитися світ», у залежності від безпосередніх характеристик кожного індивідуума.

Та, як відомо, кожна країна самостійно визначає для себе прийнятну кількість мігрантів, з огляду на різні, як політичні, так і економічні, моменти (ситуацію на вітчизняному ринку праці, існування міжнародних угод і т.п.). Але при цьому важливо, якою буде складова міграційного потоку – із знедолених людей, змушених мігрувати через неможливість нормального існування на батьківщині; або з людей, що мають достатній соціальний рівень життя, чия тимчасова еміграція викликає обмін інформацією, досвідом, підвищення кваліфікації, а також приведе до загального поліпшення економічного стану країни, її стабілізації на світовій арені.

У даний час в Україні має місце недостатність інформаційного забезпечення міграційних досліджень. Регулювання будь-якого процесу, управління їм можливо лише при наявності відповідної інформації про його характер. Чим повніше і різноманітніше інформація, тим менше помилок під час прийняття управлінських рішень. Разом з тим, сьогодні в Україні відсутні єдині методичні підходи до одержання інформації про міграції. Існуюча статистика міграційних переміщень є недостовірною і неповною. До того ж фіксація фактів трудової міграції ведеться вкрай скуппо, з огляду на тільки осіб, що офіційно звернулися в

служби зайнятості з приводу закордонного працевлаштування. Безсумнівно, актуальною є і проблема обліку нелегальної міграції.

У такій ситуації виходом може бути проведення вибіркового досліджень: анкетування, соціальних опитувань і т.д. Проте, оскільки проведені в Україні, соціологічні опитування характеризуються великою трудомісткістю та витратами на їх проведення, то час на обробку результатів обстеження відображається на оперативності отримання необхідної інформації.

Виникла необхідність в розробці сучасної вітчизняної концепції міграційних досліджень та запропонуванню системи моделей і методів міграції, що дасть можливість визначити необхідні для економічного аналізу інструменти моделювання і прогнозування даного явища на основі існуючих даних. Сучасна ситуація міграційних переміщень досить сильно відрізняється від міграційної системи, що існувала двадцять років тому. Тому колишні моделі міграції, за принципом зовнішнього доповнення інформації, не досконалі і можуть бути використані лише для рішення локальних задач [4, 5].

Управлінню демографічними процесами властиві риси, що є загальними для будь-якого процесу управління. Сюди відносяться ситуаційний аналіз і оцінка тенденцій ймовірного розвитку тих або інших процесів як при наявності прямого цілеспрямованого суспільного впливу на них, так і при впливі непрямих факторів. Однак в Україні політика управління міграційними процесами не відпрацьована, що, на нашу думку, пояснюється відсутністю «зворотного зв'язку». Значна частина інформації про міграційні потоки і стан ринку праці є інформацією зворотного зв'язку для економістів, демографів і працівників управління. Приймаючи більшість управлінських рішень, працівники апарата управління повинні використовувати інформацію про фактичний стан міграційних потоків, інтенсивність міграції трудових ресурсів, якісні характеристики мігрантів. Така інформація дозволить не тільки управляти і коректувати раніше прийняті рішення, але і дозволить виявити закономірності розвитку міграції населення і, у сукупності з іншими видами інформації, може використовуватися для її прогнозування, прийняття стратегічних рішень. Такого роду інформація і повинна надходити по каналах зворотного зв'язку, що в Україні на сьогодні відсутня. У нашій країні недоліки виникають

уже на першій стадії управління системи зі зворотним зв'язком: у ході контролю й обліку статистичної інформації нарастають похибки, отримані в процесі аналізу міграційних переміщень [6]. Метою держави (точніше вектором цілей) буде одержання на вході таких потоків населення, що підвищили кваліфікацію або покращили своє матеріальне становище.

Таким чином, міграційні процеси являють собою складну ієрархічну структуру взаємозалежних елементів, причому зовнішнє середовище грає лише «стимулюючу» або «виштовхуючу» роль, а рішення про міграцію приймається на рівні індивідуума. Отже, зростає роль організації міграційних досліджень як системи управління, аналізу, регулювання і контролю міграційних процесів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Прибиткова І. М. Основи демографії. – Київ : «Арт ЕК», 1997. – 254 с.
2. Хомра О. У. Структура і напрямки міграційних потоків населення. – Київ, 1997. – 154 с.
3. Пирожков С., Малиновська О., Марченко Н. Зовнішня міграція в Україні: причини, наслідки, стратегії. – Київ, 1997. – 128 с.
4. Денисенко М. [та ін.] Миграциология. – М., 1989. – 196 с.
5. Староверов О.В. Модели движения населения. – М. : Наука, 1979. – 342 с.
6. Овчиннікова О. Р. Стохастичне та нечітке моделювання міграційних процесів : монографія. – Хмельницький, ХНУ, 2014 – 252 с. – ISSN 978-966-330-215-7.

В. В. Олійник,

*кандидат педагогічних наук, доцент
(м. Хмельницький)*

НАЦІОНАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ КОНЦЕПЦІЇ «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Нині у ході реформування загальної середньої освіти значну увагу звернено на національний принцип в освітньому процесі.

Метою шкільного реформування є висока якість освіти для кожної дитини.

У грудні 2017 року Кабінетом Міністрів затверджено план заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Зауважимо, що план передбачає розроблення нових проєктів державних стандартів загальної середньої освіти та нових типових освітніх програм, запровадження навчальних програм на основі нового державного стандарту початкової освіти [2].

У нормативному документі зазначено, що Нова школа працюватиме за схемою: дитина – педагоги – батьки. Основною метою школи є «різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності» [1, с. 5].

У Концепції основну увагу звернено на такі акценти, як компетентності (спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; спілкування іноземними мовами; математична компетентність; основні компетентності у природничих науках і технологіях; інформаційно-цифрова компетентність; уміння вчитися впродовж життя; ініціативність і підприємливість; соціальна та громадянська компетентності; обізнаність та самовираження у сфері культури; екологічна грамотність і здорове життя) і цінності учнів. Саме ці компетентності є підґрунтям для успішної самореалізації учня – як особистості, громадянина і фахівця.

В основу Концепції «Нової української школи» покладено такі базові принципи: національний, гуманістичний, демократичний. Невід’ємною складовою освітнього процесу є виховний процес, що орієнтується на національну спрямованість (мова, звичаї і традиції українського народу) і загальнолюдські цінності (морально-етичні: гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей; соціально-політичні: свобода, демократія, культурне різноманіття, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність) дитини. Нова школа має плекати українську ідентичність.

Отже, Нова українська школа має формувати освічених українців, всебічно розвинених, відповідальних громадян і патріотів, здатних до ризику та інновацій. Тобто школа має давати учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті.

Список використаних джерел та літератури:

1. Концепція «Нової української школи» / за заг. ред. М. Грищенка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>. – Назва з титул. екрану.
2. Нова українська школа: план реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/reform/58589>. – Назва з титул. екрану.

А. Р. Рудик,
учениця НВК №10
Науковий керівник: О. А. Юхимович,
учитель-методист
(м. Хмельницький)

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ ЯК ПРОЯВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ГРОМАДЯН

Події Революції гідності та військова агресія на Сході країни засвідчили, що українські структури державного управління за багатьма напрямками продемонстрували низьку результативність, а в окремих випадках – навіть неспроможність розв'язати нагальні проблеми, які постали перед країною, регіонами та громадянами. На цей час Україна опинилась у ситуації нестачі внутрішніх і зовнішніх ресурсів – людських, трудових, економічних, фінансових, особистісних тощо. Тому саме зараз надзвичайно актуалізується проблема мобілізації внутрішніх ресурсів країни та її регіонів для забезпечення самозахисту та соціальної безпеки.

Яскравим проявом мобілізації та залучення соціальних ресурсів громадянської участі та конструктивної самоорганізації активної частини населення, спрямованої на вирішення найгостріших

проблем сьогодення, став швидкий розвиток волонтерської діяльності в Україні.

Інститут волонтерства склався з прадавніх часів, волонтерство набувало різних форм громадянської діяльності. Елементи волонтерства присутні при будь-якому політичному устрої та соціально-економічних умовах, але лише в громадянському суспільстві воно отримує визнання та активний розвиток.

Дослідженню волонтерських рухів присвячені роботи Є. Авраменко, М. Бандуровської, В. Голуба, Д. Горелова, О. Корнієвського, М. Чухрай. Окремий напрямок дослідження, присвячений волонтерству в умовах проведення антитерористичної операції на сході України, представлений роботами Л. Жужи, А. Каплун, А. Татарської. Узагальнення світового досвіду волонтерської діяльності зроблено у наукових розвідках В. Апухтіна, Л. Кожухаренко, О. Корнієвського, І. Лощенко тощо.

За припущеннями науковців волонтерство як суспільний рух виникло на Заході, а першими волонтерами були самаритяни, які почали надавати допомогу усім, хто її потребував.

Термін «волонтер» походить від французького «volontaire», англійського «volunteer», які є похідними від латинського «voluntarius», що у буквальному перекладі означає «доброволець», «бажаючий» [1]. Цей термін почав використовуватися у Франції наприкінці XVIII ст. під час Великої французької революції. Формально прийнято вважати, що волонтерський рух виник у 1859 р., коли Жаном Анрі Дюнаном було запропоновано ідею створення Червоного Хреста. До XIX ст. волонтерський рух розглядався як військова справа. Свого змісту як добровільна неоплачувана справа волонтерство набуло наприкінці XIX ст. Слово «волонтер» почало вживатися з другої чверті XX ст. після Першої світової війни. Перший волонтерський загін було сформовано німецькою і французькою молоддю у Франції у 20-ті роки XX ст. В Європі волонтерські загони реалізовували проекти, пов'язані із захистом навколишнього середовища з 80-х років XX ст.

На думку італійського соціолога Nuovo Dizionario, волонтер – «це громадянин, який вільно...керується ідеєю суспільної та приватної солідарності. Волонтер, одного разу показавши здатність виконувати свої громадянські та власні обов'язки, надалі переходить в цілковите розпорядження суспільства, сприяє рішенням місцевих

проблем надаючи пріоритет відвідуванню бідних та знедолених» [2, с. 52]. На думку М. Дейчаківського, волонтери – «найактивніші представники різних груп населення, які бажають своєю працею та участю надати дієву підтримку в становленні демократії в Україні, зробити конкретний внесок у поліпшення становища маргінальних груп чи в розвиток соціальної і культурної сфер» [3, с. 13]. О.Холостова визначає волонтерів, як людей, «які роблять будь-що з власної волі, за згодою, а не з примусу... Волонтери в сучасному розумінні значення цього слова – це члени громадського об'єднання соціального спрямування» [4, с. 121]. «Волонтер – це стан душі», вважає С. Толстоухова – директор Українського Державного ЦСССМ [5, с. 7].

Волонтерство є вагомим соціальним явищем, ефективним способом вирішення складних проблем людини та суспільства, джерелом нешаблонних підходів до їх розв'язання, різновидом участі будь-якого представника соціуму в покращанні якості життя [6, с. 194].

Згідно з Загальною декларацією волонтерів, яка була прийнята на XI Конгресі Міжнародної асоціації волонтерів 14.09.1990 р. у Парижі, волонтерство – добровільна, активна, спільна або особиста участь громадянина в житті людських спільнот для реалізації його основних людських потреб та покращення якості життя, економічного і соціального розвитку [8, с. 4].

У Законі України «Про волонтерську діяльність» [9] визначено, що волонтер – це фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну неприбуткову та мотивовану діяльність, що має суспільно-корисний характер. Волонтерами можуть бути особи, які досягли 16 років або, як виняток (за згодою одного з батьків або особи яка, його заміняє), з 15 років.

У Записці Генерального секретаря ООН, адресованій Комісії соціального розвитку Економічної і соціальної ради ООН виділено найважливіші риси волонтерства. Це – турбота про людей, солідарність і гуманна корисливість, духовна якість і громадянська чеснота, багатий людський досвід, нові інтелектуальні ресурси, участь і відповідальність, активна громадянська позиція, етичний стандарт, нове бачення соціальної діяльності [10, с. 103].

У міжнародних документах волонтерство характеризується як елемент громадянського суспільства та механізм вирішення

глобальних загальнолюдських проблем. З представлених визначень видно, що волонтерство трактується як соціальна взаємодія різного рівня, де волонтери виступають самостійними суб'єктами соціальної дії, а виниклі взаємозв'язки обумовлені суб'єктивною і об'єктивною користю для суспільства, соціальних спільнот і окремих людей.

На основі аналізу словникових визначень можна стверджувати, що термін волонтерство має наступні характеристики: в основі поняття лежить діяльність, якою актори займаються з доброї волі, свого власного бажання; люди, які займаються такою діяльністю, не очікують за неї матеріальної винагороди; ця діяльність має ознаки інституційно закріпленої; у більшості випадків сучасне волонтерство стосується сфери послуг. В основі більшості визначень волонтерства лежить значимість волонтерської праці, яка включає в себе поєднання ряду характеристик.

Волонтерство як соціокультурний феномен вивчається істориками, психологами, юристами, економістами, фахівцями в області соціальної педагогіки, соціальної роботи, соціального менеджменту, соціальної психології й ін. Особливе місце в міждисциплінарному дослідженні волонтерства займає соціологічна наука й її окремі галузі. Для економічної соціології характерним є розгляд добровольства в контексті вивчення добродійності, розвитку меценатства, практик соціального партнерства. Низка авторів досліджують функціонування й розвиток третього сектора в рамках становлення громадянського суспільства. У соціології праці розглядається добровольча праця, її зміст, характер, види, на індивідуально-особистісному рівні – мотивація й стимулювання розвитку особистих якостей волонтерів.

За даними європейських дослідників, більше 20 млн людей у світі працюють волонтерами й приносять щорічний внесок в економіку, рівний \$ 400 млрд. Волонтерство вирізняється яскравістю прояву у ньому відповідальності за долю країни та інших людей.

Отже, волонтерство притаманне будь-якій розвиненій державі й залежить від національної культури, традицій, менталітету, історичних аспектів розвитку країни та економічних особливостей. Проте є спільні риси, які об'єднують волонтерів всіх країн – це прагнення безкорисливої допомоги, любов до людей та пріоритетність моральних цінностей над матеріальними турботами. Кожна людина має право на вільне витрачання свого часу, таланту та

енергії на користь інших людей чи громади, працюючи індивідуально чи в колективі й не сподіваючись на фінансову винагороду.

В умовах посилення зовнішніх і внутрішніх викликів, які постали перед Україною та її громадянами, суспільство відчуває гостру потребу у механізмах надання оперативних, виважених та адекватних відповідей для мінімізації ризиків і загроз, у оперативному реагування при їх виникненні.

Вважається, що до 90-х років XX ст. в Україні поняття «волонтер» не існувало. Однак безкорислива допомога іншим була закладена у ментальність українця віддавна. Поширені серед східних слов'ян безоплатні громадські роботи в часи Київської Русі, які називалися «голока», можна вважати громадською волонтерською діяльністю [10, с. 72]. У XIX ст. волонтерами виступали українські підприємці Симеренки, Яхненки, Харитоненки, Терещенки, які вирішували соціальні справи, жертвували кошти на громадські потреби. У період Радянського Союзу, коли блага держави і класу ставали вище, ніж блага окремої людини, поняття «добровольець» мало яскраво-виражене ідейно-патріотичне забарвлення.

Активно волонтерська діяльність в Україні почала розвиватися із розбудовою державності після 1991 р. У травні 1998 р. Україна розпочала реалізацію програми «Ініціативи по роботі на добровільних засадах», а 2001 р. в Україні було оголошено Міжнародним роком волонтерів. З цього часу волонтерський рух в Україні істотно активізувався [11]. Потужний вибух волонтерської активності в Україні відбувся під час проведення чемпіонату Європи з футболу 2012 р.

Після Чемпіонату подією, що спричинила сплеск громадянської активності, стала Революція Гідності 2013–2014 рр. Під час Євромайдану волонтери фактично забезпечували підтримку його життєздатності – від передачі продуктів харчування, одягу, медикаментів до надання медичної, правової, соціальної допомоги. Самоорганізація волонтерів у соціальних мережах сприяла пошуку зниклих безвісті, допомогла налагодити міцні інформаційно-комунікаційні зв'язки. Саме волонтери перші спрямували свої зусилля на висвітлення подій Євромайдану в світі.

Епіцентром волонтерського руху в Україні 2014–2017 рр. стали події у східному регіоні та їх соціальні наслідки.

Лідери волонтерського руху – це люди різного віку, статі, роду занять, середнього та високого достатку, з високим рівнем освіти, високим рівнем соціального та професійного досвіду. Об'єднує їх активна громадянська позиція, патріотизм, високий рівень соціальної відповідальності та неможливість стояти осторонь подій, що відбуваються зараз в Україні.

Потреби у волонтерській допомозі були зумовлені рядом чинників, серед яких: відсутність в армії достатніх ресурсів, організації своєчасного забезпечення цими ресурсами, налаштування логістики, потрібного забезпечення технікою, слабка виробнича база, відсутність достатньої підтримки біженців зі сторони держави.

Волонтерський рух – це природне явище, яке можливе лише у вільному, незалежному демократичному суспільстві. Служіння суспільству виховує громадянські почуття, а волонтерський рух, зокрема, є оптимальною умовою прояву альтруїзму, гуманності для самореалізації та самовдосконалення людини будь-якого віку.

Волонтерська діяльність у нашій державі ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, безкорисливості, неприбутковості [9].

Волонтерство перебуває у тісному взаємозв'язку із соціальною політикою держави, охоплюючи проблеми доходів населення; сферу праці та трудових відносин; соціальну підтримку та захист незащитаних і малозабезпечених верств населення; розвиток галузей соціальної сфери; розвиток інфраструктури; соціоекологічний напрям; а з 2013 р. – міграційні процеси; питання щодо забезпечення осіб, переміщених з ОРДЛО, анексованого Росією Криму. Особливого значення і ваги набуває волонтерський рух щодо допомоги воїнам, які боронять Батьківщину у зоні АТО та їх сім'ям.

Волонтерство в Україні має такі особливості, як структурна включеність у простір соціальної політики; часте заміщення функцій державних органів влади щодо вирішення проблем зайнятості, соціального забезпечення, охорони здоров'я, освіти використанням волонтерства як ресурсу та визнання діяльнісної характеристики позиції волонтера як соціалізатора молоді.

Зараз волонтерство в Україні – потужний суспільний рух, спроможний прийняти на себе частину повноважень державних соціальних установ на засадах добровільності. Волонтери не отримують матеріального доходу у вигляді заробітної плати, проте

вони мають розвиток власних здібностей, моральне задоволення, відчуття власної необхідності тим, хто потребує допомоги, відчуття, що вони приносять користь, отримують нові знання.

Волонтерська діяльність в Україні є суспільним явищем та важливою складовою діяльності недержавних організацій, яка впевнено може стати запорукою виходу нашої країни з кризи.

Активно працюють волонтерські організації і на теренах Хмельницької області та м. Хмельницького. Хмельницький обласний благодійний фонд «Центр Добриня» опікується бійцями підрозділів м. Хмельницького і Хмельницької області. За цей час волонтери забезпечили бійців карематами, камуфляжем, спальними мішками, берцями, водою, продуктами харчування та іншими необхідними для повсякденного життя бійців речами. Вони постійно здійснюють закупівлю бронежилетів для солдатів і розвантажувальних жилетів. Учні нашого класу тісно співпрацюють із «Центром Добриня». Так, взимку нами проведено благодійний ярмарок солодошів. Діти разом із батьками випекли солодоші та продали їх на шкільному ярмарку. Виручені 2 тисячі гривень були витрачені на придбання 91 пари термошкарпеток для бійців-учасників АТО. Придбані подарунки було передано волонтерам обласного благодійного фонду «Добриня».

Представники Громадського об'єднання «Мистецька сотня «Гайдамаки», яке було створене 17 листопада 2015 р. координують зусилля народу з допомоги військовим України, організовують закупівлі необхідної амуніції, засобів захисту, зв'язку та розвідки, харчів та форми, доставляють їх безпосередньо на позиції та передають в руки бійцям на фронті. Мистецька сотня «Гайдамаки» допомагає не лише військовим. Допомога військовим, вихованцям інтернатів, збір коштів для важкохворих дітей і турбота про довкілля – далеко не повний перелік добрих справ, якими займаються волонтери Мистецької сотні «Гайдамаки». Юного волонтера Артема Харченко знає вся Україна. Він учасник талант-шоу «Україна має талант. Діти» та волонтер, учасник Мистецької сотні «Гайдамаки», який два роки боровся з важкою хворобою – рак кісток, але свою волонтерську діяльність не припиняв навіть у лікарні. Саме за цю звитягу у 2016 р. Артем отримав нагороду «Волонтер року» III ступеня, а об'єднання Мистецька сотня перемогла у цьому конкурсі. У 2015 р. організація перемогла у Національному конкурсі

«Благодійна Україна – 2015», її співзасновник Олександр Попов отримав 3 місце.

Отже, волонтерство – це пряма реалізація прав та інтересів особистості, прагнення до самореалізації і зростання соціальної активності. Цей рух сприяє залученню небайдужої громадськості до участі у благодійній діяльності.

У зв'язку зі значними соціально-політичними змінами в Україні, а саме Революцією гідності та військовими діями на Сході країни, волонтерська діяльність набула нової актуальності. Кількість волонтерів за останні два роки збільшилася у декілька разів. З'явилася нова сфера волонтерської діяльності – допомога військовим у зоні АТО, до якої залучаються не тільки волонтери, а й пересічні громадяни. Наразі волонтери мають найбільший рівень довіри серед населення у порівнянні з органами державної влади.

З початку збройного протистояння на Донбасі держава не може впоратися із забезпеченням українського війська та добровольчих батальйонів. Саме тому Українська Армія стала справді народною – збір коштів, продуктів і різноманітного обладнання для захисників України набув значного розмаху, до цього долучилися мільйони людей. Виявилося, що волонтерам усе до снаги – від придбання військової амуніції до ремонту танків та літаків.

З осені 2014 р. волонтери почали тісну співпрацю з Міністерством оборони України, де було створено раду волонтерів. Представники волонтерських організацій залучені до речового, харчового та медичного забезпечення, деякі з них тепер працюють у департаментах Міністерства оборони, що відповідають за постачання Збройних сил України. Тут волонтери показують ефективність своєї діяльності порівняно зі старими армійськими кадрами.

З 2014 р. в Україні діє громадська організація «Асоціація народних волонтерів», до якої ввійшли волонтерські організації, які регулярно надають допомогу військовикам і цивільним особам у зоні АТО, та сім'ям бійців.

Основним напрямком діяльності волонтерів у 2014–2017 рр. стала допомога українській армії та пораненим – цим займалися 70% волонтерів. Результати соціологічних досліджень також свідчать про те, що український волонтерський рух у 2014–2017 рр. за масштабом поширення став безпрецедентним виявом громадянської самоорганізації. Зростання активності волонтерського руху було

зумовлене двома основними факторами: внутрішньополітичною кризою та зовнішньою агресією. Кризові процеси в країні та зовнішні впливи поставили під загрозу існування України як національної держави, що було сприйнято громадянами як особистий виклик, загрозу їх самоідентифікації [13, с. 16].

Зараз неможливо визначити кількісний склад учасників волонтерського руху через постійне його поповнення, небажання афішувати свою діяльність та напівлегальність частини волонтерських організацій. Події, пов'язані із сепаратистськими рухами на Півдні та Сході України, змусили волонтерів замість допомоги цивільному населенню спрямувати всі засоби на постачання всього необхідного для проведення АТО. Найбільш ефективний внесок до посилення обороноздатності держави волонтерський рух зробив саме на початку військових дій у Донецькій та Луганській областях, коли забезпечення державою силових підрозділів здійснювалося повільно, не вистачало елементарних систем захисту, обмундирування та продовольства. За лічені місяці волонтерські ініціативи перетворилися в потужні організації, діяльність яких була спрямована на забезпечення майже всього спектру потреб як силових структур, так і громадян, що постраждали від військових дій. Вирішальну роль у цьому процесі відіграли два фактори: патріотичний підйом у суспільстві, що призвів до появи безпрецедентної кількості волонтерів й благодійників; менеджерські якості керівників волонтерських організацій [13, с. 25].

Основними адресатами, яким надавалася масова волонтерська допомога у 2014–2017 рр., є: українська армія; поранені бійці АТО; полонені військові із зони АТО та їх сім'ї; сім'ї вимушених переселенців з Криму та територій АТО; сім'ї бійців-учасників АТО та сім'ї загиблих.

Відчутну підтримку волонтерському руху надає українська діаспора, представники якої пересилають до України грошові перекази, медичні препарати, приціли, господарські товари тощо [14]. У багатьох країнах, де українці складають згуртовані діаспорні осередки, місцевими волонтерськими організаціями проводяться чисельні громадські акції на підтримку суверенітету і територіальної цілісності України.

У зв'язку з розбалансуванням системи державного управління, нестачі ресурсів та при зовнішній агресії волонтерські організації

виконують функції держави із забезпечення силових структур та постраждалих громадян в ході збройного протистояння. Вирішальну роль у цьому процесі відіграє патріотичний підйом в українському суспільстві, що призвів до появи безпрецедентної кількості волонтерів й жертводавців.

В умовах посилення зовнішніх і внутрішніх викликів, які постали перед Україною і її громадянами, в ситуації загострення невизначеності і нестабільності суспільство відчуває особливу потребу в механізмі надання оперативних, виважених та адекватних відповідей для мінімізації ризиків і загроз. Останні події в країні довели, що українські структури державного управління за багатьма напрямками продемонстрували низьку результативність, а в окремих випадках – навіть неспроможність вирішити нагальні проблеми, які постали перед країною, регіонами та громадянами.

Розвиток волонтерської діяльності в Україні став яскравим виявом мобілізації та залучення соціальних ресурсів громадянської участі і конструктивної самоорганізації активної частини населення, спрямованої на вирішення найгостріших проблем сьогодення. Тому предметне дослідження та осмислення розвитку волонтерства в Україні протягом останніх трьох років дасть можливість мобілізувати та залучити соціальні ресурси громадянської активності до процесів ефективного реформування українського суспільства.

Слід відмітити посилення функцій політичної соціалізації, формування громадянських якостей. Завдяки діяльності волонтерів зростає загальний громадський настрій у населення. Волонтери своїми діями надають приклад іншим людям дієвого патріотизму. У молоді, що приймає участь у волонтерських акціях формується громадянська свідомість, закріплюються розуміння необхідності активної участі в громадських справах. Це закріплює навички політичного активізму, що особливо важливо для молоді. Відомо, що в попередні роки молодь відрізнялася політичною пасивністю індиферентністю, небажанням брати участь навіть у голосуванні на виборах. Після школи волонтерства молоді люди вже не будуть такими пасивними в політиці і більш усвідомлено займатимуть громадянську позицію.

Серед особистісних функцій також слід відмітити функцію самореалізації. Участь у волонтерській діяльності дає змогу наповнити життя змістом, бути корисним. Завдяки волонтерській

діяльності людина підвищує самоповагу, відчуває повагу з боку оточуючих.

Узагальнюючі позитивні функції волонтерства можна об'єднати їх функцією політичної трансформації громадянського суспільства. Волонтерство не тільки підвищує активність громадянського суспільства, а надає йому нові риси допомоги державі, навіть заміщення, держави у виконанні внутрішніх функцій держави, а саме функцій захисту, безпеки. У класичних теоріях громадянського суспільства не передбачалось, що громадянське суспільство може взяти на себе роль заміщення держави.

Волонтерство виступає чинником вдосконалення діяльності державних структур. Волонтерів приймають на державну службу для проведення реформ, вдосконалення роботи різних структур, оскільки волонтери стійкі до корупційних спокус, відповідальні і сумлінні у своїх діях. Інтереси держави у їх свідомості вищі за особисті.

Волонтерський рух виконує своєрідну функцію селекції, відбору найбільш свідомих громадян, які є справжніми членами громадянського суспільства з відчуттям відповідності за долю держави, високими громадянським почуттями, активним патріотизмом. Саме такі люди формують еліту громадянського суспільства, рисою якої є відчуття цінностей держави та суспільства вищими за особистісні цінності. З цієї причини багато нових політиків закликали наймати у нацгвардію волонтерів майдану.

Велику роль у розвитку волонтерського руху мають соціальні мережі, преса та інші засоби масової інформації. Вони не тільки допомагають виконувати функції організації та мобілізації, а і сприяють героїзації невоєнної сфери АТО.

Крім позитивних функцій, волонтерство може слугувати засобом вирішення приватних інтересів окремих осіб, що не пов'язані зі спільною метою. Наприклад, участь у волонтерській діяльності може слугувати джерелом формування політичного капіталу окремих діячів, які хочуть потрапити у владу, стати депутатами. Волонтерська діяльність може слугувати навіть засобом збагачення. Є приклади того, як деякі другорядні, проміжні координатори давали на підпис волонтерам документи, нібито ті витратили декілька тисяч гривень. Потім ці координатори звертаються до джерела фінансування і забирають за підписаними волонтерами документами гроші собі.

Отже, волонтерство АТО докорінним чином змінило уявлення щодо функцій громадянського суспільства. Зміна уявлень спричинила зміна ролі та місця інститутів громадянського суспільства в Україні, змінилися їх значення та взаємовідносини з державою. Якщо раніше громадянське суспільство відіграло роль буфера між державою та людиною, або окремими спільнотами для захисту прав та свобод громадян, то зараз громадянське суспільство в особі волонтерського руху грає роль альтернативної влади в певній сфері суспільного життя (а саме в АТО), що виконує частину функцій держави в зоні АТО. Громадянське суспільство певним чином стало партнером держави, і разом ці дві сукупності політичних інститутів задовольняють потреби суспільства у воєнній сфері та питаннях допомоги громадянам в зоні АТО.

Якщо раніше, у радянські часи та до «революції гідності» і антитерористичної операції, громадянське суспільство фактично було підпорядковано державі або грало другорядну, незначну роль у суспільному житті, то зараз представники громадських організацій стали відігравати важливі політичні функції перебудови держави, політичних інститутів держави у відповідності до європейських норм. Громадянське суспільство вступило у боротьбу за справжню демократію, боротьбу з підбomboю демократії, за подолання корупції і встановлення справедливих економічних відносин.

Щороку Британський благодійний фонд CAF публікує рейтинг країн згідно з Всесвітнім індексом благодійності (WorldGivingIndex (WGI)).

У 2016 р. Україна опустилася аж на 17 позицій у рейтингу та відтепер посідає 106 місце серед 153 країн світу. При цьому 2015 р. для нашої держави став проривним – 89 місце. Рейтинг складається вже сьомий рік поспіль, і трійка лідерів протягом цього часу залишається практично незмінною – М'янма, Сполучені Штати Америки та Нова Зеландія. На жаль, важко погодитися з тим, що зростання рівня благодійності в Україні протягом 2013–2015 рр. відбулося завдяки щастю українського народу. Так, події на Сході збільшили кількість приватних благодійних внесків та годин волонтерської роботи, проте, війна досі триває та потребує постійного фінансування. У лікарнях застаріле обладнання, не вистачає грошей на утримання дитячих будинків, а учні сільських шкіл часто навчаються за старими підручниками. Зрештою, на допомозі іншим

подекуди почали наживатись шахраї, тому не дивно, українці почали зневірюватися у дієвості благочинних внесків.

Чому так відбувається? Серед населення України спостерігається низький рівень довіри до благодійних фондів, громадських організацій та приватних осіб, чисельність яких за останній час значно збільшилася. «Фонди створені для відмивання грошей» – це міф, який, на жаль, заснований на реальних подіях. Дійсно, не лише в Україні, але й по всьому світу знаходяться люди, які спекулюють на благодійності, проте у сучасному світі є інструменти, які дозволяють перевірити легальність організації та переглянути звіт роботи за останній рік. Недовіра до фондів формується поганою поінформованістю про їх діяльність, нерозумінням того, куди йдуть кошти та майже незмінно негативним суспільним настроєм в країні. Кожен благодійник хоче відчувати свою причетність до позитивних змін – це одна з головних умов успішно проведеної благодійної акції. І якщо ти цих змін не бачиш, то який тоді сенс витратити гроші на вітер? Зрештою, після тривалої хвили загальнонаціонального піднесення доброчинності суспільство втомлюється, тому не дивно, що Україна втратила 17 позицій у рейтингу.

Рівень підтримки доброчинності в країні свідчить про готовність суспільства брати на себе відповідальність за роботу механізмів, які зазвичай, не під владу чи силу державі. Усталена думка про те, що знедоленим має допомагати держава, є одним з основних ворогів розвитку благодійності.

Звісно, всі хочуть жити у розвиненому суспільстві, але не всі усвідомлюють, що суспільство – це, перш за все, кожен громадянин України, і на кожному з нас лежить відповідальність за благополуччя держави. У 2015 р. українці найбільше жертвували на армію (близько 40%) та потреби переселенців, приділяли увагу хворим та інвалідам, а також не забували про релігійні потреби. На жаль, на захист тварин, екологію, спорт та культуру було відведено лише 1% від загальних пожертв жителів. Такий розподіл внесків свідчить про небайдужість українців до ситуації, яка зачепила кожного з нас, проте, це також вказує на те, що українці мало переймаються проблемами, які їх не торкнулися.

«Допомагати мають заможні люди» – ще один міф, який варто викинути із голови. Протягом останніх років українці невпинно

відчувають падіння рівня життя, що, звісно, зменшує їхню спроможність та бажання до благодійності, проте, не варто забувати, що благодійність - це не лише матеріальні внески, це також і волонтерство, яке несе у собі безкорисну діяльність. Низький рівень доходів не має ставати перешкодою для допомоги тим, хто цього потребує. До того ж, вчені підтверджують, що волонтерство корисне для психічного та фізичного здоров'я: у волонтерів рідше зустрічається депресія, зменшуються серцево-судинні ризики, а натомість покращується загальний фізичний стан та формується усвідомлення сенсу свого існування.

З огляду на все вищезазначене можна визначити два способи організації взаємовідносин держави та суспільства у сфері волонтерської діяльності:

- взаємовідносини як різновид стосунків держави та суспільства, що передбачає спільну активність або взаємні впливи щодо провадження волонтерської діяльності;

- автономне співіснування – теоретично ймовірний різновид стосунків держави та волонтерського середовища, що характеризується самостійною та незалежною активністю щодо провадження волонтерської діяльності.

Отже, волонтерство грає велику роль у розвитку громадянського суспільства і формуванні реальної демократії в Україні. Волонтери ефективно допомагають державі у ефективному вирішенні соціально-економічних проблем. Державні установи стали діяти ефективніше, ніж на початку війни. Проте є сфери, до яких держава змушена залучати волонтерів, наприклад, робота з демобілізованими. Наслідки війни такі величезні, що якщо війна закінчиться хоч сьогодні, мінімум років десять ми будемо виправляти її наслідки. І це не тільки відбудова областей, міст, селищ – це й повернення до життя бійців і волонтерів, а також їхніх сімей. А тому волонтерство в Україні буде існувати ще багато років, навіть після закінчення війни.

Основоположні цінності волонтерства мають вирішальне значення для досягнення Україною кращого та сталого майбутнього. У тих обставинах, що склались у країні, політична воля та підтримка з боку міжнародного співтовариства не будуть достатніми для успішного перетворення країни. Люди мають на лише брати участь, але й брати на себе лідерство задля здійснення змін.

Українцям треба привчитися до того, що їхня громадянська активність має бути не лише відповіддю на складні виклики, а й постійною практикою. Такою є вимога часу і рецепт успіху багатьох країн. Лише так можна розраховувати на досягнення поставлених перед собою завдань у масштабах вулиці, району, міста і всієї держави. Багато в чому це і є становлення європейської України – країни відповідальних громадян. І цей рух до дієвої громади на всіх рівнях багато в чому починається саме з масової усвідомленої участі громадян у волонтерських рухах, оскільки від свідомого волонтерства до ефективного самоврядування і якості життя – один крок.

Волонтерство та самоорганізація населення є надзвичайно важливими процесами розвитку нашого суспільства. Громадянська активність як тренд, що проявляється у волонтерстві, в участі в різних політичних і соціальних проектах, зрештою сприятиме залученню все більш широких верств населення до процесів самоорганізації на місцевому рівні і відповідно сприятиме розвитку в Україні громадянського суспільства.

Отже, волонтерська діяльність є найбільш ефективним проявом реалізації самоорганізації громадянського суспільства. Волонтерство в Україні не є тимчасовим явищем, воно стало наслідком ціннісних змін у свідомості українців, а коли змінюються цінності, то це надовго.

Список використаних джерел та літератури:

1. Volunteer [Електронний ресурс] // OnlineEtymologyDictionary. – Режим доступу: www.etymonline.com/index.php?term=volunteer.
2. Сикорская Л. Е. Толерантность в представлениях молодых российских и немецких волонтеров социальной работы / Л. Е. Сикорская // Социс. – 2007. – № 9. – С. 52-58.
3. Дейчаківський М. Роль громадських організацій в Україні / М. Дейчаківський // Громада, 1995. – № 3. – С. 10-15.
4. Холостова Е.И. Волонтеры / Е.И. Холостова // Словарь-справочник по социальной работе / под. ред. проф. Е.И. Холостовой. – М.: Юрист, 1997. – 424 с.
5. Янц Н.Д. Основи діяльності волонтерів. Курс лекцій / Н.Д. Янц. – Київ : Український ін-т соціальних досліджень. – 2009. – 118 с.

6. Лях Т.Л. Проблеми нормативно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні / Т.Л. Лях // Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – 2012. – №1 (104). – С. 194-195.

7. Зверева И. Д. Развитие социальной работы и социальной педагогики в Украине : (итоги 2 летней реализации проекта «Социальное образование в Украине») / И. Д. Зверева, Г. М. Лактионова // Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – № 4. – С. 76.

8. Загальна декларація волонтерів / XI Конгрес Міжнародної асоціації Волонтерів (Париж, 1990р.) // Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку [Вайнола Р.Х., Капська А.Й., Комарова Н.М. та ін.]. – Київ : Академпрес, 1999. – 112 с.

9. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 р. № 3236-VI [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.

10. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / [Р.Х. Вайнола, А.Й. Капська, Н.М. Комарова та ін.]. – Київ : Академпрес, 199. – 112 с.

11. Звіт дослідження «Волонтерський рух в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gfk.com/ua/news-and-event's/news/pages/report.aspx>.

12. Волонтерство. Порадник для організатора волонтерського руху / [Уклад.: Лях Т.Л., авт. кол.: О.В. Безпалько, Н.В. Заверіко, І.Д. Зверева, Н.В. Зімовець та ін.]. – Київ, 2001.

13. Горелов Д. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: аналіт. доп. / Д. Горелов. – Київ : НІСД, 2015. – 36 с.

14. Три історії про те, як українці озброюють українську армію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/person/2014/07/11/174797>.

15. ІТ-волонтерство «Армії SOS». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/volunteers/2014/10/16/182233>.

Л. О. Савчук,
кандидат педагогічних наук, доцент
(м. Хмельницький)

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Стрімкий розвиток інформаційного суспільства тягне за собою і необхідність зміни освітньої системи. Сучасність ставить перед педагогами завдання підготовки високоосвіченого і добре вихованого молодого покоління, що володіє всіма досягненнями культури професійного спілкування. Проте, як свідчить особистий педагогічний досвід, майбутні економісти, фінансисти, менеджери відчують труднощі у спілкуванні вже під час виробничих практик: вони не завжди можуть чітко висловлювати і відстоювати свою думку, долати психологічні бар'єри міжособистісної взаємодії. Набуттю комунікативних професійних умінь перешкоджають обмеження живого спілкування, надмірне застосування персональних комп'ютерів, тестові форми контролю навчальних досягнень.

Термін «професійне спілкування» трактується у працях Н. Драб [2], І. Козубовської та О. Канюк [3]. А науковець А. Бичок стверджує, що рівень професійної підготовки для ефективного виконання службових функцій виявляє комунікативну компетенцію [1, с. 103].

Наш час ознаменувався розвитком інформаційних технологій, які дозволили людству забути про межі інформації і отримувати її, обмінюватися нею з максимально великою швидкістю. З'явилась можливість брати участь в обговоренні подій, обмінюватися інформацією, досягненнями, думками і емоціями в режимі on-line. Соціальні мережі, а також різні додатки для смартфонів і комп'ютер, що дозволяють вести діалог за допомогою коротких повідомлень або відео дзвінків, зайняли чільне місце в організації спілкування. Науково-технічний прогрес змінив форми спілкування, що в свою чергу вплинуло і на саму мову. На етапі розвитку інтернет комунікацій недостатньо виробити у людини лише способи адаптації до змінного середовища і досягнень науково-технічного прогресу. Освіта повинна формувати здатність до живого спілкування, творчості, до перетворення її в інструмент звершень у

всіх сферах людської діяльності. Впровадження інформаційних технологій в систему освіти розширює можливості впровадження навчальних програмних засобів, моделюючих комплексів, пошукових, інтелектуальних програм, ділових ігор професійного спрямування, що можуть і позитивно впливати на формування комунікативної компетенції [4, с. 81].

Формування професійного мовлення, у тому числі і комп'ютерного спрямування передбачає включення студентів у навчальну діяльність, здійснювану в різних комунікативних позиціях, а також рефлексивної позиції всіх учасників комунікації. Це і проведення круглих столів, дискусій, моделювання різноманітних професійних ситуацій та використання монологів з вузько визначеної тематики. В процесі комунікативної діяльності відбувається взаємодія між мовним і немовним змістом свідомості в ході кодування змісту висловлювання. Саме в мові лексичні, граматичні значення використовуються для організації та передачі позамовної семантики повідомлення; тобто збуджують в свідомості асоціативні знання. Так, у результаті вторинної комунікативної діяльності відбувається актуалізація мовних значень і відповідних понять. У мовний сенс за допомогою ситуації і контексту вкладаються комунікативно значущі компоненти знань про предмет обговорення. Засвоєння смислового рівня тексту вводить особистість в ситуацію суб'єктної реальності, тому що сприйняття сенсу визначено індивідуальністю особистості. Говорячи про адекватність сприйняття і виховання професійної культури вербальної взаємодії, можна запропонувати певну загальну схему, дотримуючись якої можна вийти на глибинні смислові розуміння. Граматичні основи речень і ключові слова дозволять побудувати ту ситуацію дійсності, яку створить викладач. Визначення значення образних засобів дасть можливість студенту уявити картину інформаційного світу, а співвідношення вибудованої дійсності з особистим досвідом описати своє бачення ситуації. Формулювання необхідності вживання науково-технічної термінології дозволить довести правильність зроблених висновків.

Отже, формування професійного мовлення комп'ютерного спрямування здійснюється через включення студентів у комунікативну діяльність, розвиток професійних мовних здібностей студентів, формування культури вербальної взаємодії.

Таким чином, завданням вищої школи є підготовка фахівців, здатних самостійно здійснювати професійну діяльність, постійно підвищувати свій кваліфікаційний рівень і загальну культуру особистості, примножувати і покращувати сучасне професійне мовлення. Виконання цього завдання неможливе без зміни підходу до викладання наукових дисциплін і, перш за все – комп'ютерних технологій, метою яких все частіше стає формування комунікативної компетенції у сучасному інформаційному суспільстві.

Список використаних джерел та літератури:

1. Бичок А. В. Модель особистісно-професійного розвитку менеджера: теорія і практика / А. В. Бичок // Молодь і ринок. – 2007. – № 10(33). – С. 101-105.
2. Драб Н. Л. Комплекс вправ для навчання іншомовного професійно спрямованого монологічного мовлення студентів-економістів / Н. Л. Драб // Іноземні мови. – 2002. – № 1. – С. 22-25.
3. Козубовська І., Канюк О. Професійне спілкування в соціальній роботі : [метод. рекомендації до вивчення курсу] / І. Козубовська, О. Канюк. – Ужгород: УжНУ, 2008. – 54 с.
4. Савчук Л. О. Використання прогресивних інформаційних технологій в професійному становленні особистості / Л.О. Савчук // Інноваційні технології XXI століття : зб. наук. пр. / гол. ред. Л.Г. Білий. – Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2016. – Вип. 1. – С. 80-84.

В. М. Шутенко,
учениця НВК №10
Науковий керівник: О. А. Юхимович,
учитель-методист
(м. Хмельницький)

ІСТОРИЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ KNOWLEDGEBASED ECONOMY В УКРАЇНІ

Протягом останніх десятиліть світова економіка увійшла в період радикальної структурної трансформації, пов'язаної із суттєвим

зростанням ролі наукомістких, високотехнологічних виробництв, розвиток яких визначається, головним чином, інтенсивним використанням знань і широким упровадженням інновацій у різні сфери економічного життя.

Європейський вибір України на шляху інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовив необхідність формування та запровадження інноваційної моделі розвитку, яка повинна була забезпечити високі та стабільні темпи економічного зростання, вирішити певні соціальні й екологічні проблеми, забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, підвищити експортний потенціал країни, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце в Європейському Союзі.

Однак інноваційний розвиток не став однією з головних характеристик зростання національної економіки України. Спостерігалися протягом кількох років і позитивні тенденції, але вони мали тимчасовий характер і змінювалися слабкими зрушеннями в економіці. Це характеризує інноваційні процеси в Україні як нестійкі та позбавлені чітких довготермінових стимулів для

Процес постіндустріалізації суспільства зародився ще в 1920 рр. у надрах індустріальної епохи. 40–60-ті рр. XX ст. визначаються економістами як етап найбільш швидкого економічного зростання всіх індустріальних держав. За цей час радикально змінилася структура суспільного виробництва в передових промислових країнах: на тлі різкого зниження ролі видобувних галузей економіки та сільськогосподарського виробництва інформаційний сектор зайняв одне з домінуючих місць в структурі національних господарств [2, с. 9].

Зародження теорії постіндустріального суспільства пов'язане з іменами Т. Веблена, Ж. Фурастьє, Е. Тофлера, Д. Белла та інших науковців, які сформували наукову парадигму нового суспільного устрою. Сучасні дослідники постіндустріального етапу суспільного розвитку пов'язують його становлення і розвиток з наслідками науково-технічного прогресу і викликаним ним зростанням продуктивності праці та рівня життя. Інші вважають, що причина – це виснаження дешевих природних і трудових ресурсів. Треті пояснюють зміни в суспільному способі виробництва інформаційною революцією.

Процес сучасної постіндустріалізації характеризується еволюційним перетворенням суспільно-економічних систем різного рівня, що відбувається в результаті активного впливу технологічних трансформацій та ілюструє вагомий внесок технічного прогресу в економічне зростання.

Д. Белл сформулював три основні риси, які відрізняють сучасне йому суспільство від попередніх: перехід від індустріального до сервісного суспільства; вирішальне значення знання для здійснення технологічних інновацій; перетворення нової інтелектуальної технології в ключовий інструмент аналізу і теорії прийняття рішень.

Термін «економіка знань» (knowledge economy) уперше використав у 1962 р. американський дослідник Ф. Махлуп для характеристики нового сектору економіки. До сектору знань науковець відносить: освіту, наукові дослідження і розробки, зв'язок, інформаційне машинобудування та інформаційну діяльність [3, с. 38]. У цей період відбувалось стійке зростання секторів, пов'язаних з виробництвом, обробкою і передачею інформації та знань.

У 1970 рр. вирішальна роль стала належати сектору знань, а виробництво знань стає джерелом зростання економіки [4, с. 148]. Отже, економіку, що базується на фізичній праці та сільському господарстві, змінила епоха індустріальної економіки, що ґрунтується на використанні природних ресурсів, яку, у свою чергу, змінює економіка, заснована на знаннях.

Досередини 1990-х рр. категорія «knowledgebased economy», не мала чіткого визначення. Однак наприкінці 1990-х рр. вона набуває дедалі більшого значення, при цьому і вислів англійського філософа Ф. Бекона «Знання – сила» знову стає актуальним.

Український науковець Л. Яковенко зазначає, що «...сутність економіки, яка базується на знаннях, відображає широке розуміння цього суспільного феномена, відповідно до якого остання поєднує в собі риси постіндустріальної, мережевої, інформаційної та інноваційної економіки» [5, с. 141]. Постіндустріальний характер knowledgebased economy пов'язується з принциповою зміною співвідношення між матеріальним промисловим виробництвом і сферою послуг, суттєвим збільшенням частки останньої (близько 80% зайнятих у найрозвинутіших країнах).

Інформаційною knowledgebased есоному стає завдяки тому, що саме інформація починає домінувати в будь-якому виробництві, а глобалізація й інформатизація стали важливими передумовами виникнення економіки, заснованої на знаннях, сформували основні чинники, які викликали її виникнення, зумовивши її характерні особливості. При цьому процеси глобалізації та інформатизації суспільного життя тісно взаємопов'язані, адже «...з одного боку, інформаційні технології спричиняють «стискання» простору, надають можливість швидкої взаємодії між різними точками земної кулі, а з іншого – глобальні процеси лібералізації, транснаціоналізації, інтернаціоналізації виробництва і капіталу дозволяють повсюдно поширювати новітні технології» [7, с. 38].

Сучасна економіка – це інноваційна економіка, в якій знання дозволяють генерувати неперервний потік нововведень, який відповідає мінливим динамічним потребам, а доволі часто й формує ці потреби. Знання лише тоді має значення в економічному сенсі, коли воно реалізується у формі інновацій.

У сучасній інноваційній економіці знання стали орієнтуватися на економічний результат, а освіта – на вимоги ринку праці. Освіта і наука повинні тісно взаємодіяти, що сприятиме використанню нових знань для створення нових продуктів і технологій, формування кадрового потенціалу для інноваційної економіки. Розвиток кадрового потенціалу для інноваційної економіки означає, перш за все, інвестиції у формування знань, що пов'язано з рівнем освіти.

Отже, економіку, засновану на знаннях, слід розуміти як тип економіки, основним фактором розвитку якої є знання, інтелект, нематеріальні артефакти, зосереджені в людському капіталі, і інформаційне середовище, в якому цей капітал застосовується.

Основу knowledgebased есоному становлять такі сфери діяльності, як інформатика, мікроелектроніка, телекомунікації, біотехнології та інші, які базуються дедалі більшою мірою не на традиційних (матеріальних) факторах виробництва, а на нематеріальному ресурсному компоненті – на його інтелектуальній складовій, в складі якої роль основного активного елементу виконує інтелектуальний ресурс людини [8, с. 21].

Домінуючу роль у створенні доданої вартості відіграють високотехнологічні, наукомісткі виробництва, дедалі більшу частку ВВП забезпечують різні види послуг. Сформована пропорція цін на

сировину, продукцію, що отримується в результаті її обробки, і на «ноу-хау» становить приблизно 1:10:100.

Для економіки знань характерні численні особливості функціонування, пов'язані з появою нових видів підприємництва та інфраструктури, структурними та інституційними змінами. Перш за все, починає домінувати інноваційне підприємництво, виникають специфічні види: віртуальне, венчурне, інтелектуальне, технологічне. Головне – в економіці знань переважає продуктивне підприємництво, в якому інтелект відіграє провідну роль. У структурі економіки знань базовими стають наукомісткі галузі, що ніяк не обмежує розвиток традиційної промисловості і навіть створює для цього додаткові імпульси. Змінюється і структура використовуваного капіталу. На всіх рівнях економіки важливого значення набуває інтелектуальний, людський і соціальний капітал. Аналогічна ситуація з інфраструктурою. В економіці знань головну роль починають грати інноваційна, освітня, науково-дослідна інфраструктура та інфраструктура захисту інтелектуальної власності. Виникають нові види інфраструктури (сховища даних, бази знань, мережі), що дозволяє говорити про новий структурний зв'язок господарства.

Knowledgebasedeconomy – це якісна характеристика нового етапу розвитку економіки, категорія, що відображає сутність її нового типу.

Основні риси та властивості знань, як основи економіки знань, окреслює О. Тофлер, підкреслюючи принципову відмінність їх від інших ресурсів [10, с. 151]: знання не є об'єктом суперництва, тому чим більше людей використовує знання, тим вища ймовірність, що на їх основі хтось виробить інші, нові; знання нематеріальні, до них неможливо доторкнутися, але ними можна маніпулювати; знання нелінійні, навіть окремі відкриття можуть давати величезний поштовх для розвитку економіки; знання відносні, бо навіть окремих фрагмент набуває значення лише у системі інших фрагментів, які створюють контекст; знання як наймобільніший продукт можуть миттєво транслюватися на величезні відстані; знання можна стиснути до символів і абстракцій, на відміну від будь-якого матеріального предмета.

Знання, на думку вітчизняних науковців [11, с. 21], в економіці знань виконують низку функцій, зокрема: знання – це фактор та продукт виробництва, предмет кінцевого споживання, засіб

управління та спосіб організації суспільства, засіб тезаврації (накопичення і збереження багатства). Знання можуть існувати у наступних формах [12, с. 40]: індивідуальне (суб'єктивне) знання – система засвоєних чи вироблених понять, що відображають ставлення людини до дійсності; кодифіковане знання – знання у знаковій формі чи у формі символів; об'єктивне знання – інтелектуальні моделі, втілені в об'єктивній формі процесів діяльності, її інструментів та результатів.

Інтенсивне використання знань впливає на три найважливіші якісні параметри зростання: обсяг валової доданої вартості, продуктивність праці та зайнятість у високо- та середньо технологічних галузях і послугах з високою інтенсивністю або смністю знань.

Для оцінки рівня розвитку економіки знань немає загальновизнаної системи показників, однак є спроби її створення Програмою Всесвітнього банку «Знання для розвитку». Для оцінки здатності країн створювати, приймати і поширювати знання запропоновано індекс економіки знань. В основі розрахунку індексу лежить методологія оцінки знань Світового банку (The Knowledge Assessment Methodology – KAM), яка включає в себе 109 структурних і якісних показників, об'єднаних в чотири основні групи:

1. Індекс економічного та інституціонального режиму (The Economic Incentive and Institutional Regime) – відображає умови, в яких розвитку розвивається економіки та суспільства в цілому, економічне та правове середовище, якість управління, розвиток бізнесу та приватної ініціативи, здатність суспільства та його інститутів до ефективного використання існуючих і створення нових знань.

2. Індекс освіти (Education and Human Resources) – відображає рівень освіти населення і наявність стійких навичок, створення, розповсюдження та використання знань.

3. Індекс інновацій (The Innovation System) – відображає рівень розвитку національної інноваційної системи, що включає компанії, дослідницькі центри, університети, професійні об'єднання та інші організації, які сприймають і адаптують глобальні знання для місцевих потреб, а також створюють нові знання і засновані на них нові технології (кількість наукових працівників, зайнятих у сфері

НДДКР, кількість зареєстрованих патентів, число і тираж наукових журналів і т. ін.)

4. Індекс інформаційних і комунікаційних технологій – ІКТ (Information and Communication Technology – ICT) – відображає рівень розвитку інформаційної та комунікаційної інфраструктури, яка сприяє ефективному розповсюдженню та переробці інформації.

Виробництво знань, вкладання інвестицій в освіту і науку визначають рівень соціально-економічного розвитку країн. Згідно з даними Світового банку, в більшості країн – членів ОЕСР, протягом останніх п'ятнадцяти років зростання доданої вартості в галузях, які ґрунтуються на знаннях, у середньому становило 3%, що стабільно перевищувало темпи загального економічного зростання в традиційних галузях, які не досягали 2,3% соціально-економічного розвитку країн. Згідно з даними Світового банку, в більшості країн – членів ОЕСР, протягом останніх п'ятнадцяти років зростання доданої вартості в галузях, які ґрунтуються на знаннях, у середньому становило 3%, що стабільно перевищувало темпи загального економічного зростання в традиційних галузях, які не досягали 2,3%. Частка перших у сукупній доданій вартості збільшилася в Німеччині з 51% до 60%, у Великобританії – з 45% до 51%, у Фінляндії – з 34% до 42%. При цьому 85% сукупних світових інвестицій у науку здійснюють країни – члени ОЕСР, 11% – Індія, Китай, Бразилія та нові, технологічно розвинені країни Східної Азії, і лише 4% – інші країни світу, до яких належить і Україна [6], яка має один із найвищих у світі індексів освіченості й потужний науковий потенціал, здатний виконувати складні фундаментальні та прикладні дослідження, і при цьому залишається країною з низькою технологічною промисловістю та слабкорозвиненою інформаційною інфраструктурою. Все це свідчить про те, що Україна наділена такими людськими ресурсами, що в сприятливих умовах знатні продукувати нові знання і технології, однак вони позбавлені можливостей нормального функціонування (недостатнє фінансування науки і освіти, відірваність системи освіти від реальних наукових проблем, низька частка підприємств, що займаються інноваційною діяльністю). Таким чином, країни, наука й освіта яких відстають у розвитку, зазнають обмеження зростання і відчувають більшу напругу, пов'язану в тому числі з впливом інтелектуальної еліти, втратою можливості використовувати так звану технологічну ренту. Водночас при сприятливому і врегульованому

розвитку глобальна економіка, заснована на знаннях, здатна дати відповіді на виклики часу, у тому числі на ті, що виникають у процесі функціонування економіки знань.

Експерти Світового банку виділяють чотири опори «економіки, заснованої на знаннях» [15]: наявність освіченого і професійно підготовленого населення, здатного створювати, розподіляти і використовувати знання; динамічна інноваційна інфраструктура (починаючи з радіо і закінчуючи Інтернетом, що забезпечують комунікації, поширення та обробку інформації); економічні стимули та інституційний режим (загальноекономічне середовище сприяє вільному руху знань, впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій та розвитку підприємництва) та інноваційні системи (мережа дослідних і «мозкових» центрів, університетів, приватних фірм та організацій, що займаються створенням нових знань, їх запозиченням ззовні і пристосуванням до місцевих нестатків).

Для ефективного використання накопичених досвіду і знань у виробництві та споживанні, а також для дослідження нових процесів і явищ, існує система індикаторів, що відображають рівень розвитку сектору підвищеного попиту на знання та загалом економіки, заснованої на знаннях. Такими показниками є індекс економіки знань – KEI та індекс знань – KI: економічні стимули та інституційний режим (загальноекономічне середовище сприяє вільному руху знань, впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій та розвитку підприємництва); національна інноваційна система (мережа дослідних і «мозкових» центрів, університетів, приватних фірм та організацій, що адаптують глобальні знання і створюють нові знання і засновані на них технології); наявність освіченого і професійно підготовленого населення, здатного створювати, розподіляти і використовувати знання; динамічна інформаційна і комунікаційна інфраструктура.

Індекс економіки знань KEI (The Knowledge Economy Index) – це середня величина з чотирьох індексів (Індексу освіти, Індексу інституційного режиму, Індексу інновацій та Індексу інформаційних технологій і комунікацій). Індекс знань KI (The Knowledge Index) – це середня величина лише трьох з них (Індексу освіти, Індексу інновацій та Індексу інформаційних технологій і комунікацій).

Згідно з щорічним звітом ООН про інноваційний розвиток країн світу «Глобальний інноваційний індекс 2017» у 2017 р. Україна

посіла найвищу позицію за останні 7 років – 50 місце. А у групі за рівнем доходів нижче середнього Україна посіла 2 місце після В'єтнаму, обійшовши Монголію, Молдову, Вірменію та Індію.

У порівнянні з 2016 р. наша держава піднялася на 6 пунктів, що обумовлено високим коефіцієнтом інноваційної ефективності, тобто співвідношенням інноваційного результату до інноваційних ресурсів.

У 2016 р. за Індексом людського капіталу Україна посіла 26 місце серед 130 країн світу, покращивши за рік позицію на 5 пунктів, у 2015 р. за оцінкою розвитку людського капіталу Україна посідала 31 місце серед 124 країн світу. Незважаючи на це, однією з головних проблем економіки України є низький техніко-технологічний рівень виробництва.

Україна продовжує втрачати позиції у глобальному рейтингу країн світу за показником економічної конкурентоспроможності. Так, за опублікованим Всесвітнім економічним форумом Індексом глобальної конкурентоспроможності 2016–2017 (The Global Competitiveness Index), Україна посіла 85 місце серед 138 країн світу, втративши за рік шість позицій (у попередньому рейтингу займала 79 позицію). Такі результати пояснюються, зокрема, тим, що доволі високі показники кількості науковців та інженерів супроводжуються у нашій країні надзвичайно низькими показниками залучення фахівців до роботи за спеціальністю. Україна за рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій цього року посіла 64 рейтингову позицію серед 139 країн світу, покращивши за рік результати на 7 пунктів.

Причиною досить низьких позицій України у рейтингу, як і торік, є відставання за складовими, що характеризують політичне і регуляторне середовище – 113 позиція та низький рівень використання ІКТ урядом – 114 позиція.

Дослідниками відзначено низьку ефективність наших законотворчих органів (120 позиція), судової системи (131 позиція за оцінкою незалежності судів та 123 – за легкістю оскарження дій уряду приватним бізнесом), проблеми із захистом інтелектуальної власності (120 позиція). Фактором, що стримує розвиток ІКТ у нашій країні є низький рівень освоєння нових технологій бізнесом (100 позиція) та низький рівень впливу ІКТ на появу нових бізнес-моделей (113 позиція).

Перевагами України лишається доступність ІКТ, що дозволило їй посісти 6 сходинку серед 139 країн світу, в цілому покращивши за рік за цим показником позицію на 4 пункти. Разом з тим, за оцінкою рівня конкуренції на ринку телекомунікаційних послуг нами втрачено 3 пункти, що перемістило нас на 80 сходинку.

По відношенню до рейтингу минулого року, найбільше було погіршено оцінку рівня використання ІКТ під час взаємодії підприємств – «мінус» 17 пунктів, натомість на 35 пункти покращено оцінку міри забезпечення ІКТ доступом громадян до основних послуг (охорони здоров'я, освіти, фінпослуг тощо).

Слід відмітити суттєве покращення показників, які характеризують бізнес-середовище. Зокрема, значне скорочення часу та процедур, необхідних для відкриття бізнесу, за якими ми просунулися в рейтингу на 60 та 36 пунктів відповідно.

Фактором, який стримує інноваційний розвиток є низький рівень R&D витрат, що обумовлює пошук інших джерел фінансування та міграцію науковців за межі України. За даними Державної служби статистики України, за останні 2 роки чисельність науковців зменшилась майже на 18%, а в порівнянні з 1991 р. – на 78%. Найбільша частка науковців покинули незалежну Україну в період з 1991 по 1995 рр., а друга хвиля інтелектуальної міграції припала на 2008-2010 рр. та третя хвиля – на 2014–2015 рр. Безумовно відтік інтелектуального капіталу пов'язаний з відсутністю мотивації науковців. Уряд України намагається запровадити цифрову економіку, при умові, що немає ефективної національної інноваційної системи з ринковим механізмом. Частка комерціалізованих інновацій становить 1,4% у промисловій продукції, а високотехнологічний експорт – 7,3%.

Отже, найважливішим фактором економічного розвитку сучасного суспільства є людина і її розвиток – інтелектуальний, культурний, трудовий, духовний, моральний, соціальний. Тільки завдяки використанню такого специфічного ресурсу, як людина, її знань, умінь, навичок у даний час можливо досягти значної переваги на ринках – як на внутрішньому, так і міжнародному.

Однак для розумного та ефективного використання людського потенціалу потрібно застосувати відповідний інструментарій, що є сукупністю різних форм, методів, за допомогою яких реалізується можливість здійснення управляючих впливів на людину. У цьому

контексті питання людського розвитку та інструментів капіталізації в корпоративному управлінні заслуговують особливої уваги. Відповідно інноваційний розвиток людини може відбуватися під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників. Тому з точки зору внутрішнього розвитку людини можна говорити про розвиток особистості, духовності, інтелекту, знань, інтелектуального капіталу, а з точки зору зовнішніх чинників ідеться про розвиток соціальної сфери і соціальних відносин.

Новому бізнес-середовищу України, тобто інноваційній економіці, заснованій на знаннях, необхідне адекватне нове лідерство. Лідери, діяльність яких ґрунтується на постійному використанні сучасних знань людини, інтелектуальному капіталі, глибоко розуміють суть сучасного підприємництва, заснованого саме на знаннях і можливостях застосувати ці знання в поєднанні з іншими ресурсами компанії. Крім того, нові фахівці-лідери мають бути творцями так званого сучасного контексту генерування вартості.

Таким чином, економіка, заснована на знаннях, – це економіка людини творчої з відкритою свідомістю, саме тому людський потенціал – її наріжний камінь. Тут першорядне значення набуває активізація потенціалу людини, його безмежних можливостей, а джерелом цього є саморозвиток, вдосконалення особистості. Реалізація потенціалу – завжди прирощення. Адже це духовний світ людини, і чим більше він актуалізується, тим більше приростає ресурсів. Йдеться про духовні накопичення суспільства. Людський потенціал формується в процесі особистісного глибинного зростання.

Слід зазначити, що інноваційний розвиток в Україні відбувається за несприятливих умов. Структура нинішнього зростання не відповідає структурі економіки, заснованій на знаннях, що формується, науково-технічний прогрес і відповідно інновації не стали чинниками зростання в Україні. Інтелектуальний потенціал є єдиним джерелом, здатним забезпечити стабільний соціальний розвиток і економічне зростання без пропорційного збільшення витрачання сировинних ресурсів. Однак інтелектуальний потенціал України, накопичений століттями, за останні роки зазнав руйнування в процесі трансформаційної й системної економічної криз. В умовах обмежених природних ресурсів та енергоносії в економічне зростання можливе лише за капіталізації інтелектуального капіталу підприємства, який дає змогу забезпечити в довгостроковому аспекті

стратегічний розвиток організації, а також ефективність національної економіки і держави.

Основними проблемами у розвитку knowledgebased economy є: неготовність вітчизняної промисловості до трансформації нових знань у нові технології та товари (розрив між наукою та виробництвом); відсутність адекватної державної надбудови, вираженої в цілях і механізмах науково-технічної та інноваційної політики і здатної забезпечувати взаємодію науки і бізнесу у вирішенні соціально-економічних завдань; низька якість державного управління і відсутність системи, яка відповідає сучасним вимогам підготовки та перепідготовки працівників державного апарату всіх адміністративних рівнів.

Становлення та розвиток нової економіки в умовах координат національної економіки України має, насамперед, відбуватись на базі властивих їй механізмів самоорганізації. Водночас, держава повинна брати активну участь у сприянні форсованому розвитку національного ІКТ-виробництва, виступати в ролі каталізатора прискореного становлення пріоритетних кластерів новоекономічного виробництва. Для забезпечення цього виникає нагальна необхідність широкого застосування інструментарію державно-приватного партнерства, запровадження ефективного перерозподілу новоекономічної надренти від споживачів на користь національних виробників на базі застосування відповідних фіскальних заходів, встановлення обов'язкових нормативів відрахувань для підприємств на здійснення науково-дослідницької діяльності. Держава має активно сприяти поширенню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема через надання радіочастотного ресурсу для забезпечення поширення в Україні технологій мобільного зв'язку 3G та 4G тощо.

Отже, для створення умов стабільного економічного зростання в тих сферах, де Україна є поки ще конкурентоспроможною, необхідна чітка координація дій, спрямованих на модернізацію економіки та суспільства в науковій, технологічній, організаційній та виробничій сферах з домінуванням освіти, науки та інновацій.

Отже, мета побудови нової економіки, економіки знань в Україні може стати національною ідеєю всього населення і держави, яка спроможна їх об'єднати на майбутні роки.

Економіка знань – це економіка, яка створює, розповсюджує та використовує знання для забезпечення свого зростання, конкурентоспроможності й набуття конкурентних переваг. У такій економіці знання збагачують усі галузі, всі сектори і всіх учасників економічного процесу, де не тільки використовуються знання в різноманітній формі, але й створює їх у вигляді науково-технічної та високотехнологічної продукції, висококваліфікованих послуг, освіти тощо.

Для покращення ситуації в Україні основним завданням є подолання демографічної кризи, поліпшення якості життя населення та збереження духовного потенціалу, за рахунок здійснення таких заходів як: підвищення конкурентоспроможності та інноваційності економіки, зростання рівня зайнятості та соціальної захищеності, розвиток людського та соціального капіталу, розвиток і підтримка сфери охорони здоров'я, інвестиції в освіту та інфраструктуру освітньої сфери, підвищення якості освітніх послуг, їх відповідність потребам ринку праці, здійснення ефективної міграційної політики тощо.

Формування економіки знань в Україні в стратегічній перспективі дозволить посилити міжнародні позиції України та її конкурентоспроможність на світових ринках, зміцнити внутрішні аспекти соціально-економічного розвитку, підвищити рівень добробуту населення.

Список використаних джерел та літератури:

1. Шипуліна Ю.С. Шляхи розвитку інноваційної діяльності України в глобалізованому економічному просторі / Ю.С. Шипуліна, К.О. Костик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles>.
2. Иноземцев В. Л. За пределами экономического общества / В. Л. Иноземцев. – М. : Academia-Наука, 1998. – 614 с.
3. Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США / Ф. Махлуп. – М., 1966. – 352 с.
4. Друкер П. Наука инновации / П. Друкер // Креативное мышление в бизнесе. Классика Harvard Business Review. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – С. 148-164.

5. Яковенко Л. І. Інноваційний характер економіки знань / Л. І. Яковенко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 2. – С. 141-146.

6. Экономика, основанная на знаниях : учеб. пособ. ; под общ. ред. А. Л. Гапоненко. – М. : Изд-во РАГС, 2006. – 352 с.

7. Степаненко С. В. Трансформація відносин власності в умовах формування постіндустріальної економіки / С. В. Степаненко, Л. І. Яковенко. – Полтава : Скайтек, 2010. – 208 с.

8. Яковлева Е. В. Управление интеллектуализацией персонала промышленных предприятий : моногр. / Е. В. Яковлева. – Омск : Изд-во ОмГТУ, 2014. – 376 с.

9. Геєць В. Характер перехідних процесів до економіки знань / В. Геєць // Економіка України. – 2004. – № 4. – С. 4-14.

10. Тоффлер Э. Революционное богатство: как оно будет создано и как оно изменит нашу жизнь / Элвин Тоффлер, Хейди Тоффлер; [Пер. с англ. М.Султанова, И. Цыркун]. – М. : АСТ ; АСТ МОСКВА ; Профиздат, 2008. – 569 с.

11. Яковенко Л.І. Економічні основи модернізації вищої освіти в умовах становлення економіки знань / Л.І. Яковенко, О.В. Пашенко. – Полтава : Скайтек, 2011. – 216 с.

12. Федулова Л.І. Концептуальні засади економіки знань / Л.І. Федулова // Економічна теорія. – 2008. – № 2. – С. 37-59.

13. Україна у вимірі економіки знань / за ред. В. М. Гейця. – Київ : Основа, 2006. – 592 с.

14. Мельник Л. Формування економіки знань, або принципи організації майбутнього / Л. Мельник // Вісник НАН України. – 2010. – № 6. – С. 19-28.

15. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.finbord.ru>.

16. Ажажа М. А. Інвестиції в освіту як фактор інтелектуального прогресу / М. А. Ажажа // Соціальна перспектива і регіональний розвиток : [наук.-пр. журн.]. – Запоріжжя : ТОВ «КСК-Альянс», 2007. – Вип. 2. – С. 37-40.

17. Захаров Н.П. Управление социальным развитием организации, Захаров Н.Л., Кузнецов А.Л., ИНФРА-М. – 2006. – 263 с.

А. В. Яровий,
старший викладач
(м. Хмельницький)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ РЕСУРСІВ ПАРАЛЕЛІЗМУ В ПРОЦЕСАХ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ КОМБІНАТОРНОГО ТИПУ

У статті описується математична модель розв'язання задачі на відшукування параметрів деякої цільової функції за допомогою методу паралельних обчислень. Ефективність даної моделі розкривається у можливості застосування інформаційних технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, математична модель, паралельні обчислення, багатопроцесорний комплекс.

Застосування сучасних інформаційних технологій в галузі освіти є досить актуальним на сьогодні питанням. Існують такі обчислювальні задачі, розв'язання яких займає неприпустимо тривалий час. Для зменшення цього часу використовують одночасну (паралельну) роботу багатьох процесорів комп'ютерної системи. Передумовою для паралельного використання процесорів є модифікація прикладної програми, така щоб програма мала розгалужену структуру і відповідала вимогам системного паралельного середовища комп'ютера.

Як свідчать плани провідних виробників центральних процесорів та прогнози спеціалістів, очікується припинення виробництва непаралельних (одноядерних) моделей для серверів та персональних комп'ютерів, тому паралельність ресурсоємних програм стане повсякденною необхідністю.

Однак не всі програмні алгоритми піддаються розпаралелюванню. Розпаралелювання може вимагати серйозних змін у будові програмного алгоритму, зміни чисельних методів, послідовності обчислювальних процедур, тощо. З цих причин високоефективне розпаралелювання програмного алгоритму становить окрему складну задачу. Необхідно, щоб новий паралельний алгоритм був функціонально еквівалентним непаралельному варіанту,

але за швидкістю переважає його, в ідеальному випадку в стільки разів, скільки процесорів використовується паралельно.

Мета даної статті – розробити математичну модель (алгоритм) розв’язання задачі на пошук параметрів деякої цільової функції за допомогою методу паралельних обчислень.

Постановка задачі моделювання за даними спостережень.

У найпростішому вигляді (у випадку лінійної залежності) задача побудови залежності між певними статистичними показниками полягає в побудові функції $y=f(z,x)=z_1x_1+ z_2x_2+ \dots + z_mx_m$ (1), де y – цільовий показник, x_i – m факторів, які впливають на цей цільовий показник.

Залежність (1) можна подати у вигляді $y=XZ$ (2), де Z – невідомий вектор коефіцієнтів моделі, тобто попередньо неможливо зазначити, з якими з цих факторів найбільше зв’язаний цільовий показник, або, іншими словами, яка група факторів впливає найбільше на цільовий показник.

Зазначимо, що в (1) під факторами x_i можна розуміти також будь-які функції від певних вимірюваних незалежних показників – наприклад, квадрати, змішані добутки, інші нелінійні перетворення, тощо, тобто (1) можна розглядати як загальну форму функції, лінійної за параметрами.

Задача полягає у тому, щоб знайти невідомий вектор коефіцієнтів Z , тобто ту підмножину факторів, яка найкраще описує цільовий показник. Така підмножина може бути різної величини – від 1 до m . Але які саме фактори входять до цієї підмножини, наперед невідомо, адже, наприклад, коефіцієнти парної кореляції між цільовим показником та окремими факторами не дають підстав для виявлення характеру (структури) залежності, тому що, як правило, істотний вплив має багатовимірне взаємодія між факторами. Так, економічні показники дуже тісно пов’язані між собою, тому внутрішні взаємозв’язки між факторами теж впливають на оптимальну структуру математичної моделі.

Таким чином, отримуємо задачу побудови найкращої математичної моделі, тобто оптимальної в розумінні мінімуму певного заданого критерію якості моделей. Хоча це й важливо з прикладної точки зору, але не має значення в контексті застосування паралельних обчислень.

Виходячи з вигляду загальної моделі, можна сконструювати багато варіантів моделей, які мають різну складність, тобто різний склад і кількість факторів. Найбільш очевидним варіантом формування цієї множини всіх можливих варіантів моделей є така послідовність дій. Побудувати C_m^1 залежностей цільового показника у від факторів, коли модель містить тільки один аргумент, потім C_m^2 моделей, що містять 2 аргументи і т.д. до $C_m^m=1$ моделі, що включає всі аргументи. Якщо знайти суму $\sum_{i=1}^m C_m^i$, то отримаємо загальну кількість можливих варіантів моделей, яка буде показниковою функцією від кількості аргументів: 2^m-1 .

Таким чином, для повного перебору слід побудувати загалом 2^m-1 моделей. Це означає, що спочатку необхідно сформувати структуру кожної часткової моделі, потім оцінити її параметри, а далі обчислити відповідне їй значення критерію якості. Зокрема, у найпростішому випадку, при використанні традиційного для регресійного аналізу методу найменших квадратів, розв'язок задачі оцінювання має вигляд: $Z=(X^T X)^{-1} X^T y$ (3).

Це задача використання даних статистики. Ми формуємо множину моделей і для кожної з них оцінюємо параметри на основі статистики. Цей процес називається генерацією варіантів. При цьому моделі генеруються не всі одразу, а поступово, з відбором у поточному режимі найкращої за значенням заданого критерію, який треба мінімізувати на всій множині 2^m-1 моделей.

Таким чином, розв'язання задачі відбувається за допомогою повного перебору варіантів. При цьому очевидною перевагою повного перебору є те, що не виключається жоден з можливих варіантів. Недоліком може бути досить значний час виконання. Вимогою до отримання розв'язку є прийнятний час виконання. Саме з точки зору розширення можливостей повного перебору можна в цій задачі застосувати багатопроцесорний комплекс. Виходячи з кількості моделей 2^m , що формуються при повному переборі, очевидно є ідея розпаралелювання.

У найпростішому випадку, коли число процесорів дорівнює $p = 2k$, де k – деяке ціле число (тобто такий багатопроцесорний комплекс складається з 2, 4, 8, 16 і т.д. однопроцесорних машин), то легко розділити загальне число 2^m на однакову кількість моделей, які будуть оброблятися кожним незалежним процесором. Так, якщо

маємо 2 процесори, то на кожний з них припадає 2^{m-1} варіантів моделей. При кількості процесорів, рівній $2k$, кожен окремий процесор будуватиме 2^{m-k} моделей.

Очевидно, що за загальної кількості процесорів $2k$ коефіцієнт k буде показувати, скільки «додаткових» аргументів зможе обрахувати багатопроцесорний комплекс у порівнянні з однопроцесорною машиною за умови, що потужність усіх задіяних процесорів рівна.

Було виконано тестові експерименти з розпаралелювання задачі. На рис. 1 показано діаграму часу виконання програми (вісь Z) на різних кількостях процесорів (від 1 до 8, вісь X) за різного числа факторів (числа стовпців матриці, вісь Y). Результати показують добрий ступінь розпаралелюваності та масштабованості обчислень з використанням комбінаторного алгоритму.

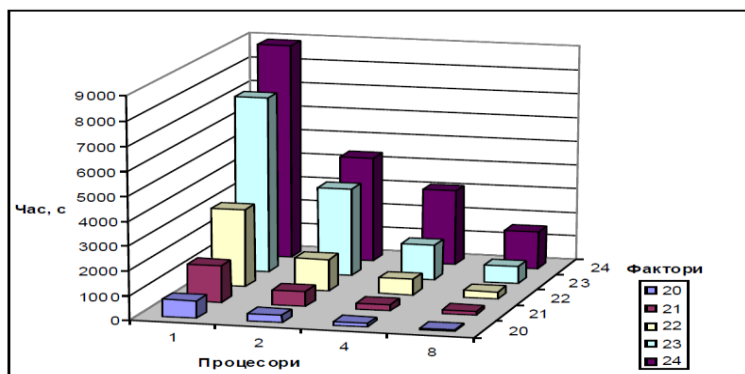

Рис. 1. Діаграма часу виконання програми

Залежність величини мультипроцесорного прискорення від кількості використовуваних процесорів (рис. 2), оцінюється за формулою $s = \frac{T_1}{T_n}$ (4), де T_1 – час розв’язання задачі на одному процесорі, а T_n – час розв’язання тієї ж задачі на n процесорах.

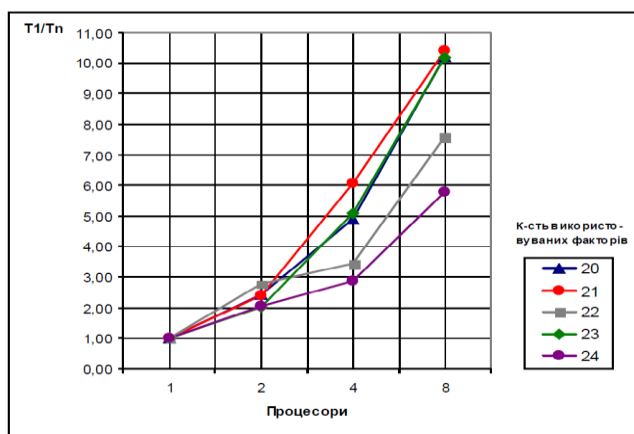

Рис. 2. Залежність мультипроцесорного прискорення від кількості використаних процесорів (8)

Рис. 2. Залежність мультипроцесорного прискорення від кількості використовуваних процесорів (8)

Висновки. Розглянуто застосування паралельних обчислень з метою розширення можливостей моделювання за статистичними даними, а також сукупність питань, що відноситься до створення ресурсів паралелізму в процесах вирішення задачі з метою досягнення більшої ефективності використання комп'ютерної техніки.

Досліджено також питання організації паралельних обчислень на прикладі розв'язування прикладних задач комбінаторного типу. Наведено результати експериментів, які демонструють достатній ступінь розпаралелюваності та масштабованості обчислень з використанням комбінаторного алгоритму.

Методи та прийоми паралельних обчислень можуть застосовуватися також при розв'язуванні інших прикладних задач.

Список використаних джерел та літератури:

1. Букатов А.А., Пацюк В.Н., Жегуло А.И. Программирование многопроцесорных вычислительных систем. – Ростов-на-Дону : Из-во ООО «ЦВВР», 2003. – 208 с.
2. Суперкомп'ютери Інституту Кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України: СКІТ-1 СКІТ-2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cluster.icyb.kiev.ua>.

3. Дорошенко А.Е. Математические модели и методы организации высокопроизводительных параллельных вычислений. Алгебродинамический подход. – Киев : Наук. думка, 2000 – 176 с.

4. The Cost Effective Computing Array (COCOА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cocoa.aero.psu.com>.

5. The Cray 3D [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cray-cyber.org/systems/t3d.php>.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Білий Леонід Григорович – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Хмельницького інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Хмельницький).

Ведерніков Михайло Данилович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці Хмельницького національного університету (м. Хмельницький).

Волянська-Савчук Леся Вікторівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри управління персоналом і економіки праці Хмельницького національного університету (м. Хмельницький).

Гаврилюк Юрій Ігорович – студент 3 курсу, факультет іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський).

Глуховський Максим Борисович – студент 4 курсу, спеціальність «Психологія», гуманітарно-економічного факультету Хмельницького інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Хмельницький).

Ганушкевич Євген ВВікторович – учень навчально-виховного комплексу №10 м. Хмельницького.

Годованюк Павло Володимирович – студент 3 курсу, факультет іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський).

Гуменюк Антоніна Федорівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки та управління Хмельницького інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Хмельницький).

Драпак Лариса Семенівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик природничо-математичних дисциплін та технологій Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (м. Хмельницький).

Клімас Вадим – студент 4 курсу Хмельницького національного університету (м. Хмельницький).

Козуляк Олеся Михайлівна – студентка 3 курсу, факультет іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський).

Костенко Дмитро Вікторович – асистент кафедри іноземних мов інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ).

Костенко Ірина Миколаївна – викладач кафедри іноземних мов інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ).

Модіна Діана – студентка 4 курсу Хмельницького національного університету (м. Хмельницький).

Никитюк Світлана Іванівна – викладач кафедри англійської мови, факультет іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський).

Овчиннікова Олена Русланівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри автоматизованих систем і моделювання в економіці Хмельницького національного університету (м. Хмельницький).

Олійник Валентина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Хмельницького інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Хмельницький).

Оліх Галина Іванівна – голова циклової комісії фінансових та облікових дисциплін Хмельницького економіко-правового коледжу ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Хмельницький).

Рудик Аліна Романівна – учениця навчально-виховного комплексу №10 м. Хмельницького.

Савчук Людмила Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фундаментальної підготовки Хмельницького інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (м. Хмельницький).

Шутенко Вікторія Максимівна – учениця навчально-виховного комплексу №10 м. Хмельницького.

Юхимович Оксана Антонівна – учитель економіки вищої категорії навчально-виховного комплексу №10 м. Хмельницького, учитель-методист, Відмінник освіти України.

Яровий Андрій Володимирович – старший викладач ПВНЗ «Хмельницький економічний університет» (м. Хмельницький).

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ XXI СТОЛІТТЯ

Збірник наукових праць Випуск 3

З 74 Інноваційні технології XXI століття: зб. наук. пр. / гол. ред.
Л. Г. Білий. – Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2018. –
Вип. 3. – 118 с.

*За достовірність фактів, назв, посилань на літературні джерела
відповідальність несуть автори. Редколегія не завжди поділяє їхні погляди.*

Фото на обкладинці з мережі Internet

Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК №3262 від 26.08.2008 р.

Хмельницький інститут
імені Блаженнішого Володимира,
Митрополита Київського і всієї України
29015, м. Хмельницький, проспект Миру 101 А
Тел.: (0382) 63-03-05, 63-70-24
Ел. адреса: himaup@ukr.net
www.maup.km.ua

Здано в набір 29 травня 2018 р. Підписано до друку 30 травня 2018 р.
Формат 60х84 1/16. Гарн. Times. Ум. друк. арк. 2,4.
Друк офсетний. Папір офсетний. Тираж 300 прим.

Хмельницький інститут
Міжрегіональної Академії управління персоналом
e-mail: himaup@ukr.net, офіційний сайт: www.maup.km.ua